

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wieczornym. — w niedzielę i święta tylko wydanie poranne. — W dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmickowski, Powszechnej Wystawy Krajowej dr. Stanisław Bernatt, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda.

Nr. 300

Poznań, poniedziałek dnia 19 sierpnia 1929

Rok XXIV

Nie tak to łatwo

Dokładna analiza planów i taktyki niemieckiej w sprawie granic polskich pozwala wyciągnąć bardzo ciekawe wnioski. Doceniając w pełni wagę akcji niemieckiej, dalecy od beztronskiego optymizmu, nie możemy jednak nie zauważyć, że w gruncie rzeczy sami Niemcy zaczynają sobie zdawać sprawę z trudności ich przedsięwzięcia.

Każdy wogóle rok przyczynia się samem swoim trwaniem do stabilizacji granic polskich. Prostu stosunki gospodarcze, komunikacyjne i wogóle życiowe przystosowują się do nowych warunków i wkrótce nadejdzie dzień, w którym zmiana granic polsko-niemieckich w myśl dążeń Berlina musiałaby wywołać wstrząs większy, niż pociągnięcie granic traktatu wersalskiego, a to dlatego, iż napotykałaby na opór narodowościowy, który nie istniał przy zmianie granic przez traktat wersalski. Nawet zagadnienia gospodarcze wywołałyby znacznie silniejsze komplikacje zważywszy, że dzisiejszy układ stosunków więcej odpowiada naturalnym możliwościom, niż dawniejszy. Niemcy to wyraźnie czują i już dzisiaj zaczynają się w planach swoich z tem liczyć. W ogłoszonych przez nas niedawno pomysłach angielskiego publicysty, sir Roberta Donalda, odzwierciedlających niemieckie zamiary i taktykę zabórczą w stosunku do Polski, na podkreślenie zasługuje specjalnie sposób, w jaki Niemcy wyobrażają sobie dokonanie rewizji.

Otóż niema tam już mowy o prostym odebraniu Górnego Śląska Polsce, jak to się czytywało dawniej. Zamiast tego prostolinijnego planu rozwija sir Robert Donald — a raczej używający go jako swoją płatną tubę informatorzy niemieccy — dość skomplikowany pomysł utworzenia najpierw z Śląska — po upływie konwencji górnośląskiej w roku 1935 — rodzaju autonomicznej całości, która znalazłaby się pod zarządem Ligi Narodów w unii z Niemcami. I dopiero po jakimś czasie trwania takich rządów miałby nastąpić plebiscyt, który zdecydowałby o przynależności Śląska. W czasie przejściowym zaś Górnemu Śląskowi przysługiwałoby prawo uprawiania wolnego handlu z Polską.

Cóż to oznacza? Otóż sir Robert Donald sam przyznaje, że „objekt sporny” to jest Górny Śląsk, nie byłby w roku 1935 dojrzały do załatwienia sprawy w prosty sposób, to znaczy za pomocą zwykłego odłączenia od Polski i przyłączenia do Niemiec.

I to jest bardzo cenna ocena stosunków. W fakcie przyznania wolności handlu z Polską owemu mającemu powstać, według koncepcji sir Roberta Donalda, tworowi górnośląskiemu — tkwi już dzisiaj stwierdzenie, iż węzły gospodarcze Górnego Śląska stały się tak silne, iż o gwałtownem rozerwaniu ich trudno myśleć. Wogóle zaś proces zrastania Górnego Śląska z Polską postąpił tak daleko, iż Niemcy uważają za konieczny okres przygotowania go do

Próba ratowania konferencji haskiej przed rozbiciem

Obrady poufne i w półurzędowych komisjach

Haga, 19. 8. (Pat.) Na konferencji, która odbyła się między przedstawicielami głównych mocarstw zapraszających, postanowiono powołać półoficjalną podkomisję, złożoną z reprezentantów tychże państw, ażeby pogodzić propozycje 4 mocarstw z żądaniem delegacji angielskiej. Już wczoraj w niedzielę nawiązany został kontakt między ekspertami delegowanymi do owej podkomisji i przypuszczalnie dziś w poniedziałek zostanie przedstawiony raport.

W niektórych tutejszych kołach panuje przekonanie, że istnieje zamiar niezwoływania już plenarnych posiedzeń i komisji finansowej, raz dlatego, ażeby nie utrudniać rozmów poufnych, prowadzonych w łonie wspomnianego nieurzędowego podkomitetu, powtórze dlatego, ażeby umożliwić wyjazd do Genewy tym członkom konferencji, których obecność będzie tam potrzebna. Konferencja ta według tych kół nie ulegnie formalnie przerwaniu, a dalsze jej losy zależą od przebiegu prac w nieurzędowym podkomitecie. Dopóki ten podkomitet nie znajdzie jakiegoś rozwiązania punktów, wysuniętych przez delegację angielską, istnieje zamiar nieporuszania innych kwestyj, wynikających z planu Younga.

Naogół w Hadze panuje przekonanie, że kompromis co do półurzędowego ko-

mitetu, który ma uratować konferencję przed rozbiciem, polega na tem, że wniosek Snowdena, domagający się wybrania przez komisję finansową specjalnego podkomitetu celem rozpatrzenia postulatów angielskich, nie był wprawdzie formalnie przegłosowany na tejże komisji finansowej, niemniej jednak żądany przez Snowdena podkomitet powstał. Ten powstały na zebraniach poufnych subkomitet zajmie się dyskusją nad postulatami angielskimi, odkładając na czas późniejszy inne kwestje.

Haga, 19. 8. (AW.) Konferencja haska, przeciągająca się bez żadnych rezultatów, zaczyna już nadwierać nerwy poszczególnych dyplomatów. Sytuacja mimo chwilowych przejaśnień bynajmniej nie jest wyraźna, a delegacje każdego z państw twierdzą naogół coś przeciwnego. Wprawdzie nadzieje uratowania konferencji istnieją, dzięki zgodzie 4 mocarstw na dalsze pertraktacje z Anglią, jednak wszystko uzależnione jest od stanowiska Anglii. Trudno bowiem wymagać, aby Włochy, Belgia, Japonia a przedewszystkiem Francja szły zbyt daleko w składaniu ofiar na ołtarzu porozumienia. Konieczna tu jest dobra wola ze strony Anglii. Naogół twierdzą, że delegacja angielska pójdzie jednak na pewne ustępstwa, albowiem Snowden nie chce ponieść odpowiedzialności za rozbicie konferencji.

Niemcy walce o granice. Lekceważyć jej nam oczywiście nie należy w żadnym razie. Ale chodzi o uświadomienie sobie — co nam winno dodać pewności siebie — iż szanse są raczej po naszej stronie. Pod jednym atoli warunkiem: O ile wewnętrzne stosunki w Polsce będą zadawalające i o ile polityka niemiecka, na terenie zewnętrznym nie wygra akcji, którą w danym razie będzie usiłowała rozwinąć na wewnątrz Polski celem przygotowania sobie w niej samej gruntu dla swojej polityki. J. D.

Za kulisami

Wszyscy się zastanawiają nad powodami uporu, okazywanego w Hadze przez ministra Snowdena. Zdawało się, że kto, jak kto, ale członek rządu socjalistycznego winien być ułaskawiony ugodowo, pojednawczo i dążyć do porozumienia. Tymczasem p. Snowden przemawia szczerem, nawet brutalnym językiem, zupełnie odrębnym od pacyfistycznej i hipokryzycznej szkoły genewskiej. Walczy o prawa swego narodu, jak lew. Spór toczy się już przecież obecnie tylko o 800.000 funtów szterlingów rocznie, czyli o jedną trzecią część tego, co angielski skarb wydaje każdego dnia. P. Snowden uważa jednak, że każdy grosz jest cenny.

Nie dziwimy się tym, którzy, znużeni frazesami pacyfistycznymi, z pewną sympatją patrzą na tego kulałego Anglika, nieugiętego broniącego swej tezy. Co za przykład do naśladowania nie tylko dla socjalistów, ale nawet dla dyplomatów rządów „burżuazyjnych”, czy nawet dyktatorskich. Co za kontrast między socjalistą, mówiącym twardo „nie”, a naszą dyplomacją, która, jak sama wyjaśnia, uznała za wskazane w Hadze nic nie mówić i niewiele robić, by się nikomu nie narazić.

Jakie mogą być jednak głębsze przyczyny stanowiska p. Snowdena? P. Kozicki w „Gazecie Warszawskiej” dowodzi, że Anglia, która chce zawsze odgrywać rolę arbitra w sporach europejskich, zaniepokojona jest wzrastającym zbliżeniem francusko-niemieckim, dokonującym się bez niej, a którego wyrazem byłoby przyjęcie planu Younga i ewakuacja Nadrenji. W razie dojścia do takiego porozumienia Anglia nie wiele miałaby do gadania w Europie. I dlatego robi trudności przy wejściu w życie planu Younga. Jest to przypuszczenie całkiem uzasadnione. Potwierdza je zresztą z oburzeniem bardzo bliski p. Briandowi dziennikarz Sauerwein w „Le Matin”.

Porozumienia francusko-niemieckiego nie pragną też Włochy. I jest rzeczą znamionną, że obecna Anglia i Włochy zaczynają przerzucać na siebie odpowiedzialność za trudności haskie. P. Snowden, odrzucając kompromis zaproponowany mu przez Francję, Belgię i Włochy i zaspokajający 70 proc jego pretensyj, oświadczył, wprost, że Włochy za mało jeszcze zrobiły ofiar. Delegacja włoska chciała natychmiast wyjechać z Hagi. Ostatecznie skończyło się na postanieniu po nowe instrukcje Mussoliniego.

Nie bez powodu więc Anglia i Włochy, gwarantki paktu locarneńskiego, hamują obecnie następstwa tej polityki. Nie wstrzyma to oczywiście ogólnego biegu, zwłaszcza w sprawie Nadrenji, ale opóźni go i skomplikuje.

Wbrew temu, co twierdzi delegacja polska w Hadze, jesteśmy bardzo zainteresowani w tej grze zakulisowej. I my również nie pragniemy zbyt ścisłego porozumienia francusko-niemieckiego.

Echa wyborów w Gdyni

„Sanacja” przegrała więc dąży do unieważnienia wyborów

Gdynia, 19. 8. (Tel. wł.) Jak wiadomo, przy odbytych w dniu 4 bm. wyborach do rady miejskiej poniosła „sanacja” tutejsza bardzo dotkliwą porażkę, bo zdołała zgromadzić dla swej listy niespełna 200 głosów. Była stąd wielka konsternacja, obecnie

wszakże sanacyjny „komitet obywatelski” jeszcze próbuje uratować sytuację, a mianowicie postanowił zwrócić się do wojewody pomorskiego w Toruniu z memorjałem, domagającym się unieważnienia wyborów ze względu na bardzo mały udział głosujących.

Sterowiec „Hr. Zeppelin”

przybył do Tokio

Nowy Jork, 19. 8. (Radio wł.) Jak donoszą z Tokio, sterowiec „Hr. Zeppelin” pojawił się dzisiaj rano krótko przed godz. 9 (według czasu środkowo-europejskiego) nad stolicą Japonii, Tokio.

Tokio, 19. 8. (Radio wł.) Po kilku-

powrotu do „Vaterlandu”. Bez tego przygotowania — możemy sobie łatwo wyobrazić, jakby ono wyglądało — plebiscyt wypadłby dla Niemiec bezwarunkowo niekorzystnie. Z tem — jak się okazuje — inspirowani i płatni przez Niemców publicyści dzisiaj się już liczą.

Nie ulega wątpliwości, że dalszy rozwój stosunków będzie węzły z Polską umacniał, możliwości połączenia z Niemcami osłabiał. Dotyczy to tak samo Pomorza, które przez rozbudowę Gdyni i wzrastający polski ruch handlowy i gospodarczy ku morzu stawać się będzie coraz silniejszą arterią polską. Z chwilą zaś, gdy Polska wzmocni się gospodarczo i handel z innymi krajami zaważy na ich bilansie handlowym, zrozumienie już nietylko potrzeby, ale konieczności przynależenia Śląska i Pomorza do Polski stanie się bardzo szybko i w tych krajach rzeczą oczywistą.

W przemowie, wygłoszonej podczas obchodu 10-tej rocznicy traktatu wersalskiego w Poznaniu prof. Kazimierz Tymieniecki naświetlił w niezwykle ciekawy sposób historię granic polsko-niemieckich z sporym punktu widzenia. Otóż oświadczył on, że granice polsko-niemieckie, ustalone w pokoju toruńskim w roku 1466-stym — mimo braku ich uznania między-narodowego — przetrwały z górą trzydziści lat, aż do rozbiorów Polski. Fakt ten wskazuje, iż granice polsko-niemieckie z natury rzeczy nie są tak płynne, jak to usiłują dzisiaj zwłaszcza wmówić w świat Niemcy, i że trzeba aż dwóch warunków, żeby wywołać zmianę: Bardzo daleko idącego osłabienia Polski przy równoczesnym wielkim wzmocnieniu się sił niemieckich.

Z tego co mówimy, płyną naogół wnioski pocieszające i wzmacniające naszą otuchę w wytoczonej nam przez

Zagadnienie rządów w Polsce

II. Czy powrót do parlamentaryzmu?

Trudno jest przewidywać przyszłość. Trudno powiedzieć, co będzie, zwłaszcza u nas, gdzie życie polityczne rozwija się w tak płynnych formach. Ale można powiedzieć, czego być nie powinno, można oddziaływać na bieg wydarzeń i przeciwdziałać temu, by nieuniknione przemiany naszego życia nie przyniosły z sobą osłabienia Polski.

Niezadowolenie wzrasta, ale jeżeli ludzie są niezadowoleni z tego, co jest dzisiaj, to bynajmniej nie wynika z tego, że pragną powrotu do tego, co było przedtem. Bez wątpienia Sejm w społeczeństwie nie jest tak niepopularny, jak był parę lat temu. Odzyskał swoje siły dzięki temu, że jego przeciwnicy nie umieli mu przeciwstawić niczego pozytywnego, że wykazał dalej swoje znaczenie przez kontrolę nad finansami publicznymi. Żywiły, które walczyły z „sejmowładztwem” czy „partynictwem sejmowym”, zapędziły się zadaleko, znalazły się w ślepej ulicy. Sejm okazał się potrzebnym.

Na tem tle budzą się u niektórych czynników nowe nadzieje. Mówią oni: obecnie przychodzi kolej na parlamentaryzm. Niema innego wyjścia. Rządy muszą szukać oparcia w Sejmie i to w tym Sejmie, który jest dzisiaj. Gdy obniża się autorytet innych czynników, gdy one zużywają się w dzisiejszych kłopotach, to eo ipso idą w górę papiery Sejmu. Zwolennicy rządów parlamentarnych czują świeży przypływ sił żywotnych.

Historja osadzi, ile było przesady w atakach na Sejmy poprzednie, jak często oskarżano je o winy nie popelnione. Historja wykaże, że najwięksi i najzaciętsi oskarżyciele sejmów sami ponoszą winę za ich błędy. Ale trzeba uznać, że społeczeństwo polskie nie może pragnąć powrotu do tego, co było. Nie możemy wracać do punktu wyjścia. Nauczenni bardzo kosztownymi doświadczeniami, nie możemy zapominać o bolesnych doświadczeniach. Gdyby po tem, co jest dzisiaj w Polsce, wróciły rządy, oparte na dawnych podstawach, mielibyśmy ciągle zmiany polityczne: raz pozorny parlamentaryzm, czy rządy partij sejmowych, a drugi raz antysejmowych pseudodyktatorów. Zbyt to kosztowna zabawa, by Polska mogła sobie na nią pozwolić.

Należy przedewszystkiem o tem pamiętać, że w Polsce nie było nigdy parlamentaryzmu w ścisłym tego wyrazu

znaczeniu. Najbardziej przypominały ten system rządy koalicyjne, które z natury rzeczy miały ograniczone zadanie i już w swoim założeniu ograniczoną trwałość. Główną wadą naszego ustroju była chwiejność rządów. Cały szereg stronnictw politycznych przez długie lata wywierał wpływ na rządy, na administrację, nawet na kierunek użycia pieniędzy państwowych, ale nie chciał ponosić wyraźnej odpowiedzialności za rządy. Wyspecjalizowały się w tem stronnictwa lewicy, które robiły swoje, ale na zewnątrz umiały zachowywać opozycyjne dzwiewiectwo. Po cichu — załatwiali najrozmaitsze interesy. Był to system, nadzwyczaj demoralizujący.

Kto mówi, że wytypi partje i „partynictwo”, ten albo jest niesłychanie naiwnym, albo poprostu sypie piasek w oczy. Ale kto nie widzi, że życie naszych stronnictw politycznych wymaga gruntownej reformy, ten nie zdaje sobie sprawy z doświadczeń życiowych.

Niezdrowym objawem jest sama ilość stronnictw politycznych. Jest ich stanowczo za wiele. Są i takie, które mają bardzo ograniczone zainteresowanie i interesy, a mimo to uważają się za powołane do rządów całą Polską. „Sanacja” rozbijała stronnictwa, tworząc wciąż nowe. A ile to grupek powstanie z dzisiejszej „sanacji”, gdy pęknie obręcz, która ją skula!

Na szczęście proces uzdrowienia tych stosunków postępuje, choć powoli. Konieczność naszego życia politycznego wskazuje na potrzebę jasnych programów, ogarniających całość zagadnień państwowych. Na różne ambicje niema miejsca — zostaną one starte w młynie wydarzeń politycznych.

Z drugiej strony nie wszyscy jeszcze rozumiemy, że nie można wywierać wpływu na rządy bez ponoszenia za nie odpowiedzialności, i to pełnej odpowiedzialności. Rząd musi mieć przed sobą wyraźne zadanie, znane dobrze zarówno jego zwolennikom, jak i przeciwnikom. Nie można wróżyć powodzenia rządowi, którego by była koalicja najróżnorodniejszych interesów. Nie pociągnie za sobą opinii publicznej rząd, na którego czele stanęliby ludzie bezbarwni, których główną kwalifikacją jest, że nikomu zbyt nie narazili i którzy niczemu nie potrafili się przeciwstawić. Czasy są zbyt ciężkie, by można sobie pozwalać na taki zbytek.

R. Rybarski.

Ożywienie na starym szlaku

Gospodarcza prasa niemiecka poświęca bardzo wiele uwagi przyjazdowi do Polski rumuńskiego ministra przemysłu i handlu p. Madgearu. Polska, wywodzą Niemcy, związana jest z Rumunją ścisłym sojuszem wojskowym — na polu jednak gospodarczym nie było pomiędzy temi krajami głębiej sięgającego spóldziałania. Ani Polska dla Rumunji, ani Rumunia dla Polski nigdy nie stanowiły dość pojemnego rynku zbytu i wymiana pomiędzy temi krajami nie była tak wielką, aby odegrać poważniejszą rolę. Co więcej, niema na razie widoków ożywienia tej wymiany w sposób wydatniejszy. Cóż zatem może być przedmiotem narad pomiędzy min. Kwiatkowskim a min. Madgearu? I prasa niemiecka znajduje odpowiedź w twierdzeniu, że oba kraje gotują się do rozwiązania wspólnego problemu stworzenia mocniejszej i trwalszej komunikacji pomiędzy morzami Bałtykiem a Czarnem.

Istotnie, odpowiedź ta narzuca się sama przez się. Linia Gdynia — Gałac jest pod względem geograficznym najkrótszą linią komunikacyjną pomiędzy temi dwoma morzami. Konstanca — Bukareszt — Gałac — Czerniowce — Warszawa — Bydgoszcz — Gdynia — oto jest ten naturalny szlak, po którym powinna się Północ komunikować z Południem, szlak dawno znany, po którym przed wiekami jeszcze podążały liczne wyprawy kupieckie.

Szlak ten zapomniany został od chwili, gdy polityka niemiecka zdecydowała pognębić Gdańsk i przetrwać cały tranzyt z północy na południe do Szczecina, na koleje niemieckie i austriackie. Wtedy to linia komunikacyjna Bukareszt — Warszawa została zaniedbana. Dopiero wojna dała jej odcinek wiodący z Lublina do Lwowa, odcinek, który i dotąd nie znajduje się jeszcze na należytych poziomach. Po wojenne wyczerpanie gospodarcze zarówno Polski jak i Rumunji nie sprzyjało zrazu ożywieniu u tej linii w na-

leżytej mierze. I dopiero budowa i wykończenie portu gdyńskiego oraz dojazdu do tego portu przez Bydgoszcz stwarza zupełnie nowe warunki konkurencji komunikacyjnej, warunki, na które muszą zwrócić uwagę rządy i społeczeństwa nie tylko Polski i Rumunji, ale wszystkich krajów zarówno Bliskiego Wschodu jak i Bałtyku.

„Industrie- und Handels-Zeitung” np. informuje, że sprawy ujednolitenia przepisów kolejowych, uproszczenia manipulacji celnych, aż do całkowitego zaniechania ich przy tranzycie, a wreszcie stworzenia jednolitej taryfy ulgowej dla wszystkich przesyłek pomiędzy portami czarnomorskimi Rumunji a Gdynią były w sposób wyczerpujący omówione przez obu ministrów i że w najbliższej przyszłości będą one przedmiotem obrad specjalnych konferencji technicznych, których zadaniem będzie wprowadzenie wszystkich tych zasad w życie. A będzie to miało ogromne znaczenie nie tylko komunikacyjne, ale przede wszystkim zadecyduje o otwarciu dla polskiego węgla rynku bałkańskiego.

Pismom niemieckim powinniśmy być wdzięczni za te wynurzenia, zwracając one bowiem uwagę na zagadnienie pierwszorzędne w Polsce przez szeroki ogół należycie niedocenione. Ujawniają one właściwy, międzynarodowy charakter portu gdyńskiego, który zupełnie odwraca wszystko to, co irracjonalna polityka państw zaborczych zdołała wytworzyć. Port ten nie tylko daje nam ujście na morze, ale czyni z Polski kraj tranzytowy również w kierunku południowym, sprawia to, że linje, posiadające dotąd jedynie wewnętrzne znaczenie, stają się przedmiotem zainteresowania międzynarodowego. Rzecz jasna, że przy tego rodzaju ich nastawieniu, będą musiały one odegrać rolę wcale poważną w tranzycie z portów sowieckich i Ukrainy. W ten sposób wkroczyliśmy na drogę ku ożywieniu naszego wschodu, który był dotąd uśpiony, a po wojnie zaczynał tracić to znaczenie,

jaki miał kiedyś. Lwów znów widzi przyszłość przed sobą. A cała jego okolica spojrzę na świat jaśniej, z większą nadzieją — dzięki Gdyni.

A. U.

Co to znaczy?

„Przedświt”, organ socjalistów rządowych, na których czele stoi minister Moraczewski, wystąpił również z atakiem na p. Kozickiego i jego stanowisko w sprawie niemieckiej. „Przedświt”, obok wielkiej trywialności w tonie, odznacza się tem, że często szczerze się wygada. I tym razem organ dawnych germanofilów z czasu wojny dał upust swoim cichym, niezaspokojonym tęsknotom.

Czem bowiem można tłumaczyć zaatakowanie podstawowej tezy, że za targ polsko - niemiecki ma charakter historyczny, że ciągnie się od wieków, że był niestety zawsze, wskutek historycznego parcia Niemiec na wschód. „Przedświt” jednak uznał za wskazane zaznaczyć, że tak źle nie było, pisząc:

„Jednak dla oświecenia prawdziwego stosunków polsko - niemieckich należy nie zapominać i o tem, że Bolesław Chrobry był w dobrych stosunkach z cesarzem Ottonem, że syn Mieszka II Kazimierz Odnowiciel umocnił się na tronie polskim zawdzięczając pomocy niemieckiej, że w okresie Polski w podziałach właśnie najbliżsi kulturze niemieckiej książęta śląscy, jak Henryk Brodaty i syn jego Henryk Pobożny wytrwale dążyli do zjednoczenia Polski, gdy słowiański Piastowicz był czynnikiem rozdarcia, wreszcie, że syn zwycięzcy z pod Płowic, Kazimierz Wielki, utrzymywał wcale dobre stosunki z cesarzem niemieckim, dalej, że Jagiellonowie byli spokrewnieni z dworem brandenburskim, a wreszcie — trudno przecieź mniemać — by twórcy Konstytucji 3 Maja byli znów tak bardzo nieświadomi polityki, że lekkomyślnie zawarli sojusz z Prusami. Nawiasowo dodać trzeba, że w okresie rozbiorowym, niejednokrotnie powstawała myśl walki o niepodległość w porozumieniu z Prusami.

„A zatem, o ile chodzi o stosunki sąsiedzkie, to na ich podstawie możemy mówić o Niemcach, jako o wrogu historycznym w tym samym stopniu, jak o Szwedach, Moskwie czy Austrii.”

Szkoda doprawdy, że „Przedświt”, w chwalebnej skromności, nie skompletował dowodów „przyjaźni” polsko-niemieckiej nie tak dawnymi jej objawami z czasów państwa 5-go listopada, kiedy to różni dzisiejsi dygnitarze pili „bruderschaft” z Beselerem. Istnieją przecież po archiwach teksty toaśtów, mów, hołdów. Szkoda wielka, że „Przedświt”, zamiast mieszać do swej kuchni partyjnej pamięci wielkiego króla i budowniczego Polski, nie sięgnął do tych bardziej aktualnych dowodów „budowania niepodległości (i) w porozumieniu z Prusami”.

„Przedświt”, jakgdyby z żalem, przyznaje, że dziś „sielanka” polsko-niemiecka się popsuła. Interesy Polski i Prus skrzyżowały się nad Bałtykiem, „ale — pisze — od sporu prusko-polskiego do misji historycznej Niemiec na wschodzie jeszcze daleko”.

W rezultacie „Przedświt” zapatruje się optymistycznie na rozwój tych stosunków, licząc widocznie na podane przez siebie „tradycje przyjaźni”. Twierdzi bowiem, że obecny stan przypomina okres po bitwie pod Płowcami, kiedy to, jak twierdzi, nastąpiło porozumienie polsko - niemieckie.

Co to znaczy? Znaczy to, że ślepcy zostali ślepcami, germanofile z czasu wojny — germanofilami nie z wyrachowania, lecz z przekonania i tradycji. Niewątpliwie różne „blatki” niemieckie okażą „Przedświtowi” wdzięczność za uznanie zasług niemieckich nad powstaniem Polski przed wiekami i teraz.

„Sanacyjni” działacze samorządowi przy pracy...

„Gazeta Warszawska” powtarza za „Robotnikiem” niewiarogodną wprost historję o komisarzu rządowym miasta Sokołowa na Podlasiu. Pan ten, dla którego wygodę rozwiązano radę miejską, dano dymisję burmistrzowi, wytoczono „dyscyplinarkę” prawie

wszystkim urzędnikom magistratu, który rządzi teraz samowładnie Sokołowie nazywa się Kern. Oto opis jednej doby p. komisarza według „Robotnika”:

„Z dnia 9 na 10 bm. po naładowaniu energii w miejscowych restauracjach, których gościnne progi p. komisarz opuścił dopiero nad ranem, napotkawszy Żyda Kostka, zamiatającego ulicę, bez żadnej przyczyny, uderzył go w twarz. Napadnięty, nie uznający zasad Chrystusa, nie nadsztawił drugiego policzka, lecz oddał komisarzowi, z tego więc powodu powstało „obustronne mordobicie”, a ostateczny zaś wynik tego komisarzowskiego urzędowania był kikuminutowy „odpoczynek” p. komisarza w ryszotku. Powstawszy z ryszotka p. komisarz chwycił do ręki kamień i nuże gnać żyda po ulicach miasta. Goniąc, napotkał na trzech mieszczan Franciszka Pogorzelskiego, Leona Telakowskiego i Grzegorza Piecko. Pierwszego chwycił za kolarz, tarmosząc nim, wykrzykiwał: „Durniu jeden, nie wiesz, iż jestem komisarzem”. Po długich dopiero prośbach i usprawiedliwieniach napadniętych, komisarz porzucił ich, kierując swe kroki na inną ulicę, gdzie znowu natknął się na zamiatającego ulicę Cichockiego. Z miejsca uderzył go. Napadnięty począł bronić się miotłą, co spowodowało. Komisarz bowiem, widząc przewagę miotły, uznał za stosowne przed jej właścicielem wylegitymować się, a mianowicie okazał legitymację, stwierdzającą jego stanowisko komisarza.

„By położyć kres orgiom komisarza, mieszkaniec miasta Sokołowa Leon Telakowski zwrócił się do miejscowej policji z prośbą o uspokojenie i zabranie komisarza z ulic miasta. Na skutek interwencji posterunkowego Policji Państwowej Kłopotowskiego, komisarz udał się do swego mieszkania, niebawem jednak wyleciał z powrotem na rynek miasta, gdzie wziął dorózkę i kazał się wieść „na dziewczynki”.

Potem następuje szeroki opis uganiania się p. komisarza po ulicach miasta za kobietami, bydlęcymi ich zaczepiania, tarmoszenia, wreszcie pociągania małoletnich dziewczynek za miastem. Nie dość tego: i 13 b. m. znowu:

„Po wyjściu z restauracji p. komisarz wyprawiał także same orgie, jak i w dn. 10-go b. m. z tą chybą tylko różnicą, iż tym razem biegał po ulicach miasta... z opuszczonymi spodniami.”

Takich komisarzów nie było nawet w Rosji Gogola ni Szczedryna. I jak tu mówić o Polsce, że jest placówką zachodniej cywilizacji, kiedy nie jeden taki p. Kern rządzi z woli sanacji.

Zaczynają się likwidować

Organy „sanacyjne” nie mają powodzenia. W Łodzi uznano za najrozuźniejsze zaprzestać marnowania pieniędzy i zawiesić miejscowy organ sanacyjny „Głos Polski”.

„Szaniec”

Ukazał się nr. 13—14 „Szańca”, dwutygodnika, poświęconego sprawom obrony państwa. Numer zawiera następującą treść: Zew: Dwie rocznice — Płk Arciszewski: Nie dla zapłaty — Majski: Przed konferencją w Hadze — Z.: Młodzi w walce — (tis) Herostates — Płk. Modelski: Walki polsko-czeskie — Zapiski: Przewinienia i kary. T. W. W. i kieszki dowódcy. Bilety i rodzina wojskowa. Ideologia legionów a czasy obecne. Zmiany personalne. — Wojska cudzoziemskie — Przegląd prasy — Wiadomości urzędowe Związku Hallerczyków.

Cena numeru: 70 groszy. Adres redakcji: Wspólna 3. m. 1.

Niefortunna propaganda komunistów niemieckich

Kilonia, 19. 8. (PAT). Komuniści kilonscy poczynili próbę zaagitowania członków załogi włoskich krążowników „Piza” i „Ferruccio”, podczas ich pobytu w Kilonji. Marynarzom włoskim rozdawano ulotki, zreklamowane w języku włoskim, w którym wzywano ich do przeciwstawienia się rządowi włoskiemu. Pomiedzy jednym z marynarzy włoskich a jednym z kolporterów komunistycznych doszło do rękoczynów. Policja zlikwidowała zajście.

Stronnictwo Narodowe

Koło Wilda

Miesięczne zebranie odbędzie się

we wtorek, dnia 20 sierpnia 1929 r. o godz. 7,30 wiecz.

w lokalu p. Zawadkowej przy Górnej Wildzie 75.

Na porządku obrad referat p. redaktora Romana Fenglera

Członków i sympatyków Stronnictwa uprzejmie zaprasza

ZARZĄD KOŁA WILDECKIEGO

Chmury wojenne nad Dalekim Wschodem

Sowiecki plan operacyjny

Londyn, 19. 8. (AW). Według otrzymanych wiadomości zarówno ze źródeł chińskich jak i sowieckich przypuszczają tu, iż siły armii czerwonej obiorą, jako teren działania, dwie zasadnicze linje operacyjne: 1) Czita—Charbin i 2) Chabarowsk—Charbin. Trzeci ewentualny kierunek operacji: Nikolsk Ussuryjski—Charbin, jest do tychczas nieobjęty jakimkolwiek działaniami wojennymi. Wobec tego armia czerwona miałaby za zadanie zajęcie szeregu punktów oparcia w dolnym biegu rzeki Sungari. Wybór kierunków operacji wojennych pozostaje najzupełniej w ręku armii czer-

wonej, bowiem w obecnych warunkach poza oddziałami emigrantów, wykazującymi dużą aktywność, siły obronne Chin są nieznaczne. W razie pełnego rozpoczęcia działań wojennych należy się spodziewać koncentrycznego ataku w kierunku Charbina. Jeżeli celem armii czerwonej jest zdobycie i utrzymanie kolei wschodnio-chińskiej, to nawet w tym wypadku, kiedy to się uda, fakt ten nie okupi włożonej w to energii i ofiar. Chińczycy bowiem zdolają drogą sabotażu uniemożliwić wszelki ruch na kolei wschodnio-chińskiej, a więc i odciąć ewentualny odwrót.

Utarczki na pograniczu

Moskwa, 19. 8. (PAT). Sowiecka agencja Tass donosi: Chiński oddział białogwardystów przekroczył granicę sowiecką w rejonie miasteczka Poltawskoje i, otoczywszy posterunek sowiecki, znajdujący się w odległości 3 km od granicy, zaczął go ostrzeliwać przy użyciu karabinów maszynowych. Atak ten został wkrótce odparty przez przybyły na pomoc oddział wojsk sowieckich.

Pekin, 19. 8. (PAT). Agencja Hava-sa potwierdza wiadomość o tem, że dywizja sowiecka popierana przez artylerię zajęła szereg miejscowości na kolei wschodnio - chińskiej na przestrzeni 40 km. od Mandżurji.

Wiedeń, 18. 8. (PAT). Według doniesień dzienników ze Szanghaju, nadeszły tam wiadomości z frontu mandżurskiego, według których odbywają się tam nowe gwałtowne walki graniczne

między oddziałami sowieckimi i chińskimi. Sytuacja na granicy jest bardzo napięta. Gubernator Mandżurji potwierdził w raporcie do rządu nankińskiego wiadomość o licznych napadach ze strony wojsk sowieckich na granicy na terytorja chińska. W odległości około 16 mil na południe od stacji Pogranicznaja przyszło do 2-godzinnej walki, w przebiegu której padło 4 Chińczyków oraz 12 Rosjan. Na północ od Jaraimowa oddział kawalerji czerwonej przekroczył granicę, przyczem przyszło do walki z oddziałem chińskim, w wyniku której padło 2 zabitych i 6 rannych, zaś 10 mieszkańców miasta zostało rannych. Wśród ludności panuje olbrzymia panika. Według urzędowych wiadomości chińskich, przekroczyło wczoraj 10.000 żołnierzy sowieckich z karabinami maszynowymi i działami granicę chińską koło stacji Mandżurja.

Porozumienie prasowe polsko-rumuńskie

Nacechowane serdecznością obrady w Warszawie

Warszawa, 18. 8. (PAT) W gmachu min. spraw zagr. nastąpiło otwarcie konferencji porozumienia prasowego polsko - rumuńskiego, na której oprócz członków obu delegacji obecny był charge d'affaires poselstwa rumuńskiego p. Dawidescu. W imieniu naczelnika wydziału prasowego M. S. Z. powitał w serdecznych słowach zebranych radca tego ministerstwa p. Woytkowski, życząc konferencji pomyslnych obrad. Przewodnictwo

objął prezes Związku Syndykatu Dziennikarzy Polskich red. Zdzisław Dębicki, witając gości rumuńskich w imieniu prasy polskiej. Na przemówienie p. Woytkowskiego odpowiedział radca min. spraw zagr. Rumunii p. Marcu, poczem zabrał głos przewodniczący delegacji rumuńskiej p. Streitmenn. Po zamknięciu obrad pierwszego dnia goście złożyli wieńiec na grobie Nieznanego Żołnierza.

Dziennikarze rumuńscy w Poznaniu

W niedzielę rano przybyli dziennikarze rumuńscy, uczestniczący w konferencji porozumienia prasowego polsko-rumuńskiego w Warszawie, do Poznania celem zwiedzenia Powszechniej Wystawy Krajowej. Po powitaniu na dworcu przez przedstawicieli Syndykatu Dziennikarzy Wlkp. oraz w wystybulu reprezentacyjnym P. W. K. przez dyrekcję wystawy, goście ru-

muńscy zwiedzili wystawę. Wieczorem odbył się w Bazarze obiad z udziałem przedstawicieli prasy, władz państwowych i miejskich, korpusu dyplomatycznego oraz wystawy. Podczas obiadu wygłoszono szereg przemówień, nacechowanych głęboką serdecznością. Goście rumuńscy zabawią w Poznaniu do wtorku włącznie.

Prezydent Rzeczypospolitej na Śląsku

Katowice, 19. 8. (Tel. wł.) Wczoraj odbył się oficjalny obchód dziesięciolecia pierwszego powstania śląskiego z udziałem Prezydenta Rzeczypospolitej, ministrów Kwiatkowskiego i Prystora oraz władz miejscowych. Uroczystości rozpoczęły się o godz. 11 na tarasie gmachu województwa nabożeństwem, odprawionem przez ks. biskupa Lisieckiego. a o godz. 13 przyjął p. Prezydent defiladę Związku Powstańców, poczem min.

Kwiatkowski oraz dr. Pawelek wygłosili przemówienia z okien teatru na rynku. Po obiedzie ministrowie Kwiatkowski i Prystor udali się do kopalni Hildebrandt, gdzie przed kilku dniami zdarzyła się straszna katastrofa, a Prezydent Rzeczypospolitej wyjechał z wojewodą Grażyńskim na dożynki, urzędowe staraniem śląskich kolek rolniczych. Wieczorem p. Prezydent wyjechał samochodem z powrotem do Spawy.

Z życia Polonji amerykańskiej

Chicago, 19. 8. (PAT) Miejskowa prasa polska oblicza, iż Polacy tutejsi rozporządzają 150.000 głosów wyborczych, co stanowi bardzo poważną siłę, której niestety nie umieją wyzyskać, gdyż, zamiast wytworzyć wspólny front polityczny, dzieli się na drobne grupki, z którymi nikt liczyć się nie potrzebuje. Jaskrawym dowodem lekceważenia elementu polskiego jest fakt, że na 27 sędziów sądu wyższego niema ani jednego Polaka, natomiast Anglików jest 6, Irlandczyków 6, Niemców 6, Żydów 4 i 1 Walijszyk. Nie lepiej przedstawia się sytuacja na innych urządach. To też prasa polska apeluje do wyborców polskich, aby w jesiennych wyborach sędziów zapomnieli o niesnakach i różnicach partyjnych i głosowali na kandydatów Polaków.

Hamtramck, Mich. 19. 8. (PAT) Departament Handlu i Przemysłu w raporcie swoim o czystości i zdrowotności miast amerykańskich przyznaje

pierwsze miejsce miastu Hamtramck. Zaznaczyć tu należy, że 80 procent mieszkańców Hamtramck stanowią Polacy. Zarząd miasta i najwyższe stanowiska w różnych urzędach zajmują Polacy. Majorem jest dr. Tene-rowicz.

Chicago, 19. 8. (PAT) Komitet uczczenia pamięci śp. majora Idzikowskiego, którego staraniem odbyła się w dniu 4 sierpnia wielka uroczystość u stóp pomnika Kościuszki w parku Humboldt'a, uchwalili wydać broszurkę o mjr. Idzikowskim i lotnictwie polskiem. Dochód ze sprzedaży przeznaczony będzie na kupno samolotu dla Polski.

Pomnik Elizy Orzeszkowej w Grodnie

Wilno, 19. 8. 29. (AW). W związku z przypadającą w październiku r. b. uroczystością odsłonięcia pomnika E-

lizi Orzeszkowej w Grodnie powstał projekt urządzenia II zjazdu literatów polskich w tem mieście. Ponieważ niemal równocześnie odbędzie się wielkie uroczystości na uniwersytecie wileńskim z okazji 350-lecia wszechnicy im. Stefana Batorego, zjazd ten odbędzie się najprawdopodobniej w Wilnie a program obejmie również przyjazd literatów do Grodna na odsłonięcie pomnika Orzeszkowej.

Awantury uwięzionych komunistów we Lwowie

Lwów, 19. 8. 29. (AW). „Dziennik Lwowski” donosi, iż więźniowie polityczni lwowskiego więzienia karne-go, szczególnie komuniści, przebywający tam w liczbie 45, korzystają z każdej sposobności, aby spowodować zatargi z władzami więziennymi. Na skutek ukarania dyscyplinarnego jednego z komunistów za niewłaściwe zachowanie się wobec prokuratora w czasie inspekcji, więźniowie zagrozili głodówką, wysuwając szereg postulatów, do których przyjęcia władze nie są skłonne. Dzienniki informują, iż aresztowanego w przeddzień czerwonego święta posła Selrobu Walnickiego, wczoraj po złożeniu odpowiedniej kaucji, wypuszczono na wolność, jednak śledztwo trwa w dalszym ciągu.

Socjalistyczni obrońcy żydów

Berlin, 19. 8. (PAT). Socjalistyczny „Vorwaerts” powraca znów do pogromu Żydów w Kownie. Lekceważąc dementi litewskie i odmawiając wiarygodności oficjalnego komunikatu, wydanego w tej sprawie przez poselstwo litewskie w Berlinie, „Vorwaerts” stwierdza krwawe napady zbrojnych band faszystowskich na ludność żydowską w Słobódce i Kownie oraz na przedmieściu Kowna, jak również bierne zachowanie się policji litewskiej wobec tych ekscesów są faktami stwierdzonymi.

Echa krwawego strajku w Rumunji

Bukareszt, 19. 8. (PAT) Rada Ministrów przyjęła do wiadomości sprawozdanie komisji śledczej o wydarzeniach w Lupeni, dochodząc do następujących wyników: 1) Odpowiedzialność za wypadki ponosi dyrekcja kopalni, ponieważ nie wzięła pod uwagę licznych słusznych żądań robotników, 2) Robotnicy, podburzeni przez zawodowych agitatorów, podjęli nielegalny strajk i dopuścili się najcięższych aktów sabotażu.

Dla dalszego prowadzenia śledztwa w celu ustalenia odpowiedzialności indywidualnych, Rada Ministrów postanowiła zawiesić w czynnościach przedstawicieli władz, którzy byli świadkami zajść w Lupeni, a mianowicie prefekta departamentu, inspektora Ministerstwa Pracy, prokuratora i sędziego śledczego. Rada Ministrów postawiła również w stan rozporządzalności dowódców dwóch pułków, które brały udział w akcji, mającej na celu utrzymanie porządku w Lupeni.

Przerwany lot sowiecki

Moskwa, 19. 8. (PAT). Załoga samolotu „Kraj Sowietów” który zmuszony był lądować na Syberji powraca do Moskwy. Lot Moskwa — Nowy Jork podjęty będzie po pewnym czasie.

Podróże floty sowieckiej

Moskwa 15. 8. (PAT). Krążowniki floty bałtyckiej „Aurora”, „Profintern” i cztery torpedowce eskadry odjechały w podróż po morzach cudzoziemskich. Statki odwiedzą porty Litwy i Niemiec, a mianowicie krążowniki udadzą się do Swinoujścia, dwa torpedowce do Królewcza, dwa inne do Kłajpedy.

Wypadek przy wysłgach.

Tournai, 19. 8. (PAT). Samochód towarzyszący cyklistom w czasie wyścigu wskutek pęknięcia opony wjechał na trotuar, gdzie zgromadzone były tłumy widzów. Kilkanaście osób odniosło rany mniej lub więcej ciężkie.

Katastrofalne zderzenie statków

Nowy Jork, 19. 8. (PAT). Z powodu kolizji pomiędzy jachtem milionera Charlesa Lipe'a i statkiem wycieczkowym w zatoce Aleksandria obydwa statki zatoniły. Miljoner i żona jego dotychczas nie zostali odnalezieni. Dokładna liczba ofiar jeszcze nie została stwierdzona.

Kurs marki niem. 1 guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płać dziś za 100 mkn. w dewizach — 211,96 zł, gotówką — 211,53 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 172,56 zł, gotówką — 172,16 zł.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,88 2/5 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,88 zł.

Poznańska giełda pieniężna

Poznań, 19 sierpnia 1929. Przebieg dzisiejszego zebrania giełdowego był spokojny. obroty były ograniczone z powodu większego braku materiału.

Z papierów procentowych płacono za 5 proc. poz. konwers. 47 1/2 proc. i za 8 proc. listy dolarowe, które silnie poszukiwano 94 proc. 6 proc. listy żytnie oddawano po 25,— bez kursu. Reszta papierów w mniejszym zainteresowaniu.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych płacono w dalszym ciągu za Bank Polski 166,50 przy słabej podaży. Również był większy popyt na Cegielskiego po 38,— i Herzfelda po 45,—. Poza tem płacono bez notowania za Sp. Drzewną 33,—, Browary Grodzkie 65,— i Brow. Krotoszyńskie 30,—

Cedula urzędowa z dnia 19 sierpnia 1929 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 47 1/2 % P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredyt. 94% P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 166,50 P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Cegielski H. I em. zł. 38,— P.

Herzfeld-Viktorius I em. zł. 45,— P.

Tendencja: Spokojna.

Giełda warszawska

dnia 19 sierpnia 1929 r.

Waluty Gotówka

Dol. Stan. Zjedn. tr. 8,88 sp. 8,90 kup. 8,86

Dewizy:

	tr.	000,00	sp.	000,00	kup.	000,00
Belgja	357,35	358,25	356,45			
Holandja	043,23	043,34	043,12			
Londyn	337,40	238,00	236,80			
Kopenhaga	008,90	008,92	008,88			
Nowy Jork	034,91	035,00	034,83			
Paryż	026,39	026,45	026,32			
Praga	171,54	171,97	171,11			
Szwajcaria	125,57	125,88	125,26			
Wiedeń	046,63	046,74	046,51			

Papiery państwowe i obligacje:

4% poz. inwest.	000,00	119,50	118,75
5% poz. premj. dol.	000,00	053,50	062,50
6% poz. dol.	000,00	000,00	083,00
10% poz. kol.	000,00	000,00	102,50

Akcje w złotych:

Bank Polski	000,00—166,25
Bank Zw. Sp. Zarobk.	000,00—073,50
Sole potasowe	000,00—030,75
Spiess	000,00—140,00
W. T. F. Cukru	031,50—032,50
Firley	000,00—051,00
Lilpop	000,00—031,50
Modrzejów	000,00—023,25
Norblin	139,00—138,00
Ostrowieckie zakłady	000,00—083,50
Parowozy	000,00—025,00
Starachowice	026,25—026,50

PLODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg
reszta za 100 kg

Berlin, dnia 19 sierpnia 1929

Pszemica march. od st. zał. 243,00—246,00

Tendencja słabsza.

Żyto march. od st. zał. 191,00—195,00

Tendencja słabsza.

Owies march. od st. zał. 172,00—179,00

Tendencja słabsza.

Jęczmień past. i przemysł. 167,00—188,00

Tendencja spokojna.

Jęczmień browarny 218,00—230,00

Tendencja spokojna.

Kukurydza loco Berlin 215,00—217,00

Tendencja słabsza.

Mąka pszenna 30,25—35,25

Tendencja spokojna.

Mąka żytnia 25,90—28,50

Tendencja spokojna.

Ospa pszena 11,50—12,25

Tendencja stała.

Ospa żytnia 11,50—11,75

Tendencja spokojna.

Rzepak 000,00—235,00

Tendencja spokojna.

Groch Victoria 40,00—48,00

Groch dr. jad. 28,00—34,00

Groch past. 21,00—26,00

Wyka 28,00—32,00

Łubin niebieski 19,00—22,00

Makuchy rzepakowe 23,50—24,00

Makuchy miane 23,50—24,00

Wytloki suche 11,50—11,60

Srut Soja 19,80—20,30

Płatki ziemniaczane 16,80—17,20

Ziemn. jadl. białe i wczesne 2,60—2,90

Ziemniaki jadalne nerkowe i wczesne 3,80—4,10

Ziemniaki jad. inne żółte 2,80—3,20

Ogólna tendencja słabsza.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 19 sierpnia 1929.

Wyplaty na Warszawę: 46,975—47,175

Noty wielkie: 46,925—47,325

Delegacja polska w Hadze tłumaczy swoje stanowisko

Korespondent „Kurjera Warszawskiego” w Hadze otrzymał od delegacji polskiej na konferencji politycznej poniższe tłumaczenie jej biernego stanowiska. Podajemy to wyjaśnienie ze względów informacyjnych, uważając, że nie zmniejsza ono w niczym odpowiedzialności naszej dyplomacji za stan, jaki się wytworzył w Hadze.

„Położenie delegacji polskiej w Hadze — czytamy w „Kurjerze Warszawskim” — jak delegacji wszystkich państw zaproszonych, stało się nagle trudne z powodu ostrego konfliktu, jaki ujawnił się zaraz w pierwszym dniu konferencji pomiędzy państwami zapraszającymi.

„Dla państw zaproszonych wytworzył się z natury rzeczy, stan bierności i wyczekiwania, który zapewne już wkrótce zakończy się, gdyż nieporozumienie francusko - angielskie, które dotychczas absorbowowało całkowicie konferencję, zaczyna z tych lub innych powodów łagodnieć, a w każdym razie wyjaśniać się. Nie należy jednak sądzić, że zmuszona do bierności delegacja polska zamknęła się w bezczynności.

„Wręcz przeciwnie. Nieliczna delegacja nasza skorzystała z doświadczenia, jakie dało jej nieporozumienie haskie, aby należycie przygotować teren do interwencji, gdy tylko nastąpi właściwa ku temu chwila.

„W delegacji polskiej wszystkie materiały są gotowe, sprawdzone i uzupełnione sprostowaniami, jakie nasunęły debaty ostatnich dni. Podjęte na marginesie konferencji rozmowy, często ważniejsze od wystąpień plenarnych, dały rezultaty, które uważać można za pozytywne.

„Zainteresowanie Polski w sprawach, związanych z planem Younga, dotyczy się z jednej strony niewielkiej sumy rocznej, przypadającej Polsce, z drugiej zaś — rozrachunków z tytułu siódmego i dziewiątego paragrafu planu Younga, oraz sprawy Banku międzynarodowego.

„Otóż, sprawy te wcale dotychczas nie weszły na porządek obrad konferencji. Zresztą, jak międzynarodowy plan Younga przewiduje, będzie się nimi zajmował specjalnie w tym celu ukonstytuowany komitet, o którym dotychczas jeszcze nie mówiono.

„Jest to najlepszy dowód, że i państwa zapraszające czekają zlagodzenia konfliktu francusko-angielskiego.

„Przy obecnej koniunkturze, Pol-

ska mogłaby zabrać głos tylko w sprawach, które jej nie dotyczą. Każde wystąpienie nasze w takich warunkach byłoby interpretowane, jako wystąpienie po jednej lub drugiej stronie.

„Więc tylko z konieczności minister Zaleski zajął w Hadze stanowisko wyczekujące, może odmienne od wrzawy niektórych innych państw zaproszonych, ale też i inaczej oceniane w kołach delegacji francuskiej i angielskiej.

„Kto pamięta o wyborach wrześniowych w Genewie do Rady Ligi Narodów i umie czytać między wierszami, łatwo zrozumie, dlaczego Francja i Anglia obowiązane są Polsce, że w dniach przykrego kryzysu Polska potrafiła nietylko nikomu się nie narażać, ale zachować całkowite zaufanie dwu głównych delegacji obrad.

„Co zaś się tyczy spraw politycznych, niezmiennie delikatnych już w 1928 r., państwa okupacyjne zdecydowały, że sprawa ewakuacji rozstrzygnięta będzie wyłącznie przez nie.

„To też delegacja polska, tak, jak wszystkie inne państwa zaproszone, znalazła się w Hadze wobec czynu dokonanego, zdecydowanego przed konferencją haską. (Tymczasem przed konferencją haską, prasa rządowa opierając się na informacjach urzędowych, zapewniała, że Polska dopuszczona będzie do narad w sprawie Nadrenji — przyp. Red.)

„Ale z tego nie wynika wcale, aby minister Zaleski zapominał o dezynwoltach polskich w dziedzinie politycznej. Można stwierdzić zupełnie pozytywnie, że dezynwoltę ministra Zaleskiego opierają się w znacznej mierze na słynnej uchwale sejmowej.

„Należy przytem podkreślić, że uchwały komisji politycznej będą wniesione na plenum konferencji, tak, że delegacja znajdzie możność należytego uzasadnienia swego stanowiska.

„Warunki w jakich znalazła się delegacja polska w Hadze, zmuszają kraj do cierpliwości przynajmniej chwilowej.

„Przedewszystkiem należy bowiem pamiętać, że zbyt nieopatrne kroki ze strony państw zaproszonych, uprzedzających uzgodnienie sporu francusko-angielskiego, raczej osłabiają, niż wzmacniają stanowisko danej delegacji, jak to zdarzyło się z delegacją pewnego państwa, które sobie w ten sposób bardzo zaszkodziło.”

Rewizja traktatów w świetle paktu Ligi Narodów

Zagadnieniu rewizji traktatów, na mocy art. 19 statutu Ligi Narodów poświęcona jest pod powyższym nagłówkiem rozprawa p. W. Polka, przyjęta jako praca dyplomowa w Warszawskiej szkole Nauk Politycznych.

Autor, rozpatrując na wstępie stosunek zasady „pacta sunt servanda” do spornej w nauce prawa międzynarodowego klauzuli „rebus sic stantibus”, słusznie za prof. Makowskim podkreśla, że pierwsza z nich jest najwyższą normą konstytucyjną prawa narodów. Wspomina przytem, jako przykład o incydencie dyplomatycznym, wywołanym notą rosyjskiego ministra spraw zagranicznych, ks. Górczakowa, z 31 października 1870 r. którego, znanym zresztą epilogiem była słynna deklaracja londyńska z 1871 r. oraz o analogicznej sytuacji planów aneksyjnych Austro - Węgier w stosunku do Bośni i Hercegowiny z r. 1928, rozstrzygniętej wreszcie znanym protokołem z 26 lutego 1909, przyjętym i podpisanym przedewszystkiem przez obie strony zainteresowane.

W dalszym ciągu znajdujemy specjalną wzmiankę o t. zw. „prawie konieczności” (Notrecht), które pisarze niemieccy starają się między innymi uzasadnić, np. cyniczne pogwałcenie neutralności Belgii i Luksemburga w pierwszych dniach wielkiej wojny. Autor słusznie zauważa, że zarówno „prawo” powyższe, jak i klauzula „rebus sic stantibus” — przeniesione do dziedziny prawa międzynarodowego i prawa wewnętrznego — okazały się z punktu widzenia nauki prawa narodów niemożliwymi do przyjęcia. Następnie, odpowiadając twierdząco na pytanie: czy traktat zawarty pod presją siły obowiązują?, zajmuje się rozbiorem norm prawnych w art. 19 paktu Ligi Narodów.

Wspomniawszy o genezie art. 19 i stopniowym rozwoju jego koncepcji, autor przystępuje do ścisłej jego wykładni, sposobem historycznym, gramatycznym, systematycznym i logicznym; rozważa przytem znaną sprawę rewizji traktatu z r. 1904 między Boliwią a Chile, wniesioną przez obie strony zainteresowane na pierwsze Zgromadzenie Ligi Narodów.

W kwestji procedury odnośnie do powzięcia przez Zgromadzenie uchwały, dotyczącej wezwania lub zalecania, o którym mówi art. 19, autor wypowiada się kategorycznie za jednomyślnością z udziałem w głosowaniu stron bezpośrednio zainteresowanych — co należy uznać za pogląd jedynie słuszny i właściwy. Na bardzo doniosłe pytanie: czy „zalecanie” Zgromadzenia L. N., wspomniane w art. 19 paktu, ma moc bezwzględnie obowiązującą? Autor odpowiada przecząco. I znów sąd ten — podkreślamy — należy uznać za słuszny, opiera się on bowiem na pełnym uznaniu praw suwerennych państw, co jest — jak wiadomo — fundamentem Ligi Narodów. Na takim stanowisku stoi zresztą szereg najpoważniejszych pisarzy.

W dalszym ciągu omawianej pracy znajdujemy opinie znanych w nauce prawników, a mianowicie: J. W. Davisa, Jupuis, Fanchille’a, Finlay’a i Weiss’a, ogłoszone w t. zw. „Livre rouge de Chili”, którzy „głównie twierdzą, że traktaty międzynarodowe — a traktaty pokoju w szczególności — mogą być zrewidowane za zgodą ich sygnatariuszy.

W ostatniej części rozprawy autor zamieszcza aktualne uwagi na temat ewentualności rewizji granic polsko-niemieckich i polsko-litewskich, przebiegając słusznie i kategorycznie możliwość jej przeprowadzenia na terenie prawnym i nazywając odnośne ten-

dencje niebezpiecznymi, które zagrażają w pierwszej linii samym podstawom prawa narodów.

Praca p. Polka pisana jasno, opracowana sumiennie i prowadząca — naszym zdaniem — do jedynie słusznych konkluzji zasługuje na uwagę wszystkich tych, którzy się zagadnieniem rewizji traktatów interesują. Dobrze przytem świadczy o poziomie pracy naukowej prawa międzynarodowego w szkole Nauk Politycznych w Warszawie.

Witold Bronowski.

Nalógowy filosemityzm

Poruszone w naszym piśmie przez p. d-ra Karola Stojanowskiego zagadnienie spolszczenia Warszawy jest nadal przedmiotem dyskusji. Cały artykuł powtórzył również „Głos Lubelski”. O ile jednak prasa katolicka i narodowa z sympatją wyraża się o tym projekcie, to o bóz przeciwny jest z niego niezadowolony.

Najbardziej zdenerwował się, rzecz znamienna, krakowski, konserwatywny „Czas”, który z wypiekami na starczej twarzy rzuca się z rzadko spotykaną już u niego furją na autora projektu.

O podnieceniu stańczykowskiego organu świadczy ton i styl artykułu. Nazywa on cały projekt „bujaniem czytelnika” i „nabijaniem go w butelkę”, twierdzi, że pomysł jest „humorystyczny” i t. d. Nie będziemy tu powtarzali osobistych i wysoce ordynarnych napaści „Czasu” na samego p. d-ra Stojanowskiego. Natomiast warto przytoczyć uwagę, która do pewnego stopnia wyjaśnia jego zdenerwowanie: „Tkwi w tem jednak — pisze organ konserwatywny — nietylko antysemityzm, ale i zapach endecki w dużej mierze. Endecja bije w Poznaniu w bęben partykularyzmu (!) i pragnie takim demagogicznym (!) środkiem utrwalić swoje panowanie”.

Słowem „Czas” obawia się, że wskutek realizacji tego planu rządy kraju mogłyby przejść w ręce narodowe, czyści polskie, a skończyłaby się sielanka judeo - polska, której wyrazem byli między innymi konserwatyści krakowscy, posiadający nie tak dawno w swych szeregach Żydów. Któż mógł jednak przypuścić, że tradycje te są ciągle jeszcze tak żywe i że sprawa żydowska wciąż jeszcze jest drażliwym punktem w psychologii „Czasu”, o czym świadczy na pół przytomny i bardzo ordynarny jego artykuł.

Sprawie służ — służyć chcemy!

Imponujący zlot Młodych Polek — Nabożeństwo — Pochód — Uroczyste posiedzenie

Jubileuszowy zlot Młodych Polek wypadł niezwykle wspaniale. Już 17 bm. do Poznania przybyło około 5 tys. druhen z wszystkich zakątków Polski i z zagranicy, by wziąć udział w uroczystościach 10-lecia istnienia Związku. Drugie tyle młodzieży żeńskiej przybyło w ciągu nocy i 18 bm. To też Poznań w ostatnich dniach zaroził się od armji zorganizowanych dziewcząt. Właściwe uroczystości odbyły się wczoraj, w niedzielę.

Prastara katedra zaledwie zdołała pomieścić liczne stowarzyszenia Młodych Polek, gości i sympatyków. Ponad głowami tłumnej młodzieży sterczał las sztandarów i proporzyczków.

O godz. 9 ks. biskup Dymek odprawił uroczyste nabożeństwo, zaś ks. inf. Adamski wygłosił kazanie, którego młodzież wysłuchała w skupieniu. Następnie ks. Biskup dokonał uroczystego aktu poświęcenia sztandaru związkowego.

Po uroczystościach w kościele uformowano się do pochodu. Na dany znak ruszył barwny korowód do centrum miasta, poprzedzany kilkoma orkiestrami wojskowymi.

W pochodzie wzięło udział 7 tys. druhen, z których najbardziej uwydatniały się stowarzyszenia z Rumunii w narodowych strojach, niosące wspaniałe wieńce, dalej z Łotwy, z Gryzyny, Domachowa, Ostrowa nad Gopłem itd. Widniały w pochodzie transparenty z Wilna, Krakowa, Pomorza, Śląska i setki innych.

Korowód podążał ulicami: Chwalińszewem, Wielką, Nową, pl. Wolności, ul. 27 Grudnia, Sew. Mielżyńskiego. Wjazdową, przez Kaponierę przed pomnik Kościuszki, gdzie delegacja związkowa złożyła śliczny wieńiec z wstęgami. Przed ratuszem defilę stowarzyszeń Młodych Polek odebrali przedstawiciele władz i organizacji.

Olbrzymia sala reprezentacyjna okazała się za szczupłą, by móc pomieścić gości i wielotysięczną młodzież. Zajęto wszystkie krzesła, wypełniono ganki i przejścia, oraz balkon, a wciąż jeszcze nowe przybywały zastępy.

Na estradzie wśród zieleni i kwiatów, ustawiono w głębi wokół sztandaru związkowego niezliczone sztandary stowarzyszeń, a wzdłuż ścian sali ogromne ilości różnych proporzyczków. W półkolu zajęli miejsca przedstawiciele władz i central związkowych, goście oraz rodzice chrześni sztandaru.

Gdy na salę wszedł ks. biskup Dymek, zgotowała mu młodzież gorącą owację. Następnie prezes rady związkowej ks. radca Kaźmierski zainaugurował uroczyste obrady złotowe hasłem „Sprawie służ”, poczem w krótkich słowach mówił o ważności grupowania się w organizacji katolicko - narodowej. Zlot odbywa się właśnie w momencie, gdzie naród polski na P. W. K. pokazał swą zbiorową, twórczą pracę, a ogniwem ideowym tej pracy jest też Związek Młodych Polek. Po powitaniu ks. Biskupa, przedstawiciele władz, członkowie rady głównej, patronatu, goście z Rumunii i Łotwy itd. uchwalono wysłać telegramy hołdownicze do Ojca św. i Prezydenta Rzeczypospolitej, wznosząc zarazem okrzyk na ich cześć.

Następnie imieniem J. E. ks. Kardynała zabiera głos ks. biskup Dymek, który stwierdza, że J. Em. niezmiennie się raduje, że organizacja młodzieży żeńskiej, obchodząca dziś swe 10-lecie, tak wspaniale się rozwija. Kierownictwu Związku, a szczególnie ks. kan. Szulzowi przesyła gorące podziękowanie za tak gorliwą poświęcenia pełną pracę nad młodzieżą. Dziękuję również członkom rady Związku, kapłanom, patronom, paniom i wszystkim tym, którzy służą sprawie. Zachęca ks. Biskup stowarzyszenia do dalszej pracy nad utrwaleniem wiary świętej, jest to bowiem pierwszym i najważniejszym zadaniem, obok czego idzie praca dalsza, zadania obywatelskie, praktyczne i domowe.

Imieniem Rady miejskiej i Prezydenta miasta składa życzenia radca Kult. Dalej życzenia składają ks. Bilko, dyr. Zjedn. Młodzieży Polskiej, p. Trzciniński im. pozn. wydziału wojewódzkiego, ks. prałat Prądyński im. Związku kapłanów „Unitas” i Zw. Młodzieży Polskiej, ks. Michałowicz im. Zw. Kat. Tow. Robot. Polskich, p. pułk. Krzyżagórska im. Narodowej Organizacji Kobiet, p. Wolniewiczówna im. redakcji „Młoda Polka”, przedstawicielka Tow. Włkp. Ziemianek, Zw. Kobiet Pracujących, Zw. Polek. Młodych Ziemianek, delegowane z Łotwy i Rumunii itd.

Referat o 10-letniej pracy Związku wygłosił gen. sekretarz Związku ks. kan. Schulz. Bardzo to ciekawe sprawozdanie, ilustrujące żywą działalność Związku, podamy w głównych zarysach osobno. Na zakończenie odśpiewano wspólnie „Boże coś Polskę”. (z)

Ogromny pożar.

L w ó w, 19. 8. 29 (AW). Z Tłumacza donoszą, iż w miejscowości Podpieczary, powiatu tłumackiego, powstał ogromny pożar, który zniszczył około 40 rozmaitych budynków. Straty ogółem wynoszą blisko milion złotych.

Szwajcarzy mistrzami świata w strzelaniu.

Stockholm, 15. 8. (PAT). W międzynarodowych zawodach strzeleckich w konkursie strzelania z dowolnej broni, drużyna szwajcarska zdobyła mistrzostwo świata, osiągając 5.442 punktów i ustanawiając w ten sposób nowy rekord. Mistrzostwo świata w konkursie indywidualnym zdobył Hartmann (Szwajcarja), osiągając 1114 punktów. Wynik ten jest nowym rekordem.

Katastrofa kolejowa w Ameryce.

Nowy Jork, 19. 8. (AW). W pobliżu stacji Henriette w stanie Oklahama wykołcił się pociąg osobowy. W wyniku katastrofy maszynista, palacz oraz 12 pasażerów poniosło śmierć, kilkanaście osób rannych odestawiono do szpitala. Katastrofa spowodowana została fałszywym nastawieniem sygnału.

ZNAMOMITA
WODA KOLONSKA
MAJOLA

F.W. 10852-6, 124

Kino Renaissance, Poznań,
Od dziś
Harry Peel w filmie p. t.
„TAJEMNICZY OBROŃCA”

DZIAŁ GOSPODARCZY

Problem dopływu obcych kapitałów

Narodowa opinia społeczna oraz bezstronne czynniki gospodarcze państwa wypowiedziały się w sprawie t. zw. koncesji Harrimana zupełnie wyraźnie, uznając ją za monopol elektryfikacji znacznej części kraju, szkodliwy zarówno ze względów gospodarczych, jak również politycznych. Za koncesją oświadczają się ci ludzie, którzy mają nadzieję upiec przy danej okazji pieczęć osobistą, lub ludzie znani z tego, że zawsze starają się mieć oryginalny pogląd na sprawy gospodarcze, gdy np. twierdzą, iż nasz bierny bilans handlowy nie jest niebezpieczny dla układu bilansu płatniczego, lub też że kapitał pieniężny w swym charakterze występuje zawsze w postaci bezimiennej, a więc trudno zaprzeczyć go do usług narodowych, dlatego kwestia pochodzenia kapitału, który ma być ściągany do kraju, jest rzeczą zupełnie obojętną, gdyż kapitał międzynarodowy jest apolityczny, a więc niegroźny.

Oczywiście tego rodzaju „oryginalne” poglądy uważać należy za manjactwo szkodliwe, za chęć usypiania czujności społeczeństwa na najważniejsze zagadnienia kraju, stanowiące podstawę jego dobrobytu na przyszłość. Z tego rodzaju poglądami mieliśmy możliwość rozprawiania się niejednokrotnie, tutaj chcielibyśmy zwrócić uwagę w związku z koncesją Harrimana na pewien pogląd, który wymaga mocnegoza kwestionowania. Mianowicie chodzi o obalenie przekonania niektórych czynników, jakoby odrzucenie propozycji Harrimana spowodowało odstraszenie kapitału zagranicznego od Polski, czyli innymi słowy sprawiłoby powrót do słynnej izolacji kredytowej naszego kraju.

Naszym zdaniem, obawy tego rodzaju są całkowicie bezpodstawne. Momentem, przyciągającym kapitały do danego kraju, jest pewność lokaty oraz jej rentowność. Przedewszystkiem ważnym względem jest pewność lokaty, dlatego też dany kraj musi mieć stosunki polityczno - gospodarcze tak ułożone, aby nie stanowiły one żadnej zapyry dla normalnego funkcjonowania tych dziedzin, w których kapitał zagraniczny ma być lokowany. Dlatego też praworządność w państwie oraz ukrócenie wszelkiej oryginalnej eksperymentalności w dziedzinie polityki gospodarczej będzie zawsze stanowiło podstawę dla pozyskania obcych kapitałów.

Względ na rentowność lokat zagranicznych jest również ważny, jednakowoż stoi na drugim miejscu poza pewnością lokaty. Zauważyć należy,

że stopień wymagania rentowności w stosunku do poszczególnych krajów stoi zawsze w odwrotnym stosunku do pewności lokaty, t. zn. im pewność lokaty jest większa, tem mniejsze są wymagania rentowności. Dlatego też kardynalnym warunkiem otrzymania znacznego dopływu obcych kapitałów, przytem kapitałów tanich, jest postulat stworzenia maksimum pewności dla pracy kapitałów w kraju.

Oczywiście, jeżeli chodzi o odrzucenie propozycji Harrimana, to sprawa ta nie ma absolutnie żadnego niekorzystnego znaczenia dla sprawy przyciągania obcych kapitałów, gdyż w danym wypadku niema naruszenia zasad, o których wyżej była mowa, lecz rzecz cała tkwi tylko w tem, że nie chcemy się zgodzić na niekorzystne warunki dopływu obcych kapitałów. Niech więc warunki propozycji Harrimana staną się znośne z punktu widzenia naszych interesów gospodarczych, wtedy nic nie będzie stało na przeszkodzie do jej zrealizowania.

Poza tem zwrócić należy uwagę, w związku z warunkami dopływu obcych kapitałów, na fakt, że na im mniej korzystnych warunkach dla interesów danego kraju kapitały te napływają, to tem większe otrzymuje się wrażenie, że warunki pracy w tym kraju są niepewne, czy też niedogodne, ponieważ kraj dany godzi się na wszelkie postawione warunki. Otóż, o ile zachowamy zimną krew i odrzucimy warunki koncesji Harrimana, to tym krokiem w oczach świata finansowego tylko zyskamy, stwierdzając, że chcemy pracować z kapitałem uczciwym i na warunkach normalnych, ponieważ u nas panują stosunki również normalne. Przekonamy się jednocześnie, że konkurencja koncernu Harrimana będzie niezwykłe z naszej postawy zadowolona i, kto wie, czy nie pośpieszy z zaofiarowaniem nam lepszych warunków. A może nawet sam Harriman to uczyni.

Wogóle, naszym zdaniem, w całej akcji pozyskiwania obcych kapitałów, obok stworzenia podstaw polityczno-gospodarczych dla tego zagadnienia, należy stosować praktyczne sposoby pertraktacji, jakie cechują dwóch szanujących się nawzajem kontrahentów, z których napewno żaden nie będzie się starał na pierwszą odrzuć propozycję, zawierającą trudne warunki, wyrażając całkowitą swą zgodę, okazując w ten sposób swą słabość, co wykorzystają na przyszłość inni kontrahenci, uważając owego słabego za koźła ofiarnego.

PODATKI I OPŁATY

(p) Właściciele szkółek drzew owocowych, o ile chcą uzyskać ulgi podatkowe, winni wnieść podania indywidualnie. Na zapytanie min. rolnictwa w sprawie ulg w spłacie należnych w bież. roku podatków od właścicieli szkółek drzew owocowych i sadów handlowych, stanowiących główne źródło dochodu gospodarstw, którzy ponieśli straty wskutek tegorocznych mrozów, minist. skarbu wyjaśniło, że ulgi te będą przyznawane w większym lub mniejszym zakresie w zależności od wielkości poniesionych strat i ogólnego ekonomicznego położenia płatników, jedynie w konkretnych wypadkach, na skutek indywidualnie wnoszonych przez zainteresowanych podatników podań, należyte umotywowanych. Jednocześnie min. skarbu zwróciło się do podwładnych organów, aby omawiając ulgi przyznawały bądź we własnym zakresie, bądź też występowały z odpowiednimi wnioskami do min. skarbu. Wrazie wątpliwości co do wielkości poniesionych przez rolników strat, mają organa podatkowe zasięgać opinii rzeczoznawców, wyznaczonych przez organizacje ogrodnicze lub rolnicze.

KRONIKA GOSPODARZA

(k) Bilans Banku Polskiego. Zapas złota powiększył się w ciągu pierwszej dekady sierpnia br. o 9 milj. zł., nie zaś — jak podano w n-rze sobotnim — 90 milj. zł. (k) Obrót oszczędnościowy P. K. O. w lipcu r. b. W m. lipcu znaczna wysokość osiągnął wzrost liczby oszczędzających oraz suma wkładów oszczędnościowych. Najwymowniej świadczy o tym fakt, że w porównaniu z najwyższym wzrostem oszczędnościowym, jaki miał miejsce w styczniu r. b., wynoszącym przeszło 4 miliony złotych, wzrost ten w lipcu wyniósł 6.111.718 zł., przewyższając o 100% przeciętny miesięczny przyrost oszczędnościowy w pierwszym półroczu r. b., a wynoszący 3 miliony złotych. Również i ilość oszczędzających w miesiącu sprawozdawczym wzrosła bardzo znacznie, bo o 16.010 nowych wkładców. Liczba czynnych ksiąg-

żeczek oszczędnościowych łącznie z książeczkami, pochodzącymi z waloryzacji osiągnęła na ultimo lipca imponującą cyfrę 367.088 książeczek. Kapitał oszczędnościowy osiągnął w tym okresie złotych 148.128.529,23. Ogólna suma wpłat i wypłat na rachunkach oszczędnościowych wyniosła w lipcu r. b. zł 38.345.775,86, zaś ilość załatwionych pozycji wpłat i wypłat — 195.000.

(k) Kapitały zagraniczne w Polsce. Ogólna suma inwestowanych w Polsce kapitałów zagranicznych wynosi 4800 milj. zł. z czego 3800 tj. 80 proc. przypada na pożyczki państwowe, 340 milj. t. j. 7 proc. na pożyczki samorządowe, 600 milj. zaś, tj. 13 proc. na pożyczki udzielone towarzystwom akcyjnym. Udział kapitału zagranicznego w ogólnej sumie kapitałów akcyjnych istniejących w Polsce 850 towarzystw akcyjnych wynosi 20 proc. Największy jest udział ten w przemyśle naftowym, (60 proc. kapitału akcyjnego), w przemyśle elektrycznym (44 proc.) i w górnictwie (32 proc.)

(k) Przedwstępne rokowania polsko-gdańskie w sprawie obrotu weterynaryjnego. Ostatnio ukończone zostały w Gdańsku przedwstępne rozmowy w sprawie uregulowania kwestji, dotyczących obrotu weterynaryjnego pomiędzy Polską a Gdańskiem oraz obrotu z zagranicą. Chodziło w szczególności o uregulowanie obrotu bydłem, mięsem, produktami mięsnymi, surowcami i szczepionkami. Uzgodniono, iż porozumienie polsko-gdańskie z 1924 r. jest już obecnie przestarzałe i niewystarczające, wobec czego postanowiono opracować projekt nowego porozumienia przez obie delegacje oddzielnie.

(k) Skrócenie postoju wagonów. Izba przemysłowo-handlowa w Bydgoszczy komunikuje, że od 15 sierpnia r. b. został skrócony czas postoju wagonów przy wyładunku i załadunku transportów z 10 godzin do 8 godzin (wagonów 30 tonowych) i z 12 godzin na 10 godzin (wagonów ponad 30 tonn). Wyjątek stanowi wywóz węgla przez Gdańsk i Gdynię oraz wywóz całych pociągów soli. Zarządzenie to, mające na celu usunięcie braku taboru kolejowego, nie odnosi się do transportów importowanego złomu żelaza, superfosfatu i rudy.

Z ZAGRANICY

(z) Międzynarodowe targi we Wiedniu. Konsulat Austrii na Województwo poznańskie i pomorskie w Poznaniu podaje niżej podane wiadomości, że międzynarodowe targi we Wiedniu odbędą się w dniach od 1—7 września 1929. Po legitymacje targowe oraz wszelkie bliźsze szczegóły zwrócić się można do Konsulatu Austriackiego w Poznaniu, pl. Wolności 18.

(z) Wystawa reklamy w Berlinie. W okresie od 10 sierpnia do 8 września r. b. odbywa się w Berlinie Wystawa Reklamy, podczas której odbywa się również Światowy Kongres reklamy, który potrwa od 11 — 15 sierpnia r. b. Poza tem przewidziane jest urządzenie szeregu zebrań i kongresów krajowych.

(z) Zwyczaj cła przywozowego na masło i szmalce w Szwajcarii. Na skutek kryzysu w gospodarstwie rolnem w Szwajcarii, a w szczególności w gospodarstwie mlecznem 62 posłów do parlamentu wniosło interpelację do Rady Związkowej w sprawie zamierzonego przeciwdziałania, istniejącym trudnościom w tej dziedzinie gospodarki. Interpelanci zaproponowali wprowadzenie na określony czas monopolu przywozowego na masło i szmalce. Rada Związkowa nie przychyliła się do wniosku parlamentarzystów, ale celem ulżenia gospodarstwu rolnemu szwajcarskiemu wprowadziła z dniem 12 sierpnia podwyżkę cła na masło o 20 franków t. j. do 70 fr. od 100 kg.; na szmalce cło również zostało zwiększone o 20 fr. na 100 kg.

Z WYDAWNICTWA

(w) Międzynarodowy Korespondent - Tłumacz. W handlu międzynarodowym Polska stawia zaledwie pierwsze kroki jako samodzielny jego czynnik. Usługi cudzoziemcy, przeważnie Niemcy, starają się w tej dziedzinie wyręczać naszych kupców, którzy ucząc się muszą wprost abecadła zwyczajów i czynności handlu międzynarodowego. Teren to dla nas wciąż jeszcze obcy, dziewczycy, który jednak trzeba przeorać, poznać dokładnie i nagiąć do naszych potrzeb. To też każda próba uczenia wylomu w dotychczasowej naszej niezajomości zwyczajów, korespondencji i terminologii używanej w handlu międzynarodowym witać należy z szczerem uznaniem. — Uwagi te wywołał pewien starszy pan, któremu mimo przekroczonej... tki (bądźmy dyskretni!) nie zbywa na młodzieńczym zapale, a raczej wywołała broszurka, którą z obszernym komentarzem ustnym nam zaofiarował. Jest to pierwszy z serii pięciu zeszytów „Międzynarodowego Korespondenta - Tłumacza” opracowanego przez emigrantów amerykańskich pp. dyr. Deykego i wspomnianego p. Stoczkiewicza. Ten słownik frazeologiczny w 4 językach (polskim, francuskim, niemieckim i angielskim) zawiera mnóstwo pożytecznych zwrotów używanych w korespondencji handlowej. Tłumaczenia nie są przeprowadzone mechanicznie i oddają sens danego zdania wiernie lecz zgodnie z duchem danego języka obcego. Pewne braki językowe zauważyliśmy nie w części obcojęzycznej, lecz polskiej, ca tłumaczy się do pewnego stopnia słabym rozwojem polskiej terminologii handlowej. Wydawnictwo to drukowane w Ameryce, a broszurowane w Polsce, będąc dowodem inicjatywy naszych rodaków - emigrantów w kierunku zbliżenia nas do międzynarodowego obrotu handlowego, możemy polecić kołom gospodarczym, jako bardzo pożyteczną pomoc przy nawiązywaniu czy podtrzymywaniu stosunków handlowych z zagranicą. W Poznaniu jest do nabycia w księg. Fiszera i Majewskiego, w „Ruchu” i t. d.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań dnia 19.8.1929.

Warunki: Handel hurtowny, parytet Poznań, ładunek wagonowy, dostawa bieżąca, za 100 kg.:

Standardy: a) żyta poznańskiego, starego 699,5 gr. (118,7 f. w. h.); b) żyta pomorskiego, starego 693,5 gr. (117,5 f. w. h.); c) pszenicy poznańskiej i pomorskiej 755 gr. (127,9 f. w. h.); d) owsa poznańskiego i pomorskiego 461,5 gr. (77,9 f. w. h.); e) notowania maki żytniej na podstawie urzęd. ustalonego typu (70%).

„Ceny orientacyjne”

parytet Poznań

Żyto nowe suche zdatne do przemiału	26,50—27,50
Usposobienie stałe	
Pszenica nowa sucha zdatna do przemiału	45,00—47,00
Usposobienie stałe	
Jęczmień przemiatowy	27,50—28,50
Jęczmień browarowy	30,00—32,00
Usposobienie spokojne	
Owies nowy	24,00—26,50
Usposobienie spokojne	
Maka żytnia wł. workach według urzędowo ustalonego typu (70%)	41,00
Usposobienie spokojne	
Maka pszena 65% wł. worka	71,50—75,50
Usposobienie spokojne	
Otreby żytnie	20,00—21,00
Otreby pszenne	22,00—23,00
Rzepak	67,00—70,00
Ogólne usposobienie spokojne	

Wyższe kursy pracy społecznej w Warszawie

Praca społeczna w Polsce ma przed sobą zadania wielkiej doniosłości narodowej. Wprowadzenie szerokich sfer obywateli w świat polskich wartości cywilizacyjnych, podnoszenie dobrobytu ludności i siły ekonomicznej narodu m. in. przez uświadomienie zawodowe i oddziaływanie organizacyjne na stosunki ekonomiczne w sposób przeniknięty duchem społecznym, opieka społeczna nad dziećmi i młodocianami, przez zapewnienie im należytego wychowania, ubezpieczenia społeczne i higiena publiczna — te i inne obowiązki społeczne nie mogą spaść wyłącznie na państwo, jeżeli mają być spełnione w stopniu, jakiego wymaga dobro narodu: musi się ich podejmować społeczeństwo, zorganizowane w instytucjach różnego typu.

Liczne są placówki, na których przejawia się praca społeczna, liczne są zastępy ludzi, którzy się jej oddają. Współczesny rozwój pracy społecznej, wielkie i trudne zagadnienia, które trzeba rozwiązywać, różniczkowanie się form organizacyjnych — wytwarzają konieczność oparcia działalności instytucji społecznych o ludzi odpowiednio wykwalifikowanych, zapewniających umiejętność i ciągłość pracy.

Przygotowanie współczesnych działaczy społecznych nie może ograniczać się, jak to dawniej bywało, wyłącznie do praktyki w instytucjach. Nietylko kierownicze siły instytucji społecznych, ale także wszyscy ich działacze, jeżeli mają pracować świadomie i twórczo, muszą zdobyć mocne ugruntowanie ideowo-programowe, głębsze podstawy naukowe, a z nowoczesnymi metodami i techniką pracy w dziedzinie życia społecznego zaznajomić się w sposób systematyczny. Temu przygotowaniu mają służyć Wyższe Kursy Pracy Społecznej, w zakresie nauki na akademickim poziomie. Służąc one mają zarówno dla tych, którzy są już czynni na polu pracy społecznej, jak i dla tych, którzy się do niej sposobią, a są należycie przygotowani, by móc korzystać z nauki o wyższym poziomie.

W wykładach i seminarjach przedmiotów zasadniczych, powierzonych pierwszorzędnym specjalistom, kursy będą dążyć do systematycznego i głębszego ujęcia aktualnych zagadnień życia społecznego Polski, w formie programu opartego na podstawach etyki i świadomej myśli katolickiej, oraz idei rozwoju i ekspansji polskiej cywilizacji narodowej we wszystkich dziedzinach życia społecznego.

Wyższe Kursy Pracy Społecznej powstały z inicjatywy Zjednoczenia Polskich Towarzystw Oświatowych „Polskiej Macierzy Szkolnej” i „Biura Pracy Społecznej” w Warszawie. Komitet Organizacyjny W. K. P. S. stanowią następujące osoby: ks. biskup A. Szlagowski, prof. Wł. Grabski, prof. B. Wasiatyński, dr. J. Świeżyński, dyr. J. Stemler i dyr. S. Miklaszewski. Nauczanie w Wyższych Kursach Pracy Społecznej będzie trwało 2 lata podzielone na 4 semestry i będzie miało charakter akademicki uzupełniający t. j. o charakterze wyższym niż początkowe lata uniwersyteckie, tak, żeby studjujący poczynając od pierwszego semestru mogli brać czynny udział w pracach o charakterze seminaryjnym. Wykłady i zajęcia seminaryjne odbywają się w godzinach popołudniowych.

Na Wyższe Kursy Pracy Społecznej mogą być przyjęci Polacy i Polki, posiadający dowody ukończenia co najmniej szkoły średniej oraz przygotowanie do czynnego udziału w pracach seminaryjnych, a nadto o ile możliwości dłuższe doświadczenie i praktykę w zakresie pracy społecznej.

Siedziba Wyższych Kursów Pracy Społecznej mieści się w lokalu „Szkoły Pracownic Społecznych” — Polskiej Macierzy Szkolnej w Warszawie, ul. Złota nr. 14. Tymczasowy sekretariat Wyższych Kursów Pracy Społecznej urzęduje w lokalu Biura Pracy Społecznej (Warszawa, ul. Kopernika 30, tel. 117-12), godz. 10—3 popoł.

(k) Handel zagraniczny z bliskim Południem. Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu prosi zainteresowane firmy o możliwie jaknajspieszniejsze zakomunikowanie sprostowań i doświadczeń dotyczących handlu z Turcją, Jugosławją, Bułgarią, Węgrami, Grecją, Rumunią, Austrią, Czechosłowacją, w szczególności co do istniejących trudności w handlu pomiędzy Polską a temi krajami

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Straszny finał niezgody rodzinnej

Rozgniewany do szalu gospodarz zabił siekierą swych teściów — Własnemu synowi zadał ciężką ranę

Widownia wstrząsającej zbrodni morderstwa była wieś Grójec w powiecie średzkim. W nocy na 18 bm., nad ranem około godziny 4-tej zamieszkały tamże 48-letni gospodarz Stanisław Manikowski zamordował siekierą swoich teściów, 85-letniego Jakóba i 78-letnią żonę jego Franciszkę Norkiewiczów. Przytem poranił Manikowski ciężko swego, 19-letniego syna Kazimierza.

Śmierć Norkiewiczów nastąpiła na miejscu. Ciężko poranionego syna Manikowskiego Kazimierza, przewieziono do lecznicy w Środzie, gdzie do tej po-

ry nie odzyskał przytomności. Stan jego jest tak ciężki, iż zachodzi obawa o utrzymanie go przy życiu.

Mordercę aresztowano i odtawiono do więzienia sądowego w Środzie. Straszliwa zbrodnia wywołała wstrząsające wrażenie w całej okolicy. W dniu dzisiejszym wyjechała na miejsce krwawego dramatu komisja sądowo-lekarska, by przeprowadzić wizję sądowo-lekarską.

Powodem zbrodni były kłótnie i spory na tle rodzinnym i majątkowym. (k)

Z niedzieli

Pochód podczas ulewy — Piękna zabawa w Szelagu

Wczorajsza niedziela rozpoczęła się pod znakiem niepewnej pogody. Przed południem i w godzinach południowych lał rzęsy deszcz, który dał się we znaki odbywającym właśnie pochód Młodemu Polkom.

Popołudniu natomiast nastąpiła pogoda i trwała już przez cały dzień, sprzyjając przedewszystkiem wencie Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo pod wezwaniem N. M. P. (Fara). O godz. 15 autobusy P. K. E. zwoziły gości do ogrodu bractwa kurkowego do Szelagu; wielu innych udało się tam przechadzką, lub przy pomocy różnej lokomocji tak, że piękny i przestronny ogród około godz. 16 był zupełnie pełny. Uciechy, zabawy i niespodzianek miłych było wiele. Koło szczęścia było wprost niewyczerpane i syły się z niego niby z rogu obfitości piękne podarki. Bogate premje zdobyli również najlepsi strzelcy i kręglarze pięci obojga. — W trakcie ożywionej zabawy zjawiał się w ogrodzie ks. prałat Stychel ze swymi mansonarzami ks. ks. Kaja i Skórnickim.

Panie organizatorki przygotowały także miłe niespodzianki dla dziatwy, która stawiała się z rodzicami bardzo licznie. Punktem kulminacyjnym tych rozrywek był malowniczy polonez najmłodszych parafian farnych, którzy przy dźwiękach dziańskiego marsza urządzili uroczyste korowód, z sędziwym ks. Proboszczem na czele. Przyjemna zabawa przeciągnęła się do późnego wieczora, wzbogacając bardzo pokazami wpływami zasoby Stowarzyszenia.

Przy tej sposobności podkreślić należy z wdzięcznością, wzorową ofiarność sfer kupieckich i przemysłowych, które przyczyniły się swoimi darami do powodzenia wenty. (k)

Kradzieże polne

Czego złodzieje nie zabrali, to rozdeptali na miazgę

Przed kilku dniami powiadomiono rolnika p. Wł. Radlińskiego, zamieszkałego w Głównej przy ul. Gnieźnieńskiej 31, że na polach jego grasuje szajka złodziei. P. Radliński udał się natychmiast na swą rolę, aby spłoszyć złodziei i odebrać im łup. Przyszedszy na pola stwierdził z przerażeniem, że w polu podeptano mu i połamano warzywa wartości przeszło 250 zł. Złodzieje mieli już napelnione worki z kapustą, marchwią i t. p. Uchodzący z pola dwaj z nich T. Samoleczyk (ul. Smolna 4) i J. Waligórski (ul. Główna 31), odgrazali się Radlińskiemu, że się na nim zemszczą.

Śledztwu policji udało się ujawnić dalszych złoczyńców w osobach L. Plucińskiego (Główna 31), Jana Krowchowskiego (Główna 31), M. Dominika (Średnia 7) i L. Palacza (Średnia 8). Wszyscy wymienieni są już policji znani z innych sprawek. Spisano protokół, a epilog kradzieży i zniszczenia pola znajdzie się w sądzie.

Na protokole tym jednak nie skończyło się. Gdy p. Radliński wybrał się na rowerze do właściciela młyna w Czerwonaku, został napadnięty przez kilku z wymienionych i obrzucony kamieniami. Dopiero policja położyła kres napaści.

Pono niektórzy z napastników są członkami pewnego stowarzyszenia wojskowo-wychowawczego. Możeby zarząd tego stow. wpłynął na nich w duchu umoralniającym? (z)

Krwawy zatarg

Zięć postrzelił teścia i komornika

Dnia 16 bm. w godzinach popołudniowych postrzelił Ignacy Sieradzki mieszkaniac gminy Krosin, w powiecie obornickim, teścia swego, 64-letniego Jana Mazurę, raniąc go bardzo poważnie w brzuch. W czasie dalszej sprzeczki dobył Sieradzki ponownie broń i strzelił czterokrotnie do obecnego tam komornika sądowego p. Wojciecha Kulki, raniąc go ciężko w nogę. Poranionych niebezpiecznie pp. Mazurę i Kulkę odtawiono do szpitala.

Sieradzki, który usiłował dokonać zbrodni na własnym teściu, starszym i poważnym obywatelu gminy Krosin, oddał się po dokonanych czynie sam w ręce sprawiedliwości. Wypadek zaszedł na tle majątkowym i wywołał w gminie Krosin i okolicy przynębiające wrażenie. (os)

KALENDARZYK

Poniedziałek, 19 sierpnia 1929.

Słońce: wschód 4,41; — zachód 19,10; — długość dnia 14 godz. 29 min. Księżyc: wschód 19,27; — zachód 2,53; — przed pełnią.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: poniedziałek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana plus 15 st. Cels. Pochmurno. Wiatr północno-zachodni. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 755 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 27 st. Cels., najniższa plus 15 st. Cels. Ilość opadu 2 mm.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych: wczoraj plus 0,01 m, dziś minus 0,01 m. Kal. rz.-kat.: Bolesław; jutro Bernard op. Kal. słow.: Bolesław; jutro Sobiesław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Eskulapem, pl. Wolności 13. — Apteka Sapiieżńska, pl. Sapiieżński 1. — Apteka pod Białym Orłem, St. Rynek 41. Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ulica Mickiewicza 22. Łazarz: Apteka p. Plucińskiego, ul. Marszałka Focha 72. — Apteka Łazarska. Wilda: Apteka „Fortuna”, G. Wilda 96.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy ul. Pocztowa 30 dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— **P. Bernard Maniewski**, syn architekta p. Romana Maniewskiego z Poznania, otrzymał licencjat nauk handlowych w Institut Supérieur de Commerce w Antwerpii.

— **Dyrektor Oddziału Banku Polskiego w Poznaniu** p. Euzebjusz Wardejn z dniem 19 bm. rozpoczyna trzytygodniowy urlop wypoczynkowy. Na czas nieobecności zastępować go będzie wicedyrektor Oddziału, p. Wiktor Kornecki.

— **Podwójny jubileusz**. W dniu 23. b. m. p. Stanisław Cichocki, właśc. fabryki i składu konfekcji damskiej przy ulicy Wrocławskiej 5-6 z małżonką swą Wandą z Szablikowskich obchodzą jubileusz 25-lecia pożycia małżeńskiego. Uroczystość ta zbiega się z 25-letnim jubileuszem istnienia firmy. Na intencję jubilatów odbędzie się dnia tego o godzinie 9-tej msza św. w kościele farnym.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Z wystawy pszczelarskiej**. Na odbywającej się na terenach rolniczych wystawie pszczelarskiej, w dniu dzisiejszym członkowie jury dokonują oceny ekspozycji. Ciekawa wystawa cieszyła się w dniu wczorajszym bardzo dużą frekwencją publiczności. (k)

— **Konfiskacie** uległ onegdajszy numer „Polonji” za artykuł „Armja bez woda” i za sprawozdanie ze zjazdu N. E. R.

Jest to w r. b. 75 konfiskata wspomnianego organu. (z)

— **Tydzień Społeczny „Odrodzenia”**. Corocznie, od ośmiu już lat, gościnne mury Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego są siedzibą jedynych w swym rodzaju kursów: Tygodni Społecznych „Odrodzenia”. Są one niewyczerpanym źródłem wiedzy jak i kuźnią, w których młoda inteligencja katolicka znajduje podstawy umysłowe i moralne do pełnego życia katolickiego i do pracy nad podniesieniem tego życia w narodzie. Sam choćby rozwój tej instytucji (w r. 1922 uczestników 30, w r. 1928 przeszło 200), wskazuje na jej ogromną popularność wśród młodzieży akademickiej; zapoznanie się zaś z programem jednego z „Tygodni” dać może pogląd na znaczenie ich dla rozwoju myśli katolickiej w Polsce. Mamy przed sobą program VIII Tygodnia Społecznego — Czas jego trwania: od 20 do 26 bm. Oto tytuły niektórych referatów: Chrystus — Król Powszechny (ks. rektor Kruszyński), Uniwersalizm i obiektywizm u podstaw myśli katolickiej (ks. dr. Pastuszek), Wpływ filozofji tomistycznej na współczesne odrodzenie katolickie (ks. dr. K. Kowalski), Akcja katolicka (ks. prałat Adamski), Sprawiedliwość i miłość w życiu społecznym (dr. Karol Górski), Etytyzm a wolność gospodarczą (ks. prof. A. Szymański), Naród, państwo i państwo narodowe w świetle nauki chrześcijańskiej (O. Jacek Woroniecki), Ustawodawstwo mniejszościowe w Polsce (prof. I. Jaworski), Stosunek moralny między jednostką a narodem i państwem (ks. L. Koniński). — Informacyj w sprawie udziału w VIII Tygodniu Społecznym udziela sekretariat Koła poznańskiego Stow. Kat. Młod. Akad. „Odrodzenie”, pl. Nowomiejski 5 (dom ogrodowy) w godz. od 17,30—19.

— **Z targu**. Dnia 19. b. m. na pl. Sapiieżńskim płacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 5,60—6,00 zł; masła mleczarskiego 6,40—6,80 zł; twarogu 1,00—1,40 zł; mendl jaj 2,70—3,00 zł; litr śmietany 2,60—3,00 zł; litr mleka pełnego 38—40 gr; za mięso: 1 kg słoniny świeżej 3,20 do 3,40 zł; słoniny wędzonej 4,00—4,20 zł; wieprzowiny 3,20—4,40 zł; wołowiny 2,70—4,40 zł; cielęciny 3,20—4,00 zł; skopowiny 3,20—3,60 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4,00—4,20 zł; za drób: para kurcząt 5,00—6,00 zł; kura 4,00—5,00 zł; perlica 6,00—8,00 zł; kaczka 5,00—6,00 zł; para gołębi 4,00 zł; za ryby: 1 kg szczupaka 6,00—7,00 zł; karpia 6,00—7,00 zł; lina 5,00—5,60 zł; węgorza 6,00 zł; karasia 3,40—4,00 zł; leszcza 4,00—4,40; okonia 3,60 zł; suma 4,00—5,00 zł; białych ryb 1,60 do 2,00 zł; za jarzyny: 1 kg ziemniaków 14 gr; pezepek marchwi 10 groszy; buraków 10—15 gr; cebuli 15 gr; 1 kg szpinaku 50—70 gr; jarmużu 40 gr; 1 kg fasoli 30 do 50 gr; fasoli szparagowej 80 gr; 1 kg rabarbaru 30 gr; 1 gl. sałatki zielonej 5 do 10 gr; białej kapusty 50—60 gr; modrej i włoskiej 50—80 gr; 1 p. rzodkiewek 20 gr; 1 p. kalarepy 15 gr; 1 kalafior 0,30—1,50 zł; 1 mdl. ogórków 50—80 gr; 1 kg. bobu 1,20 zł; 1 kg. pomidorów 1,00—1,20 zł; za owoc: 1 kg. wiśien 1,80—2,00 zł; jabłek 0,50—2,00 zł; gruszek 1,10—1,20 zł; porzeczek 2,00—2,40 zł; agrestu 1,60 zł; śliwek 1,60 zł; czarnych jagód 1,40 zł; borówek (brusznice) 1,40 zł; 1 kg. poziomek 4 zł; 1 kg. malin 2,40—3,00 zł; 1 kg. winogron 5,00 do 5,40 zł; za grzyby: 1 kg. borowików 3,00—5,00 zł; maślaków 2,00 zł; kurków 2,00—3,00 zł; kozaków 2,40 zł; za 1 mendl raków płacono 1,00—2,50 zł. — Z powodu niepogody targ mało ożywiony. — Ceny bez znaczniejszych zmian. (hu)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Usiłowane samobójstwo**. Dziś rano usiłowała popełnić samobójstwo, zażywając terpentynę, 21-letnia Irena Mańczyńska, zamieszkała przy ul. Gołębiej 3. Desperatkę przewieziono do lecznicy miejskiej. Jak się dowiadujemy, młoda

Przy cierpieniach nerek, chorobach moczowych, pęcherza moczowego i dolnego odcinka kiszek, naturalna woda gorzka **Franciszka Józefa** łagodzi i usuwa szybko gwałtowne bólesci przy wypróżnianiu. Doświadczenia szpitalne potwierdzają, że woda **Franciszka Józefa** przez swoje łagodzące ból działanie nadaje się również dobrze dla osób starszych jak i młodzieży, nawet przy częstem stosowaniu. nw 2915

ta dziewczyna, zniechęcona do życia, usiłowała już wczoraj popełnić samobójstwo, rzucając się do Warty w Puszczykowie. Desperackiemu zamiarowi jednak przeszkodzono w porę. (k)

— **Oblany wrzącą wodą**. W czasie nieporozumień i kłótni domowych oblany został wrzącą wodą zamieszkały przy ul. Poznańskiej 10 Nikodem Gryszka. Poparzonego na twarzy i piersiach, przewieziono do pogotowia do lecznicy miejskiej. (k)

— **Utonął podczas kąpieli** w stawach w pobliżu parku Wiktorji przy Drodze Debińskiej 33-letni Franciszek Krzeszkiewicz, zam. przy ul. Wrocławskiej 30. — Zmarły zasłabł nagle w wodzie a przywołany lekarz zdołał już tylko stwierdzić śmierć z powodu udaru serca. (k)

— **Autobus najechał na latarnię** uliczną na chodniku przy ul. Pocztowej 30. Wskutek silnego uderzenia słup latarni został utracony przy samej ziemi. Powodem wypadku był defekt steru autobusu. Przywołana straż ogniowa usunęła powstałą niespodziewanie przeszkodę. (k)

— **Wypadek przed Katedrą**. Wczoraj o godz. 8,15 wysiadło z tramwaju linii nr. 2 na przystanku przy Katedrze większe grono pań z Płocka. Wysiadszy, pannie zatrzymały się na chwilę na brzegu chodnika, przyglądając się kościołowi. Przejeżdżający wtedy autobus P. Z. 44348 zawadził klamką od drzwi o najbliższą stojącą przy jezdni panią J. Waśniewską z Szczutowa pow. rypińskiego o lewe ramię; wskutek tego p. W. odniosła obrażenia ramienia. Obecny tam kontroler tramwajowy p. Zwolski przywołał pogotowie ratunkowe, które odwiezło nieszczęśliwą do szpitala. (z)

— **Utonięcia**. Dnia 18 bm. pomiędzy godz. 18 a 19 utonął podczas kąpieli w Warcie naprzeciw zakładów amunicyjnych w Głównej 13-letni Bolesław Borowiak, zam. przy ul. Nadolnik 10. Złwlok dotąd nie wydobyto. — Tegoż dnia o godz. 14,45 utonął podczas kąpieli w Warcie Krzeszkiewicz Franciszek. Topielca wydobyto i odtawiono do kostnicy Szpitala Miejskiego. (z)

— **Wypadek samochodowy**. W dniu 17 bm. o godz. 19,30 na ul. Wjazdowej najechał samochód P. Z. 44333 na przechodzącego przez jezdnię 77-letniego p. Brackiego Franciszka, zam. przy W. Garbarach 44, który odniósł złamanie lewego obojczyka. Nieszczęśliwego odtawili kierowca samochodu, p. Kokot Władysław, do szpitala miejskiego. (z)

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Karuzela Grzechu”.
Aurora: „Talizmus życia”.
Bajka: „Zemsta szaleńca i 600.000 fr. miesięcznie”.
Casino: „Atlantyda”.
Golosseum: „Piętno przeszłości”.
Corso: „Bitwa morska przy wyspach Falklandzkich”.
Edison: „Niczyste dzieci”.
Kapitol: „Atlantyda”.
Metropolis: „Ciemista droga księżniczki Woronców”.
Odeon: „Biała Sonata”.
Renaissance: „Tajemniczy obrońca”.
Słońce: „Tajemnica Pani Mary”.
Stylowe: „Szampan”.
Wilsona: „Kochankowie”.



W odbytych wczoraj w Bydgoszczy międzynarodowych regatach w biegu czwórek bez sternika pierwsze miejsce zajęła załoga włoska „Societa Canottieri Vittorina de Feltra di Piacenza”, osiągając czas 5:56,8

— **Podrzucone niemowlę.** W dniu 17 bm. o godz. 21.15 znaleziono w klatce schodowej realności Fr. Ratajczaka 10 podrzucone niemowlę (2-tygodniowe) płci żeńskiej, przy którym znaleziono anonimową prośbę o wychowanie dziecka. Dziecko odesłano do szpitala przy ulicy Piekary 14. (z)

— **Dzieciobójstwo.** Dnia 17. b. m. o godz. 8.15 znaleziono trupa noworodka płci męskiej na łakach przy torze kolejowym, prowadzącym w kierunku Starołęki. Trupa odstawiono do Szpitala Miejskiego. (z)

KRONIKA POLICYJNA

— **Kradzieże i włamania.** Pp. Padzika Aleksandra z Mińska Mazowieckiego, Kuźnierski Bolesław z Warszawy i Andrzejska Władysława z Warszawy zgłosili kradzież walizki oraz bielizny z wagonu sypialnego na terenach tuł. dworca. — Włamanie się do mieszkania p. Hahn Anieli przy ul. Mickiewicza 8 i skradziono garderobę i biżuterię wartości 3000 zł. — Włamanie się do drogerji przy ul. Szewskiej 19 i skradziono kosmetyków za 400 zł. — W szkole przy pl. Bergera skradziono przez okno ubranie i koszulę wierzchnią p. Kępińskiemu Józefowi, zaś p. Borkowskiemu Adolfowi ubranie, koszulę i portfel zaw. 160 zł, legitymację i zegarek wart. 400 zł, a p. Gardzie Edmundo marynarkę, kamizelkę, zegarek, koszulę, płaszcz męski, papierosnicę i portfel. (z)

— **Oszustwo mieszkaniowe.** P. Adamkiewiczowa Anna, zam. przy Walech Jana III nr. 10, zgłosiła oszustwo na tle mieszkaniowym. Wpłaciła ona 4000 zł jako komorne Majewskiemu Józefowi, zam. W. Garbary 2, celem uzyskania mieszkania, gdyż tenże podawał się za właściciela kamienicy. Jak się okazało, Majewski jest tylko sublokatorem w domu tym. (z)

— **Czyja własność?** W Wydziale śledczym, pokój 41, znajduje się srebrne etui do tytoniu z wizerunkiem polującego myśliwego oraz nowy zegarek niklowy marki Beharis Watch. Rzeczy te pochodzą z kradzieży i poszkodowani mogą je odebrać. (z)

KRONIKA SĄDOWA

— **Za napad rabunkowy.** Na ławę oskarżonych w sądzie okręgowym sprowadzono karanych już Czesława Wtorkowskiego i Franciszka Rosadę. Stanęli oni pod zarzutem dokonania napadu rabunkowego. W nocy na 4 kwietnia br. napadli zniemacka kupców K. Myszkowskiego i St. Wowera na W. Garbarach i odebrali im dwa czarne płaszcze, portfel z gotówką itd. Oskarżeni szczególnie nocą wyszukiwali sobie ludzi, którzy w stanie nieprzytomności wrócili do domu. Z ław oskarżonych i w uprzednim wyroku wyrażali gotowość zaprowadzenia ich do domu, przyczem w bezczelny sposób ich okradali. Wtorkowski zasądzony został na 8, Rosada na 9 miesięcy więzienia. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **We Wrześni ciężko poranieni** zostali napadnięci Józef Jędrzejczak, Sobiesiewicz, Kazimierz Maćkowiak i Paweł Mueller. Jędrzejczakowi złamano trzy zębra, poza tem odniósł on jeszcze inne cięższe obrażenia, zagrażające jego życiu. Sprawców aresztowano i odstawiono do więzienia sądowego we Wrześni. (k)

— **W czasie burzy uderzył piorun** w kamionkach w pow. śremskim w stodołę p. Maksymiljana Drangego. Stodoła spaliła się wraz z narzędziami i żniwem wartości około 35 tys. zł. (k)

— **W Luboniu wybuchł pożar** we wspólnym domu mieszkalnym pp. Stanisława Kaczmarskiego i Józefa Pawlickiego. Dom był z glinianej masy i kryty dachówką. Budynek jest zniszczony do szczętu; przyczyną pożaru był wadliwy komin. Straty właścicieli, częściowo ubezpieczonych, ocenia się na około 10 tysięcy zł. (k)

— **Pożar wybuchł w Nakle** w zabudowaniach tamtejszej cukrowni. Spalił się magazyn z częściami maszyn. Strat nie ustalono jeszcze, jak również nie stwierdzono przyczyny powstania pożaru. (k)

— **W zamiarze samobójczym skoczyła** do Noteci w Ujściu podczas jednej z ostatnich nocy pewna dziewczyna z Bydgoszczy. W tym czasie wracał z łowów rybak p. Nowak, który wydobyl niedoszlą samobójczynię z wody. Przyczyną rozpaczliwego kroku ma być zawód miłosny. (um)

JARMARKI

— **Czarnków.** Dnia 20 bm. odbędzie się tutaj targ na konie i bydło.

Z WIELKOPOLSKI

— **Pobiedziska.** (Poświęcenie sztandaru.) Dnia 15 bm. w Dąbrowie Kościelnej odbyło się uroczyste poświęcenie sztandaru Zw. Robotników Rolnych i Leśnych Z. Z. P. Poświęcenia dokonał ks. prob. Paszkowski. W uroczystości tej wzięło udział m. in. kilku posłów na Sejm polski wraz z okolicznym duchowieństwem i starostą powiatu obornickiego na czele. Po wygłoszeniu przez członków i gości oraz ks. proboszcza okolicznościowych przemówień, udano się w pochodzie

z orkiestrą na czele do lasu, gdzie odbyła się zabawa. (pp.)

— **Gniezno.** (Osobiste.) Dnia 4 bm. pobłogosławiony został w kościele w Kisz-kowie związek małżeński pomiędzy p. Stefanem Gessnerem z Ujazdu a p. Pelagją Wawrzyniakówną, córką gospodarza Antoniego Wawrzyniaka w Węgorzewie. Do podniesienia uroczystości przyczynił się śpiew chórowy przy dźwiękach organ i skrzypiec. Podczas uroczystości p. Jakubowski z Gniezna zebrał wśród gości na pomnik Najśłodszego Serca Jezusowego w Poznaniu 24.95 zł.

— (Dzieci bez nadzoru.) Podczas nieobecności pp. Dolatów w Polskiejwiświ podał ich trzyletnia córka swej jednorocznej siostryzeczce butelczkę z lyzolem. — Dziecko otarło się.

— (Nieszczęśliwy wypadek.) W Dębolic 23-letni robotnik Rosiński Wacław dostał się podczas koszenia owsa maszyną przez nieostrożność pod grabie maszyny, przyczem odniósł dwie ciężkie rany od kosi w obie nogi powyżej kolan. Nieszczęśliwy znajduje się pod opieką lekarską. (br.)

— **Jarecin.** (Podchorążówk.) Po kilkumiesięcznej przerwie zaroiło się miasto nasze setkami dziarskich młodzieńców. Przybyło ich około 600, przeważnie z Poznania. Dnia 15. bm. odbyło się w koszarach „Święto Żołnierza” na które złożyły się popisy z sprawności fizycznej, dostępne także dla publiczności. Wobec zgromadzonego korpusu oficerskiego rozpoczęły się popisy adeptów szkoły. Rozegrano najpierw mecz koszykówki między dwoma zespołami A i B z wynikiem 16:7 (10:5). W zespole zwyciężskim grało trzech graczy, którzy widocznie już dawniej uprawiali ten sport. Wybijali się poziomem ponad resztę. Dalej rozegrano mecz piłki nożnej, który przyniósł zwycięstwo grupie A 6:2 (3:1). Prócz tego odbyły się zawody lekkoatletyczne na 100 m, w skoku w dal i wzwz. Zawodów, które wywarły wrażenie bardzo dodatnie, przyglądało się grono oficerskie, rzesze żołnierzy i publiczności. (im)

— **Mogilno.** (Echa pożarów.) W związku z pożarem u p. Antoniego Sobierajskiego w Kaczkowie ustalono, że ogień spowodowali nieznani osobnicy. W celu ujawnienia sprawców prowadzi się jeszcze śledztwo. — W sprawie pożaru w maj. Ludwiniec ustalono, że ogień został podłożony z zemsty. Przypuszcza się, że pożar spowodowali wydaleni z pracy robotnicy. (k)

— **Żnin.** (Poświęcenie sztandaru.) — Kółko Rolnicze w Koldrabiu obchodzi z okazji 35 rocznicy swego istnienia w niedzielę, dnia 25 bm. uroczystość poświęcenia sztandaru, według następującego programu: O godz. 14 zbiórka w szkole w Koldrabiu, poczem wymarsz do kościoła na uroczyste nabożeństwo i poświęcenie sztandaru. O godz. 15.15 odbędzie się uroczyste posiedzenie, o 16.45 koncert i zabawa w lesie.

— (Ruch budowlany.) Mistrz rzeźniczeki p. Tokarski przy ul. Poznańskiej powiększył swoją kamienicę o jedno piętro z frontu, a ze strony północnej wystawił nowy budynek. Przy tej samej ulicy odnawia swoją kamienicę p. Roman Nowak.

— (Baczność przed oszustami.) Okolicę naszą zwiedzają podróżujący, między którymi można napotkać często niezbyt wyraźne indywidua. Otóż niektórzy z nich każą sobie podpisywać weksle in blanco (bez oznaczenia kwoty). Zdarzały się wypadki, że wypisywali oni później cyfry wyższe, niż omówiono, dopuszczając się tem samem nadużyć. A więc ostrożnie! (zk.)

— **Września.** (Uderzenie pioruna.) Dnia 16 bm. o godz. 5 wskutek uderzenia pioruna spaliła się stodoła, napełniona zbożem oraz szopa z maszynami rolniczymi p. Wilhelminy Berndtowej w Sokolnikach. Powstała szkoda wynosi około 20 tys. złotych. (br.)

— **Wronki.** (Pożar mostu.) W minioną niedzielę około godz. 14 zauważono, że most drewniany na Warcie zajął się płomieniem. Ogień powstał od niedopałka papierosa, rzuconego w szczelinę pomiędzy belkami. (os.)

— **Obrzycko.** n. Wartą. (Naprawa mostu.) W ostatnich dniach Wydział Powiatowy w Szamotułach przystąpił do naprawy mostu drewnianego na Warcie.

— (Okradli a dokumenty zwrócili.) — Pewnemu szklarniowi z tutejszego miasta w czasie pobytu w Poznaniu skradli złodziejami portfel z pieniędzmi i różnymi papierami i dokumentami. Pomiędzy innymi znajdował się w nim również paszport na przejazd do Niemiec. Po wyjeździe pieniędzy, w tem 30 marek niem. portfel z wszelkimi dokumentami odesłali w kopcercie policji w Poznaniu, która go właścicielowi zwróciła. Znamiennie jest to, że właściciel portfela o kradzieży wogóle nie wiedział. Przybywszy do domu dowiedział się od żony, że na posterunku Pol. Państw. znajduje się jego portfel, po odbiór którego ma się sam zgłosić.

— (Straż pożarna w Jasiennej.) W minioną niedzielę obchodziła tutejsza straż pożarna 5-lecie swego istnienia. Z tej okazji urządzono wspaniałą zabawę latową. (os.)

— **Rogoźno.** (Za kradzieżą z włamaniem.) W tych dniach aresztowano miesz-

kającego w Rogoźnie przy Nowym Rynku 30-letniego Jana Krauzego, pod zarzutem kradzieży z włamaniem. Jak się okazało, Krauze dopuścił się kradzieży u restauratora p. Leona Roszkiewicza w Obornikach i u p. Jerzego Krugera w Rudzie. Odstawiono go do więzienia sądowego w Rogoźnie. (k.)

— **Bydgoszcz.** (Pod zarzutem otrucia.) Pod zarzutem otrucia śp. Jakóba Młynarczyka, kupca z Bydgoszczy, aresztowano 27-letnią Rozalję Rucińską, mieszkającą przy ul. Kościuskiej 19 i jej współnika 46-letniego Józefa Sydowskiego z ul. Gdańskiej 54. Oboje aresztowani zostali odstawieni do więzienia sądowego.

— (Pod zarzutem kradzieży.) Aresztowano tu poszukiwanego przez sąd okręgowy we Włocławku 25-letniego robotnika Stanisława Kuźnierka, bez stałego miejsca zamieszkania. — Pod zarzutem kradzieży aresztowano i odstawiono do więzienia sądowego 55-letnią Józefę Marciniakową z Poznania przy ul. Przemysłowej 2. — W związku z kradzieżą u p. Wł. Kalinowskiego w Osowej Górze ujawniono sprawę w osobie Józefa Dobrosielskiego z Bydgoszczy, którego odstawiono do tamtejszego więzienia sądowego.

— (Pożar.) W tych dniach powstał pożar w Wielkopolskiej Papierni w Bydgoszczy, który jednak w zarodku stłumiono. Jak się okazało, pożar powstał wskutek zapalenia się trocin od rozgrzanej piły tarczowej. (k.)

— **Ostrzeszów.** (Sprostowanie.) W nr. naszego pisma z dnia 4 bm. podano mylnie, jakoby p. Karol Smolny z Kobylejgóry został aresztowany za zbrodnię kazirozdwa. Aresztowany nazywa się Emil Smolny.

— **Ostrów.** (Kradzieże z włamaniem.) W nocy na 10 bm. dokonano dwóch włamań, a mianowicie u mistrza stolarskiego Franciszka Wciorka przy ul. Kaliskiej nr. 27, gdzie skradziono rower męski marki „Opel” i do zabudowań gospodarczych Ludwika Gieruszczyka przy ul. Kościuskiej, któremu skradziono kilka kur. (k.)

— **Wągrowiec.** (Pożar.) W tych dniach powstał pożar w zabudowaniach kowala Wojciecha Przybysza w Kukulnie, spowodowany ułatniającami się iskrami z kominu kuźni. Spaliła się stodoła z zapasami siana i żyta, chlew i 2 krowy, łącznej wartości około 10 tys. zł. (k.)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: N. N. z podziękowaniem za otrzymane łaski i błogosławieństwa 20 zł; — T. Adamski, Poznań 10 zł; — K. Sokołowski, Poznań 10 zł; — Stanisław Tasiemski z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 10 zł; — Jan Nowacki 5 zł; — S. C. 2 zł; — Michnikowski Władysław 2 zł; — Helena Mielcarkowa 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 1544.80 zł.

Na Tow. św. Wincentego a Paulo w Poznaniu: K. Sokołowski, Poznań 5 zł.

RADJO

Programy radiofonijne

Wtorek, dnia 20 sierpnia 1929 r.

Poznań (335 m) godz. 7.00 gimnastyka poranna (prof. Waxman); godz. 12.20 radiografja; godz. 12.50 komunikaty P. W. K.; godz. 13.00 sygnał czasu — hejnał z wieży ratuszowej; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdy pieniężnej; godz. 14.15 komunikaty gosp. roln. PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 17.30 kurs średni języka franc. (wykl. p. Omer Neveux); godz. 17.50 komunikaty P. W. K.; godz. 18.00 koncert popularny (transmisja z Warszawy); godzina 19.00 nadprogram; godz. 19.20 „Międzynarodowy Radjokabaret” — Audycja gramofonowa muzyki lekkiej i charakterystycznej w wyk. Hanka Ordonówny, Kazimierza Krukowskiego, Rapackiego, Peszyńskiej, Wertyńskiego, Jacka Smitha itd. (Transmisja z Warszawy); godz. 20.00 audycja wokalna w wykonaniu p. Kajetana Kopyńskiego. Przy fortepianie p. Jadwiga Komorowska; godz. 20.30 koncert solistów (transmisja z Warszawy); godz. 22.00 sygnał czasu — komunikaty PAT; godz. 22.15 radiografja; godz. 22.45 muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada”.

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, w poniedziałek, „Polska krew”. We wtorek 20 bm. „Pomsta Jontkowa” z pp. Kisielewską, Marynowicz, dr. Roesslerówną, Drabikiem, Karpackim i Romanowiczem, kapelmistrza p. Wojciechowskiego. W środę 21. bm. pełna humoru, melodyjna operetka „Farinelli”. W czwartek 22 bm. „Trubadur” z p. Perkowiczem w tytułowej partji oraz z pp. Marynowicz, dr. Roesslerówną, Karpackim i Romanowiczem. W piątek 23 bm. jubileuszowe (25) przedstawienie wspaniałe wystawionego baletu opery Nowowiejskiego p. t. „Tatry”.

— **Z Teatru Polskiego.** Za wyjątkiem czwartku repertuar całego tygodnia wypełni rekordowa krotoczwila Adama Grzymały-Siedleckiego „Maman do wzięcia”, którą stale odwiedzają tłumy publiczności. W czwartek raz jeszcze odegrana będzie pyszna farsa Wincentego

Rapackiego „W czepku urodzony”. Pod sprawną ręką p. Młodziejowskiej codziennie odbywają się próby najnowszej komedji Z. Kaweckiego „Para nie para”.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś w poniedziałek „Miłość bez grosza” — gościnny występ Junoszy - Stępowskiego, który zdobył w Poznaniu ogromne powodzenie dzięki swym niezrównanym kreacjom. Jego kreacje subtelnie wycentrowane i pomyslowo przeprowadzone, stawiają go w rzędzie największych artystów. — Jutro, we wtorek ostatni gościnny występ Junoszy - Stępowskiego w sztuce „Nie trzeba się niczem dziwić”.

— **Operetka „Jasnowłosy Cygan”.** Zapowiedź gościnny stołecznej operetki w Teatrze Nowym wzbudziła w Poznaniu ogromne zainteresowanie. Spowodował je zapowiedziany udział takich asów i gwiazd operetkowych, jak: Sokołowska, Komornicka, Horski, Mierzejewski, Wołowski i inni. Sympatyczny ten zespół wykona cieszącą się olbrzymim powodzeniem w Warszawie operetkę p. t. „Jasnowłosy Cygan”. W akcie trzecim tej operetki prześlą najwspanialszych przebojów stolicy w wykonaniu całego zespołu. Gościna operetki potrwa zaledwie trzy dni, t. j. od 21 do 23 bm., to też radzimy wcześniej nabywać bilety ze względu na spodziewany duży natłok przy kasach wieczornych.

OPERETKA „JASNOWŁOSY CYGAN” w Teatrze Nowym.

Zapowiedź gościnny stołecznej operetki w Teatrze Nowym, wzbudziła ogromne zainteresowanie. Świadczy o niem choćby udział takich asów i gwiazd operetki jak: Sokołowska, Komornicka, Horski, Mierzejewski, Wołowski i innych, którzy w Poznaniu spotykali się zawsze z ogromnym entuzjazmem i serdecznym przyjęciem ze strony publiczności. Sympatyczny ten i najznakomitszy w Polsce zespół operetkowy odegra cieszącą się olbrzymim powodzeniem w Warszawie pyszną operetką p. t. „Jasnowłosy Cygan”. W akcie trzecim operetki prześlą najwspanialszych przebojów stolicy w wykonaniu całego zespołu. Przy pulpicie kapelmistrzowskiem Adam Rapacki. Występy operetki będą naprawdę miłym urozmaicheniem monotoni sezonu ogórkowego w Poznaniu. Zaznaczamy, że gościna operetki potrwa zaledwie 3 dni t. j. od środy 21, do piątku 23 b. m. i radzimy, ze względu na spodziewany tłok przy kasie wieczornej — wcześniej nabywać bilety, które nabyć można w firmie F. Zygarłowski, ul. Gwarna. Hasłem dnia winno być na ustach wszystkich: idziemy na „Jasnowłosy Cygana”!

Teatr „Rewja” na P. W. K.

Dziś i codziennie o godz. 19-ej min. 15, wielka rewja p. t. „Kulig”, o godz. 22 min. 15 pełna humoru „Jazda na Wystawę”. 120 osób na scenie — 800 kostjumów. Bilety wcześniej nabywać można w składzie cygar p. Zygarłowskiego, ul. Gwarna, narożnik ul. 27. Grudnia i w kasie teatralnej przy ul. Śniadeckich 12. dp 1586

Pałac dancinowy P. W. K. Wesołe Miasteczko.

Dziś i codziennie od godz. 8—2 w nocy, występy pierwszorzędných sił artystycznych. Kwartet Lanckoy, tancerka Bace-reli, wirtuozki na ksylofonach Palusa (cudowne dzieci), orkiestra Karasińskiego i Kataszka. Wstęp wolny. dw 1435

Teatr Wielki

DZIŚ — „Polska krew” operetka Nedbala. Wtorek, 20. 8. „Pomsta Jontkowa”, opera Wallek - Walewskiego.

Środa, 21. 8. „Farinelli”, operetka Zumpego. Czwartek, 22. 8. „Trubadur”, opera Verdi’ego.

Początek o godzinie 20. Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie. Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Polski

DZIŚ — „Maman do wzięcia”. Wtorek, 20. 8. „Maman do wzięcia”. Środa, 21. 8. „Maman do wzięcia”. Czwartek, 22. 8. „W czepku urodzony”.

Początek o godzinie 20. Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Nowy

DZIŚ — „Miłość bez grosza” — gościnny występ Junoszy - Stępowskiego. Wtorek, 20. 8. „Nie trzeba się niczem dziwić” — gościnny występ Junoszy - Stępowskiego.

Środa, 21. 8. „Jasnowłosy cygan” — występ operetki warszawskiej. Czwartek, 22. 8. „Jasnowłosy cygan”, występ operetki warszawskiej.

Początek o godzinie 20. Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

Teatr „Rewja” na P. W. K.

Dziś i codziennie o godz. 19.15 wielka rewja polska w 19 obrazach „Kulig” — O godz. 22 arcywesoła rewja „Jazda na wystawę”.

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia i w kasie teatralnej, ul. Śniadeckich 12. Na P. W. K., Dwór Huggera, Centr. Restauracja PWK.

POWSZECHNA WYSTAWA KRAJOWA

W pałacu sztuki

Co reprezentuje „Rytm”?

Zajmując się malarstwem „Wilnem”, wspominaliśmy już, że „Rytm”, założony w r. 1902 w Warszawie, jest również w zasadzie klasycyzujący, w świadomym przeciwieństwie do malarstwa impresjonizmu. Tak samo jak „Wilno” nie operuje „Rytm” plamami, jeno liniami i jasno określonymi płaszczyznami, wypełnionymi barwami lokalnymi. Stosuje naogół również zamkniętą formę statyczną klasycyzmu, nie zaś otwartą formę dynamiczną baroku, romantyzmu i impresjonizmu.

Poza temi głównymi założeniami wspólnymi, posiada „Rytm” oczywiście jeszcze inne, już całkiem swoiste cechy. Do nich należy przede wszystkim cecha właśnie „rytmu” w szerszym znaczeniu, o czym przecież już sama jego nazwa mówi. Zawdzięcza ją świadomemu nawiązaniu do głównych zdobyczy malarstwa czasów ostatnich, szczególnie do kubizmu. Klasycyzm „Wilna” jest w zasadzie retrospektywny, orientuje się głównie według wczesnego włoskiego renesansu. Klasycyzm „Rytmu” zaś jest w zasadzie nowoczesny. A nowoczesność ta polega na grawitowaniu w kierunku tej najwięcej charakterystycznej cechy malarstwa nowoczesnego, dostrzegalnej z łatwością nawet dla każdego laika — w kierunku abstrakcji.

Nowoczesne malarstwo, inspirowane przedewszystkiem przez kubizm, zabrało się znów do logicznej budowy obrazu, zapomnianej przez impresjonizm, zajęty głównie analizą barwy i kontrastowym rozkładem plam barwnych na płótnie. Przy budowie obrazu doszedł kubizm niebawem do wniosku, że obojętne jest, czy obraz komponuje się z kształtów realnych, w rzeczywistości napatykanych, czy też z kształtów zgola abstrakcyjnych np. geometrycznych. O artystycznej wartości obrazu nie decyduje żadna mniejsza czy większa jego analogia z rzeczywistością, jeno wyłącznie sama jego architektonika jako taka. Ta droga zdobył kubizm nową wartość artystyczną dla malarstwa sztalugowego. Zyskał zrozumienie swoistego piękna, zawartego w samym układzie abstrakcyjnych linii i brył — naturalnie, o ile układ ten tworzy zwartą i logicznie zbudowaną czyli estetycznie szarmonizowaną całość. A główną zasadą logicznej budowy czyli szarmonizowanego układu abstrakcyjnych tych elementów jest rytmika linii i równowaga płaszczyzn i brył.

Główną tę formalną zasadę kubizmu wypisuje więc „Rytm” na swym sztandarze. Lecz ponieważ posiada on tylko tendencje w kierunku abstrakcyjnym, stosuje rytmikę linii i równowagę płaszczyzn i brył do form realnych, z rzeczywistości czerpanych, nie zaś do abstrakcyjnych. Takim jest malarstwo Eugenjusza Zaka i Wacława Borowskiego, tych dwóch głównych i zarazem najwięcej prawowitnych przedstawicieli tego kierunku.

Wyszedszy z takich założeń artystycznych, uniezależniają się Zak i Borowski zasadniczo od przyrodniczej rzeczywistości, od jej przypadkowości, która stanowiła przecież jeden z głównych momentów estetyki impresjonizmu. Przekształcają, przekomponowują ją samowładnie, by zyskać właśnie rytmiczną i doskonale zrównoważoną całość. Operują wyraźnie zdecydowaną linią, obejmują również i zdecydowane płaszczyzny, wypełnione w zasadzie barwami lokalnymi. Silny akcent kładą na kontur, dający precyzyjne sylwety postaci czy przedmiotów. Zespół zaś tychże tworzy zwarte grupy, świetnie zrównoważone w bryłach i szarmonizowane w barwach, przyczem niejednokrotnie uwidacznia się owocne korzystanie z zdobyczy impresjonizmu.

Borowski idzie przytem po linii statyki klasycyzmu, ujmując np. grupę to w trójkąt („Diana” nr. 617), to w czworokąt („Pastorał” nr. 611) mistrzów renesansu. Zak czaruje wyrafinowaniem piękną rytmiką ogólnej arabeski, tworzonej przez grupę, oraz harmonią linii poszczególnych. W arcydziele tej miary co „Marjonetki” (nr. 706) rytmika głów i postaci łagodnie z obu stron ku środkowi pochylonych, dźwięczy akordem wprost muzycznym. A linie szczególne, to poszczególne nuty cichego tego akordu, owianego jakąś subtelną melancholią. Wszystkie dostosowane są z nieubłaganą logiką konstrukcyjną do rytmicznej architektoniki całości. W tym celu stoją i siedzą poszczególne postacie właśnie w tej a nie innej pozycji. W tym celu zapomnieli krzesła, że win-



W ubiegłą sobotę ministrowie handlu i przemysłu Belgji, Estonji i Szwecji zwiedzili dział rolniczy P. W. K. Na powyższym zdjęciu, dokonaniem przed pawilonem Związków Ziemi, widzimy zagranicznych ministrów pp. Heymana, Lundwika i Zimmermanna w towarzystwie min. Kwiatkowskiego i Bertoniego.

no stać spokojnie na czterech nogach, gdy ma posłużyć do siedzenia. Pochyliło się karkołomnie, by silna linia jego nogi i poręczy harmonizowała z rytmicznym układem grupy po prawej stronie obrazu. Przykrycie stołu wygięło się, wbrew wszelkim prawom fizyki, sztywno, jakby było z blachy, i połączyło się z suknią siedzącej niewiasty w jedno, by brzeg przykrycia sukni tworzył linię piękną, falistą, rytmicznie w całość wplecioną.

Zak i Borowski posługują się więc wprawdzie kształtem organicznym, naturalistycznym, lecz deformują i przekształcają go stylistycznie z całą niecierpiącą swobodą. Naturalistyczna rzeczywistość jest ostatecznie dla nich tylko czemś wódnym, tylko okazją do rytmicznego i zrównoważonego układu linii, barw, płaszczyzn i brył — tak samo jak dla impresjonisty jest ona tylko sposobnością do analizy barwy. Zak i Borowski graniczą tedy tuż, tuż z abstrakcją. Jednakowoż decydującego kroku w tę dziedzinę bezprzedmiotową nie wykonują. Nie pozwala im tego uczynić to samo polskie umiłowanie przedmiotu, które nie pozwoliło również naszym impresjonistom, poza nielicznymi wyjątkami, doprowadzić impresjonizm konsekwentnie do końca — jak o tem swego czasu mówiliśmy.

Gdyby obydwa chcieli czy mogli byli być konsekwentni, byłiby doszli do malarstwa, jakie uprawia w szczytach obok nich Romuald Kamil Witkowski. Czysto ideologicznie znalazł się Witkowski całkiem słusznie w salach „Rytmu”. Faktycznie zaś kroczy on w jednym rzędzie z „Praesensem”, reprezentującym oficjalnie nasze malarstwo abstrakcyjne — do czego powrócimy.

Na gruncie założeń artystycznych „Rytmu” stoją w zasadzie także Władysław Skoczylas, Władysław Roguski i Wacław Husarski. W akwarelach swych odwraca się Skoczylas energicznie od impresjonistycznego ich traktowania, tak świetnie zresztą zapisanego w dziejach naszego malarstwa. Wielki ten grafik operuje tutaj dużymi, jednostajnie zabarwionymi płaszczyznami. Osiąga niewątpliwie lepsze efekty w konstrukcyjnej rytmice linii i równowadze brył, aniżeli w zestawieniach barwnych i wogóle w materiale barwnym. Roguski łączy z powodzeniem, szczególnie w obrazach religijnych, zasady „Rytmu” z prymitywizacją, studjowaną intensywnie na naszej sztuce ludowej. Utwory jego odznaczają się lekkim rysunkiem i miłym, szarmonizowanym kolorytem. Husarski akcentuje płaską dekoracyjność, odgrywającą oczywiście wogóle w „Rytmie” znamionną rolę. Jego „Lirnik” (nr. 623) posiada ciekawe skróty i uproszczenie rysunkowe.

Zgola już luźno złączeni są z „Rytmem” Leopold Gottlieb, Roman Kramsztyk, Stanisław Rzecki i przedewszystkiem Wacław Wąsowicz i Tadeusz Pruszkowski. Są to raczej wybitne organizacje malarzkie. Będzie o nich przy innej sposobności mowa.

Poznań.

Dr. Michał Sobieski.

Pan Bloom, który przybył z żoną i córką, zamieszkał w hotelu „Polonia”. Dzień dzisiejszy spędzi na wystawie, zaś wieczorem udaje się w dalszą podróż i kieruje się na Berlin. O godzinie 14 podejmował polityka amerykańskiego śniadaniem p. minister Berton.

Międzynarodowi wioślarze

Jutro przedpołudniem przybywają do Poznania, celem zwiedzenia P. W. K., uczestnicy międzynarodowych regat wioślarskich, łącznie z towarzyszącymi im osobami w liczbie 150 osób.

Wybitny dziennikarz z Pragi

Konsulat czeskosłowacki w Poznaniu zawiadamia, że celem zwiedzenia wystawy przybył dziś do Poznania naczelny redaktor p. Karol Tverka z wydziału prasowego Min. S. Zagr. w Pradze i wiceprezes Syndykatu Dziennikarzy Czeskosłowackich.

Pan Tverka zabawi w Poznaniu przez kilka dni.

Wielkie targi nasienne

Poza licznymi imprezami, które się już w dziale rolnictwa PWK odbyły czeka nas jeszcze 7 wystaw specjalnych. Ujrzymy więc trzy okresowe wystawy ogrodnicze, wystawę pszczół, wystawę ryb, wielkie targi zwierząt rozplodowych, wreszcie targi nasienne. Targi te odbędą się w dniu 28 i 29 bm. w pawilonie Produkcji Roślinnej PWK. Będzie to jeszcze jeden moment wygrany przez rolnictwo na PWK, które jak to słusznie zauważył jeden z gości zagranicznych, odznacza się na Wystawie dynamiką.

Targi nasienne mają na celu w danym wypadku przede wszystkim maksymalne wyzyskanie wyjątkowo udanych ram, w jakich się prezentuje nasiennictwo na PWK przez jaknajszersze zainteresowanie zagranicy. Jak się dowiadujemy z dyrekcji działu rolniczego, spodziewać się należy przyjazdu zagranicznych fachowców oraz rolników — praktyków, których Dyrekcja PWK zaprosiła. Pamiętamy, że dział nasiennictwa jest bodajże najpoważniej przedstawiony na PWK, czemu niejednokrotnie dawali wyraz najwybitniejsi znawcy krajowi i zagraniczni. Poza tem należy wziąć pod uwagę, że eksport nasion z Polski jest już dziś bardzo poważny.

Podziękowanie belgijskiego ministra

Prezydent miasta otrzymał z Gdyni następujący telegram od ministra przemysłu i handlu Belgji p. Heymana:

Prezydent Ratajski

Ratusz — Poznań

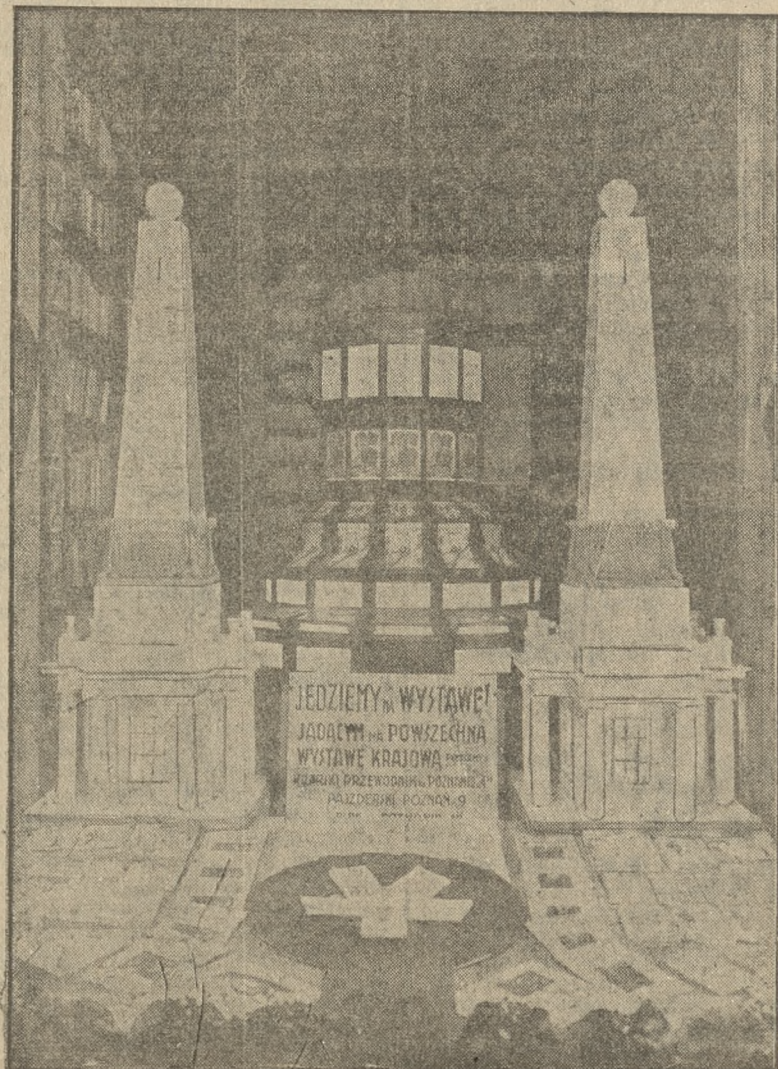
Pragnę podziękować serdecznie za uprzejme przyjęcie w Pana pięknym mieście i powtórzyć wyrazy szczerej życzliwości.

(—) Heyman.

Członek amerykańskiego kongresu

Wczoraj wieczór przyjechał do Poznania z Warszawy członek kongresu Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej p. Sol. Bloom, witany na dworcu przez radcę Wyszyńskiego z M. S. Z. i p. Zóltowskiego z dyrekcji P. W. K.

Propaganda na rzecz P. W. K. w kraju



Okno wystawowe księgarni M. Arcta w Warszawie.

Wielkie święto wioślarzy w Bydgoszczy

(Od naszego specjalnego wysłannika.)

Bydgoszcz, 18 sierpnia.

Im więcej zbliżamy się do Bydgoszczy, jadąc już przeważnie wśród pól, na których jesień wyciska wszędzie swoje piętno — coraz bardziej daje się zauważyć na każdym kroku spotęgowany ruch. Co chwila mijają nas w tumanach kurzu samochody różnego pokroju, poczynając od skromnych, a kończąc na luksusowych limuzynach. Co chwila rozlegają się przeraźliwe tony syren, trąbek, świstawek itd. itd. (kiedyś nareszcie ujednolici się u nas tę anarchję dźwiękową w zakresie automobilizmu!) — nasz autobus posłusznie zbacza, a jego pasażerowie... polykają przyzwyczajoną porcję kurzu, błogosławiąc co się zowie każdego z osobna i wszystkich razem kierowców samochodowych.

Nareszcie koło godz. 12.30 docieramy do Bydgoszczy, po — przyznać należy — zupełnie wygodnej jeździe w autobusach „Włkp. Tow. Popierania Turystyki”. W samem mieście musimy podać krok za krokiem, bowiem na ulicach powstały ciagnące się w nieskończoność sznury pojazdów, a że w podobnych wypadkach o jakiś zatorek nie trudno — zatem nie dziwnego, iż hamulce były częściej w robocie. Chodnikami płynnie zwarta fala, dosłownie głowa przy głowie, odświeżnie przybrany, rozbawiony, wesół i wielojęzyczny tłum...

Wśród kaskad śmiechu, żywiołowej gestykulacji przechodzi właśnie grupa czarnowłosych i smagłych o niemal oliwkowej cerze Włochów... Opodal słychać znów jakiś język zbliżony do niemieckiego i dopiero po barwach na kłapię marynarki można zorientować się, że to Holendrzy w zgodnej harmonii z Duńczykiem próbują dowiedzieć się czegoś od jednego z przechodniów, idzie to im jednak jak z kamienia... Znacznie łatwiej dają sobie już radę Czesi i Jugosłowianie; nie mają też niemal żadnych trudności w porozumiewaniu się Francuzi i Belgowie.

Całe miasto przybrało faktycznie odświętną szatę. Na domach przy głównych ulicach łopocze na lekkim wietrze moc sztandarów o barwach 11 reprezentowanych w mistrzostwach Europy państw. W kawiarniach — bardzo trudno o wolny stolik, a na zamówienie trzeba czekać, by... otrzymać zamiast żądanej potrawy względnie napoju stereotypowe: „chwileczkę, proszę pana, chwileczkę!” Wszędzie rzucają się w oczy granatowe wioślarskie marynarki, czapki z obszernym białym rondem — tworząc razem charakterystyczną całość. Słowem, brąc z pod znaku wiosła wzięła w jasyr spokojną Bydgoszcz, opanowała ją niepodzielnie, przeistaczając odrazu miasto do niepoznania, wprowadzając doń zawrotną tętno...

Około godz. 14 wszystko co żyło i czym mogło popędziło w kierunku toru regatowego. Miasto poczęło pustoszeć, natomiast na drodze do Brdyjścia płynęła i płynęła dosłownie istna nowoczesna karawana z pod motorowego znaku. Jeżeli ktoś nie zaopatrzył się wcześniej w środek lokomocji — mógł tylko urządzić bieg na przelaz, rywalizując o lepsze z samochodami... Innego środka dostania się na regaty nie znalazłbyś, gdyż taksówek — ani na lekarstwo, statki — przepelnione i wlokące się gorzej niż więzienne godziny... Pozostawało zatem tylko praojców śladem maszerować per pedes apostolorum...

Otóż niżej podpisany znalazł się w podobnej sytuacji (ponieważ w ostatniej chwili autobusy zawiodły, zarekwirowane przez jakąś zagraniczną wycieczkę) i w towarzystwie paru osób, które również przyjechały z Poznania — przynajmniej na pociechę, że człowiek nie był osamotniony — musiał się przysłuchiwać defilującym bez końca samochodom i przy okazji dawać folę, jak kto mógł, złemu humorowi... Wszakże los widocznie zlitował się nad nami, bowiem jeden z zamówionych oraz opłaconych poprzednio autobusów zechciał sobie przecież przypomnieć i zabrał nas łaskawie do Brdyjścia.

Nie było mi wszakże danem dotrzeć do samego miejsca, bowiem uznał za stosowne, tym razem parokilometrowy pociąg towarowy, zatrzymać się przy przejeździe i zahamować cały ruch. Musiano się zatem uciec do najpewniejszego jednak, nawet w okresie radja oraz samolotów, środka lokomocji — mianowicie „przyrodzonych automobili” i na nich skutecznie istotnie karkołomny bieg z przeszkodami, by się wreszcie dostać do trybun.

Tam powiedziano, że jest specjalne miejsce dla prasy, wskazano nawet gdzie, by potem udzielać w podrażnionym mocno tonie, o bardzo prymitywnych formach grzeczności różnych administracji. „Proszę nie przeszkadzać!” „proszę się stać usunąć!” „proszę nie zawracać głowy!” itd. itd. — co chwila słyszało się ze strony „gościnnych” gospodarzy, przyczem wymieniam tylko na przykład najdelikatniejsze zwroty. Były bowiem nawet i takie fakty, że grożono użyciem siły, wezwaniem policji, nie skąpiąc „soczystych” wyrażen — ponieważ dziennikarze chcieli tylko wywiązać się sumiennie ze swych zadań. Jakże mogli to uczynić, kiedy w t. zw. „prasowej łodzi” siedziało conajmniej 90 proc. ludzi, którzy z prasą nie mają nic wspólnego! Trudno się zatem dziwić, iż prawdziwi i pracownicy z pod tego znaku zawadzali. W dodatku wspomniana łódź ulokowana tak niefortunnie, że tylko siedzący w pierwszych rzędach mogli coś zobaczyć, a gdy jeden z dziennikarzy fotografów chciał robić zdjęcia, wyszukując dogodne momenty — wówczas właśnie p. i. grożono interwencją policji, wyrzucając go brutalnie i bezceremonjalnie.

Z drugiej strony przyznać należy z całą bezstronnością, że pod względem sportowo - organizacyjnym całość wypadła bez zarzutu. Biegi odbywały się zatem z wzorową punktualnością, starano się informować możliwie wyczerpująco publiczność (coprawda „człowiek z gigantofonu” dosyć często nawet „syłał się”, ale naprawiał natychmiast błędy), obliczano wyniki bardzo szybko, podawano czasy niemniej błyskawicznie, w dodatku w dwóch językach — polskim i francuskim. Słowem, pod tym kątem widzenia nie sprawiono nikomu zawodu.

Sportowo udały się mistrzostwa również doskonale. Przedewszystkiem — startowała rekordowa ilość osad, a wprost bezkonkurencyjni byli Włosi, którzy zdobyli pięć pierwszych miejsc (na ogólną ilość siedmiu) i jedno drugie. Górowali oni o klasę nad innymi jako całość, wykazując przede wszystkim wspaniałą technikę wiosłowania, kapitalne scharmonizowanie i umiejętność rozkładania sił. Świetnie zaprezentował się bezkonkurencyjny Holender Gunther, doskonale wrażeń zrobiała zwycięska dwójka podwójna Szwajcarów, ale tylko ta jedna osada, bowiem pozostałe zaprezentowały się więcej niż słabo. Na równym mniej więcej poziomie byli Belgja, Francja i Polska; gorące przyjęcia doznały: ósemki — jugosłowiańska i węgierska, oraz czwórka bez sternika Danji. Czesi, poza Straką — nienadzwyczajni.

Z naszych osad najlepiej spisał się „Klub Wiośl. z 1904 r.” w Poznaniu, zdobywając dla polskich barw jedno drugie oraz jedno trzecie miejsce. Z całego serca należy powinszować tego sukcesu naszym dzielnym wioślarzom, wyrażając przekonanie, że przy tak solidnej pracy wywalczą dla Polski niebawem jeszcze większe laury. Specjalnie w ósemkach jechali wspaniale, posiadając w przedbiegu drugi najlepszy czas, a w finale walcząc jako równi z równymi. Dobrze również walczyła osada „B. T. W.”

Na tem kończę mą relację z wielkiego święta wioślarskiego w Bydgoszczy, odsyłając ciekawych wyników do działu sportowego.

Jerzy Herniczek.

Największa stacja radjotelegraficzna

Radjotelegraficzną stację w Nauen można upodobnić do tytanicznego silnika, o-taczającego glob ziemski drgającą i skrzącą się siecią pilnych porozumień ludzkich. Już sam wygląd tej stacji, nieustannie pulsującej lotną pracą myśli, robi wrażenie potęgi. We dnie i w nocy setki tysięcy wezwań, notowań, poleceń, zapytań, propozycji i komunikatów spływają do aparatów odbiorczych lub też tryskają w dal z czterech wielkich anten, przeznaczonych dla komunikacji zamorskiej i czterech innych, mniejszych, do wewnętrznego — europejskiego — użytku. Największa z tych anten

ma z górą 1½ klm. długości. Obok wielkich zabudowań wznosi się w niebo las żelaznych masztów, z których dwa największe mają po 260 m. wysokości. Ołbrzymie te balansują na zwróconem w dół ostrzu, spoczywającym na porcelanowym izolatorze. Każdy z nich waży po 360.000 kg. Prócz tego w Nauen pracuje na fali 15 — 25 m. (zależnie od pory dnia lub nocy) siedem stacji krótkofalowych, posiadających w antenie siłę 20 KW.

Wiadomo, iż krótkofalowe emisje są wycelowywane w przestrzeń dokładnie w kierunku stacji, dla której są przeznaczone. Początek tej idealnej trasy zarysowują wielkie projektory, wskazujące snopem promieni drogę potężnym, elektro-magnetycznym falom, naładowanym myślą

ludzką i okrażającym 4 — 5 razy całą kulę ziemską.

A teraz niech tę kolosalną pracę zobrazują — cyfry:

W roku 1919 roztelegrafowano po świecie 1,2 milionów słów. W 1924 roku cyfra ta wzrosła do 10,8 milj., a w 1928 — do 16,3 milionów słów, z których 11.000.000 wysłano do Ameryki. 2.392.650 słów przypadało na komunikaty prasowe.

Pomiędzy wysłaniem depeszy iskrowej z Nauen a otrzymaniem jej w Ameryce mija nie więcej, niż 10 — 15 minut, a gdy chodzi o pośpiech — tylko 2 minuty.

Krażowniki z nowego metalu

Mimo ciągłych zapewnień o pragnieniu pokoju, niemal wszystkie większe państwa wciąż się zbroją. Ostatnio admiralicy angielska przystąpiła do budowy próbnego modelu krażownika z nowego, dotąd nieznanego metalu, posiadającego niezwykłą twardość i wytrzymałość na działanie zarówno wody jak i rozmaitych kwasów. Ten nowy metal jest spławem, przyczem admiralicy angielska — ze zrozumiałych względów — utrzymuje w najściślejszej tajemnicy jego składniki. Nowy ten metal przewyższa twardością wszystkie dotychczas znane metale, nie rdzewieje i nie podlega działaniu wody. Połączenie poszczególnych części wykonano za pomocą spawania elektrycznością i gazem, ponieważ niepodobna było wiercić w tym metalu dziury. Według zapewnień fachowców, krażowniki zbudowane z tego metalu będą zupełnie niedostępne dla torped i nabo-ów wielkich armat.

SPORT

Mistrzostwa Europy

W wioślarskich mistrzostwach Europy generalny sukces odnieśli Włosi

Regaty w Brdyjściu pod Bydgoszczą wypadły dobrze pod każdym względem. Organizacja na torze bardzo dobra, punktualność biegów wzorowa. Załogi polskie dzielnie broniły barw narodowych i jeżeli uległy to po bardzo zaciętej walce gości znacznie lepszych od zawodników polskich. Specjalnie podkreślić należy wyczyny załóg Klubu Wiośl. 04 z Poznania, które mimo bardzo silnej konkurencji użyskały w biegu dwójek bez sternika zaszczytne drugie miejsce, a w biegu ósemek po morderczej wprost walce — zwycięstwo. Zawiodł jedynie „Tryton”, który nie odegrał poważniejszej roli. Wyniki poszczególnych biegów są następujące. Bieg I: czwórki ze sternikiem: 1. Włochy (Societa Canottieri w składzie: Perentin Valerio, D'Este Giliante, Vittorio Nicolo, Delise Giovanni — sternik Petronio Renato) w czasie 6:15,6. 2. Danja 6:18,2. 3. Szwajcarja 6:22,2. 4. Czechosłowacja 6:29,8. 5. Belgja 6:32. 6. Francja 6:33,2 (Polska nie brała udziału). Bieg II: Dwójki bez sternika: 1. Włochy (Societa Canottieri Baldeo di Cremona w składzie: Sisti Romeo, Bolzonino Ultimo) w czasie 6:40,2. 2. Polska (Kl. Wiośl. 04 w składzie: H. Budziński i Mikołajczak J.) w czasie 6:46,8. 3. Belgja 7:08. Na 500 m. wysunęła się już Belgja, lecz tuż za nią powoli wysuwają się Włochy i na 1000 m. rozpoczynają prowadzić, pociągając za sobą Polskę. Zwyciężyli Włochy nieznacznie. Polacy w tym biegu stracili bardzo wiele, gdyż nie plynęli po prostej linii. Bieg III: Jedynki: 1. Holandia Gunther z Amsterdamu 6:32,8. 2. Straka J. (Czechosł.) 6:37,2. 3. Belgja 6:41,2. 4. Długoszewski (P.). (Zawodnik Szwajcarji wyczołgał się). Gunther łatwo zwyciężył, prowadząc przez cały czas. Bieg IV: Dwójki: 1. Włochy (Unione Canottieri Livornesi di Livorno) w składzie Vestri Renzo, Vestri Pierre Luigi) w czasie 7:04,8. 2. Francja 7:07. 3. Polska (Tow. Wiośl. Włocławek w składzie: H. Grabowski, W. Szelagowski i J. Budziński) w czasie 7:18. 4. Belgja 7:20,6. 5. Hiszpanja 7:34,2. Do 500 metrów prowadziła Polska, poczem wyprzedzili ją Włochy, pociągając za sobą Francuzów. Na 1000 metrów prowadziła Włochy przed Francją i Polską i zwyciężają dzięki swym krótkim uderzeniom. Bieg V: Czwórki bez sternika: 1. Włochy (Societa Canottieri Vittorina de Feltra di Piacenza w składzie: Rossi Cesare, Freschi Pietro, Bonade Umberto, Gennari Paolo) w czasie 5:56,8. 2. Holandia 6:04,2. 3. Polska (B. T. W. w składzie: Braun, Birkholz, Jankowski i Bronikowski) w czasie 6:12,6. 4. Belgja 6:16,2. 5. Czechosłowacja 6:29. (Szwajcarja wyczołgała się w czasie biegu). Na 500 m. prowadziła załoga włoska o jedną długość, na 1000 m. dogania ją Polska, a na 1500 m. rozpoczyna się ostra walka pomiędzy Włochami, a Holendrami, Belgami i Polakami. W rezultacie zwyciężają pewnie Włochy. Bieg VI: Dwójki podwójne: 1. Szwajcarja w czasie 6:15,8 (Societe Nautique Genewa) w składzie: Candevau Edouard i Schnetzler E., 2. Włochy 6:16,4. 3. Belgja 6:19,4. 4. Francja 6:28,2. 5. Polska („Tryton” — w składzie A. Włodarczak i R. Kostka) 6:37,4. Pewne zwycięstwo odnieśli Szwajcarzy, Polacy natomiast w żadnej fazie biegu nie odegrali poważniejszej roli. Ostatni wreszcie bieg ósemek należał do najciekawszych i najbardziej emocjonujących. Krótko przed rozpoczęciem biegu spadł lekki deszczyk, który w połowie dystansu przemienił się w ulewę. Zaraz od startu wysunęli się na czoło Jugosłowianie, dalej Danja i Polska. Włochy, jadąc wewnątrz toru i trzymając się zdaleka, oszczędzali swych sił do finiszu. To też zwyciężyli

pewnie. Nadzwyczaj ostra walka rozegrała się pomiędzy doskonałą załogą węgierską i załogą polską i tylko dzięki wspaniałemu wyrzutowi szlagowego Jurkowskiego Polska wysunęła się o dziób, co wystarczyło do zajęcia trzeciego miejsca. Pierwsi przybyli Włochy w czasie 5:54,8 (Unione Canottieri Livornesi di Livorno w składzie: Cioni, Garzelli, Del, Bimbo, Vestri, Barsotti, Nenci, Balleri, Barbieri i sternik Milani). 2. Jugosławia 6:00,2. 3. Polska 6:02,8 (Kl. Wiośl. 04 w składzie: S. Jurkowski, W. Leporowski, Zd. Kasprzak, W. Tulisza, M. Tulisza, Zb. Kasprzak, M. Ziętkiewicz, A. Moschalewicz, sternik B. Zimny). 4. Węgry 6:03. 5. Danja i 6. Czechosłowacja.

Wyniki te są dla Polski zaszczytne, gdyż osady polskie są najgroźniejszymi przeciwnikami pierwszej klasy światowej, zwłaszcza w biegu ósemek. Przedstawiciele tej klasy związków włoskiego i szwajcarskiego, rokuje Polskę w przyszłości duże sukcesy.

Najbliższe regaty odbędą się w sierpniu 1930 r. w Belgji w miejscowości Liege.

Publiczności zebrało się powyżej 30 000 osób, lokomocja ogromnie szwankowała.

Regaty o mistrzostwo Poznania, odbędą się 8 września na Warcie. Należy przypuścić że nasza publiczność tłumnie na nie przybędzie, aby zobaczyć naszych dzielnych wioślarzy w akcji.

(Tel. wł.) jek.

Pływacki trójmecz słowiański

Niespodziewane wyniki — Porażka Polski

Warszawa. — Drugi dzień trójmeczny słowiański przyniósł następujące wyniki. 100 m. dow. pań: 1. Roje (J) 1:22,1. 2. Besterova (Cz) 1:26,2. 3. Svitakova (Cz) 1:26,7. 4. Zupan (J) 1:31,8. 5. Izycka (P) 1:35,2. 6. Nowakówna (P) 1:37,6; 200 m. st. klas. pań: 1. Hanclova (Cz) 3:31,2. 2. Nezavodlova (Cz) 3:33. 3. Voltart (J) 3:34,5. 4. Kaizerówna (P) 3:43. 4. Roje została zdyskwalifikowana, Rejcherówna (P) wyczołgała się po 150 m; 4×100 m. dow. pań: 1. Czechosłowacja 5:57,5 (rekord czeski) w składzie Friedlaenderova, Svitakova, Hanclova i Besterova. 2. Jugosławia 5:59,6 (rekord jugosłowiański). 3. Polska 6:37 (rekord polski pobity o 11 sek.); walka była zacięta i dopiero na finiszu wysunęła się Czechosłowacja. 100 dow. panów: 1. Steiner (Cz) 1:03,5 (rekord czeski). 2. Senjanovic (J) 1:05,9. 3. Svebla (Cz) 1:06,4. 4. Marovic (J) 1:09,2. 5. Schreimann 1:09,4. 6. Sienkowski 1:15. 200 m. klas. panów: 1. Wodicka (Cz) 3:07,1. 2. Fabrys (J) 3:11,8. 3. Jurkowski (P) i Birimisa (J) 3:12. 5. Kaniewski (P) 3:18 (drugi zawodnik czeski nie startował); 1500 m. dow. panów: 1. Patcovsky (Cz) 23 min. 2. Kot (P) 23:25 (rekord polski pobity o 6 sekund). 3. Bulak (J). 4. Bocheński 23:36,1. 5. Roje (J) 24:24,5 (drugi Czech nie startował). Początkowo prowadził Bocheński, lecz wskutek nadmiernego tempa osłabił i pozwolił się wyprzedzić. 4×200 m.: 1. Jugosławia 10:40,8. 2. Polska 10:50 (rekord polski poprawiony o 37 sekund). Najlepszy czas uzyskała Czechosłowacja, osiągając 10:36,6, jednakże została zdyskwalifikowana. Początkowo prowadziła Polska. Przy pierwszej zmianie Kot pobił Pacovskiego. Skoki wieżowe pań: 1. Schnatzkówna (P) 3 p., 2. Pretnarova (J) 5. 3. Voltartova (J) 8. 3. Lindnerówna (P) 12. Skoki z trampoliny pań: 1. Marklova (Cz) 65,87 p., 2. Schlesingerówna (P) 61,42 p., 3. Kronbergowa (Cz) 59,30. 4. Schnatzkówna (P) 57,00. 5. Voltart (J) 40,16. Skoki z trampoliny panów: 1. Balasz (Cz) 148,38 p., 2. Nesvadba (Cz) 147,19 p., 3. Kordelic (J) 137,06 p., 4. Maerz (P) 128,64 p., 5. Grile (J) 125,62 p., 6. Sienkowski (P) 98,30. W piłce wodnej w drugim dniu Czechosłowacja pokonała Polskę w stosunku 8:0 (4:0). Spotkanie Jugosławia i Czechosłowacja dało wynik nierozstrzygnięty 2:2 (2:0), przyczem dla obydwóch drużyn padły po jednej bramce z karnego. W piłce wodnej pierwsze miejsce zajęła Czechosłowacja, uzyskując lepszy stosunek bramek. W ogólnej punktacji trójmeczny zwyciężyła Czechosłowacja, uzyskując 226 p. przed Jugosławią (171 p.) i Polską (121 p.). (Tel. wł.) T. S.

O puchar Ilustracji Wielkopolskiej

W Berlinie odbyły się po raz drugi zawody o puchar przechodni „Ilustracji Wielkopolskiej”. Na boisku Sokoła zgromadziło się powyżej 300 Polaków, pomiędzy innymi przedstawiciele konsultatu oraz stowarzyszeń polskich w Niemczech. W ogólnej punktacji zwyciężyło gniazdo sokole w Schoenebergu, osiągając 325 p., 2. gniazdo Charlottenburg 323 p., 3. gniazdo Berlin I, 4. Berlin III-Wedding. Poza tem odbyło się spotkanie w szczyptorniaku pomiędzy gniazdem z Charlottenburg i Sokołem czeskim z wynikiem 7:0 na korzyść Polaków. (Tel. wł.)

Boks

W ubiegłą sobotę odbyło się w Łodzi międzynarodowe spotkanie bokserskie Łódź — reprezentacja Brna, zakończone wysokim zwycięstwem gości w stosunku 10:6. Wyniki poszczególnych walk były następujące. Waga musza: Hromada (Brno) Małyszczak; wygrywa pierwszy na punkty; waga kogucia: Klimczak (Łódź) Bakony (B.); zwycięża Łódzianin na punkty; waga lekka: Stekl — Seweryniak — walka nierozstrzygnięta; waga półśrednia: Vanik (B.) — Trzonek (Ł.), zwycięża pierw-

szy na punkty; waga średnia: Lindner — Wieczorek (BKS zastąpił chorego Zajdla) zwyciężył na punkty Lindner; waga półciężka: Skrzywanek (B) — Kłoda (Łódź), wygrywa pierwszy na punkty; waga ciężka: Ambros (B) — Stibbe (Ł.) — walka nierozstrzygnięta. O-rzeczenie co do ostatniej walki było nie-słuszne, gdyż Łódzianin prowadził w pierwszych dwóch starciach i słusznie mu się należało zwycięstwo. (Tel. wł.) WK.

Lekka atletyka

Spotkanie międzyklubowe Warta—Stadion w Królewskiej Hucie przyniosło zwycięstwo zielonemu w stosunku 86:60. Wyniki techniczne są następujące: 100 m.: 1. Zająz (St.) 11.4, 2. Biniakowski (W) 11.6, 3. Wojtkowiak (W), 4. Krauze (St); 800 m.: 1. Szware (W) 2:01, rekord okręgu pozn., 2. Rzepuś (St) 2:03, 3. Pawlak (W), 4. Kotzold (St); oszczep: 1. Urbaniak (W) 52.89 m., 2. Mieszyn (St) 47.23 m., 3. Gatkowski (W) 44.1 m., 4. Majorczyk (St); dysk: 1. Heljasz (W) 37.41 m., 2. Zająz 34.42 m., 3. Urbaniak 43.05 m., 4. Majorczyk 32.06 m.; skok w dal: 1. Gawrych (W) 6.195 m., 2. Frackowiak (St) 5.73 m., 3. Goj (St) 5.75 m., 4. Wojtkowiak (W) 5.73 m.; skok w wyż: 1. Krościński 1.665 m., 2. Urbaniak 1.615 m., 3. Groehnecke (St) 1.615 m., 4. Cieśliński (St) 1.615 m.; 4 × 100 m.: 1. Warta 46 sek. Sztafeta Stadionu z powodu złej zmiany została zdyskwalifikowana. 110 m. płotki: 1. Zająz 17 s., 2. Cieśliński 18 s., 3. Urbaniak (W), 4. Ciaszyk (W); 400 m.: 1. Biniakowski (W) 51.2, 2. Rzepuś 52 (rekord śląski), 3. Iwański (W), 4. Majorczyk; 200 m.: 1. Zająz 23.2 (rekord śląski), 2. Wojtkowiak 24.6 (zdyskwalifikowany), 3. Frackowiak, 4. Iwański; tryczka 1. Urbaniak 3.30 m., 2. Cieśliński 3.20 m., 3. Gawrych 2.80 m., 4. Wolny (St) 2.70 m.; 4 × 400 m.: 1. Warta 3:38, 2. Stadion 0 58 metrów. (Tel. wł.) F. G.

Piłka nożna

Niedzielne wyniki ligowe

„Warta” — „Pogoń” 3:2 (2:0). Zawody rozpoczęły się z blisko półgodzinnym opóźnieniem z powodu nieprzybycia wyznaczonego sędziego. Po długich poszukiwaniach i targach zgodzono się na sędziego miejscowego. Zawody nie należały do pięknych i w nich nie przypominały tradycyjnej walki kikakrotnych finalistów w mistrzostwie. Zwłaszcza Pogoń niczem już nie przypomina swoich dobrych czasów z przed dwóch lat.

Pierwsza połowa zawodów minęła pod znakiem przewagi gospodarzy którzy już w 4 min. zdobywają prowadzenie przez Kniotę. W 18 min. uzyskuje Przybysz drugi punkt dla gospodarzy. Pogoń jednakże nie martwi się tem i powoli przychodzi do głosu. A tak często puduje, marnując dogodne sytuacje. Po pauzie z początku przeważają gospodarze, lecz i Pogoń rozpoczyna atakować zawzięcie. W kilka minut po połowie sędzia wyklucza z boiska Przybysza za rozmyślne kopnięcie. Warta odąd gra w dziesiątkę. Przewaga jej mimo wszystko utrzymuje się nadal. Po kilku zmiennych atakach wreszcie Zimmer uzyskuje I. bramkę dla gości, którzy coraz bardziej szturmują przeciwnika.

Słaba dyspozycja strzału. Pogoni i przytom-na obrona Fontowicza nie pozwalają im zdobyć wyrównującego punktu. W 32 min. Szerfke uzyskuje trzecią bramkę dla War-ty. Minutę później Bacz strzela drugą bramkę dla Pogoni. Od tej chwili gra ob-fitowała w szereg niebezpiecznych mo-mentów pod obiema bramkami, przyczem gościom jeszcze raz nadawała się sposob-ność wyrównania. Zimmer strzela dwu-krotnie z rzędu w poprzeczkę. Warta od-niosła zasłużone zwycięstwo, górując pod każdym względem nad gośćmi. Sędziował dobrze p. Nawrocki. Publiczności około 2500 osób.

Łódź — „Wisła” — „Turyści” 3:0 (1:0). Zdecydowane zwycięstwo odniosła Wisła mimo braku Reymana, Adamka i Koźmi-na (ostatniego zastąpił Kiwiński). Turyści grali z jednym rezerwowym. Wisła zupeł-nie górowała nad gospodarzami. Bramki dla barw Wisły uzyskali: Kaetz, Czula i Balcer. Publiczności zebrało się bardzo mało, gdyż krótko przed zawodami nad Łodzią przeszedł wichur. Sędziował p. kpt. Baran bardzo dobrze.

Warszawa — „Legia” — „Czarni” 4:2 (2:0). Zasłużone zwycięstwo odniosła Le-gia, dla której bramki uzyskali Przeż-dziecki, Rajdek, Szaler i Wypijewski. Dla Czarnych strzelili Sawka i Nastula. Sę-dziował p. Arczyński.

Kraków — „Cracovia” — Ł. K. S. 8:0. Gra bardzo ostra, przyczem Miła został kontuzjowany tak, że musiał go zastąpić Frymarkiewicz. Bramki strzelili Rusinek, Kozok dwie, Małczyk dwie i jedna samo-bójcza. Sędziował p. Słomczyński. (Tel. wł.) W. K.

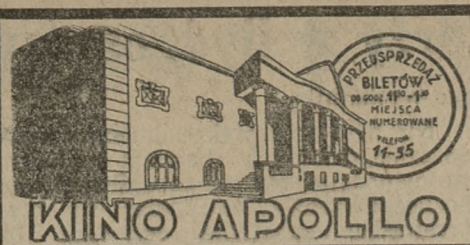
Tabela ligowa przedstawia się następu-jąco (w nawiasach podajemy ilość gier i stosunek bramek) 1. „Wisła” 21 p. (15, 44:30); 2. „Warta” 20 p. (15, 39:25); 3. Ł. K. S. 17 p. (15, 25:30); 4. „Czarni” 16 p. (14, 45:33); 5. „Cracovia” 15 p. (13, 31:18); 6. „Garbarnia” 15 p. (13, 43:29); 7. „Legia” 15 p. (14, 25:21); 8. „Turyści” 12 p. (15, 20:38); 9. „Ruch” 11 p. (13, 20:27); 10. „Warsza-wianka” 10 p. (13, 21:26); 11. „I. F. C.” 10 p. (14, 15:26); 12. „Polonia” 9 p. (13, 23:34); 13. „Pogoń” 9 p. (14, 25:38).

„Legia” — „Phillips” 3:1 (2:1). Zdecy-dowane zwycięstwo gospodarzy. Wyróżni-ła się obrona.

O mistrzostwo kl. A. POZPN. Warta Ib — Noteć (Chodzież) 3:0 (3:0). Łatwe zwycięstwo odniosły rezerwy War-ty, które już w pierwszej połowie zapewniły so-bie zwycięstwo, mając przewagę nad go-spodarzami i górując nad nimi technicz-nie i taktycznie. W drugiej części gry wy-siłki gospodarzy celem zdobycia honoro-wego punktu nie przyniosły skutku. Sę-dziował p. Betka.

Spotkanie Wiktorja — Posenania nie odbyło się, gdyż Posenania się nie stawiła, jakkolwiek Wiktorja jarocińska zjawiła się wraz z sędziem. Również spotkanie Sparta — Pogoń nie odbyło się.

Tabela rozgrywek przedstawia się jak następuje (w nawiasach podajemy ilość



Od wtorku, dnia 20 b. m.
Clara Bow i Ryszard Arlen w wzruszają-cym filmie p. t.:

Na zgubnej drodze

Potężna tragedia miłości i poświęcenia.
Miejsca numerowane! Przedstawienia o godz. 5.30, 7.30, 9.30

KOMUNIKAT.

Ból w bokach i dołku podsercowym (gdzie scho-dzą się żebra). Pobolewania w wątrobie. Skłonność do obstrukcji. Język obłożony. Go-rycz i niesmak w ustach. Odbijanie. Wzdę-cia i burczenie w кишkach. Bóle i zawroty głó-wy. Podenerwowanie. Uryna ciemna i mętna. Są to początkowe objawy choroby wątroby, wstępne objawy kamieni żółciowych. Pod-czas ataków. W dołku i wątrobie silny ból, który się rozchodzi ku stronie tylnej w nasie, krzyżu i sięga aż pod łopatkę. Wzdęcie brzu-sza rozsadza żebra, parcie na kieszke stol-cowa. Niekiedy wymioty żółcia. Zimne poty. Niekiedy żółtaczka. Kuracja: ziołami Choleki-naza uwamni od tej ciężkiej dokuczliwej cho-roby Ziola Cholekinaza są do nabycia we wszystkich aptekach w składach aptecznych. Przy kupnie żądać przepisu użycia (wedł Dr. J. Niemcewskiego). Wyrób: Laboratorium fizj. chemiczne „Cholekinaza” Sp. z o. o. War-szawa. Nowy Świat 5. Generalna reprezentacja na Stany Zjedn. Ameryki Północ. i Kanadę „IMICO” Box 63 Stevens Point Wis. U. S. A.

Pw 3971-02.311

Ilustracja Poznańska i Nowiny Sportowe

tygodnik 8-stronny

bezpłatny

dodatek dla naszych abonentów.

gier i stosunek bramek): 1. „Legia” 31 p. (18, 73:29); 2. „Warta” 21 p. (17, 52:32); 3. „CKS.” 19 p. (16, 42:23); 4. „Posnania” 18 p. (15, 36:30); 5. „Stella” 18 p. (14, 44:26); 6. „HCP.” 17 p. (18, 44:44); 7. „Wiktorja” 12 p. (16, 37:50); 8. „Pogoń” 10 p. (15, 25:50); 9. „Noteć” 10 p. (17, 29:64); 10. „Sparta” 6 p. (16, 20:54).

Pływanie

Mistrzostwa wewnętrzne War-ty przy-niosły następujące wyniki: panowie: 100 m dow. 1) Kłosowicz 1:35, 2) Zawieja 1:38; 100 m na wznak: 1) Maślanski 1:46, 2) Kło-sowicz 1:53.2; 200 m. kl. 1. Zawieja 3:31.2, 2) Kłosowicz 3:39.8; 4 × 100 m dow.: 1) War-ta I 7:10.2; 1500 m. 1) Zawieja, 2) Kło-sowicz. — Panie: 100 m kl.: 1) Ratajczakówna G. 2:03.8, 2) Ratajczakówna I. 2:10. Młodzież: 50 m dow.: 1) Cendlak I 42.2, 2) Cendlak II 44. (wz)

Tennis

Niedzielne międzyklubowe spotkanie o mistrzostwo Polski pomiędzy „L. T. K.” Warszawa i „A. Z. S.” Poznań, przyniosło wprost sensacyjną, lecz zupełnie słuszną porażkę Warszawy. Wyniki techniczne przedstawiają się następująco: gra pojed. panów (na pierwszym miejscu Poznań): Tłoczyński—Marszewski 4:6, 6:3, 7:5; Tło-czyński—Tarnowski 7:5, 6:1; Warmiński—Marszewski 6:3, 10:8; Warmiński—Tar-nowski 6:3, 6:2; gra pojed. pań: Scarpowa—Raciowska 6:4, 6:4; w grze mieszanej Scarpowa—Tłoczyński — Raciowska—Loth 6:4, 6:3; gra podw. panów: Warmiński—Tłoczyński — Tarnowski—Loth 7:9, 10:8, 11:13. Ostatnia gra była niezwykle emo-cjonująca. Po zacieklej wprost walce War-szawa zdobyła jedyny punkt honorowy. (tr)

Mydło Mixa

najlepsze

najtansze

Na Wystawę Powszechną

Modne perfumy

kosmetyki, pudry, ołówki do
browi i pomadki do ust.

Najlepsze wody

kolońskie i kwiatowe

oraz mydła toaletowe najtaniej

Dla przyjezdnych specjalne ustępstwa.

Perfumerja Paryska

Gwarna 10. zw 18288



Dnia 18 sierpnia 1929 o godz. 4 rano, zmarł po kilkuletnich, ciężkich cierpieniach, opatrzony kilka-krotnie Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najlepszy i najtroskliwszy ojciec, brat, szwagier i wuj, ś. p.

Bolesław Gawęcki

Sodalis Marianus

przeżywszy lat 78. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 21 b. m. o godz. 17, z domu żałoby przy ul. Półwiejskiej 22.

Ciężko strapieni

żona, synowie i rodzina.

zw 18295

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.



Dnia 18 sierpnia 1929 o godz. 1.30 rano zasnął w Panu, po ciężkich cierpieniach, w 74 roku życia, nasz najdroższy ojciec, dziadek i teść, ś. p.

Stanisław Rychlicki

em. Naczelnik Wydziału Szkół Średnich i były profesor gimn. w Wągrowcu i Düsseldorfie.

Pogrzeb odbędzie się w środę, 21 b. m. o godzinie 5.30 z domu żałoby przy ulicy Słowackiego 25, na cmentarz Jeżycki. Poznań, Zakopane, dnia 19 sierpnia 1929 r.

W nieutulonym smutku

dzieci z rodziną.

zw 18286

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.



Bronisław Bogucki

i s. p. podporucznik obserwator 3 pułku lotniczego

Roman Linzenbarth

plutonowy pilot 3 pułku lotniczego

polegli śmiercią lotnika w dniu 17. 8. 1929 w czasie wykonywania lotu służbowego. W poległych stracił pułk wybitnych żołnierzy i wzorowych kolegów.

Wyprowadzenie zwłok z kostnicy 7 Okr. Szpitala Wojskowego w Poznaniu odbędzie się w dniu 20. 8. 1929 o godz. 9-tej.

Cześć Ich pamięci!

Dowódca, Korpus Oficerski i Podoficerski
3 pułku lotniczego.

zw 18301



W 22 wiośnie życia zmarła w dniu 17 sierpnia, o godzinie 5 po południu, po ciężkich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami, s. p. zw 18 297

Wandzia Glapianka

nauczycielka w Jankowie - Przygodzkim.

Pogrzeb odbędzie się w Jarocinie, w środę, dnia 21 b. m., o godzinie 5 po południu, z kaplicy św. Józefa.

W ciężkim smutku pogrążeni
rodzina i narzeczony.

Jarocin, Bydgoszcz, Toruń, Poznań, Buk, Janków.

Sprostowanie.

Pogrzeb s. p. **Heleny Walasowej** nie odbędzie się w Poznaniu lecz w Bliżycach w środę, 21 b. m. o godz. 10 przed południem. Mąż z córeczkami i rodziną.

Poznań, Małeckiego 12.

zw 18302



Dnia 18 b. m. rano, o godz. 2, zmarła po dłuższej chorobie, opatrzona Sakramentami św., moja najukochańsza żona, córka, ciocia i kuzynka, s. p.

z Kubackich

Marja Seckingerowa

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 21 b. m., o godz. 6 po poł., z domu żałoby ul. św. Marcin 21, na cmentarz parafjalny przy ulicy Bukowskiej, o czym donoszą

zw 18 299

w smutku pogrążeni
mąż, matka i rodzina.

Zakład pogrzebowy, Bolesław Jaskiewicz, ul. Klasztorna 9.

7 Samochodów

nowych i okazjnych, karetki, landoletki, cabrioletki oraz jedna taksówka z koncesją, zegarem i numerem po cenach niebywających z powodu całkowitej wyprzedaży na sprzedaż.

bpw 541

Poradnię dla chorób zwierzęcych otworzyłem

w Poznaniu, ul. św. Marcin 3, II. p.

Ambulatorjum weterynaryjne czynne od godz. 9-11.
Pp 4540-55,464 Telefon 59-95

prakt. lek. wet. Fryderyk Łagoński.

Pomidory

większe ilości kupuje

J. Wędzioch,

skład kolonj. i delikatesów

Poznań, ul. Półwiejska 2.

Telefon 18-24.

Pw 4554-55,469

Powróciłem Dr. med. Stanisław Okoniewski

lekarz specjalista

Pw 4542-33,39

w chorobach skórnych i moczopłciowych

Poznań, św. Marcin 39. Telefon 53-99.

Ordynuję od 10-1 i od 4-7.

Oryginały Juliusza Kossaka,

okazyjnie do nabycia.

Informacje:

Odskok 3.

dw 1695

Hempowicz-Automobile

Poznań, Patrona Jackowskiego 49. Tel. 65-15.

Pierwszorzędni monterzy

na centralne ogrzewania
mogą się zgłosić do firmy

zw 18294

Szafranek i Roszczyk

Fabryka budowy ogrzewań centralnych i wentylacji.

Tel. 5922.

Poznań, Fredry 6.

Tel. 5929.

Stanowiska podróżującego lub handlowca

poszukuje rzutki kupiec, lat 27, obeznany z wszelką pracą biurową, dobrze zaprowadzony w branży żelaza, szkła, porcelany, galanterji itp. w Poznańskim (posiadał kilka lat własne przedsiębiorstwo). Stawi do dyspozycji samochód ciężarowy, biuro i składnice z boczną koleją. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Pozn. pod zw 18266

Z powodu śmierci s. p. męża wydzierżawię lekarzowi

kompl. nowoczesnie urządzony gabinet lekarski, poczekalnię i 1 lub 2 pokoje umeblowane. Rozległa i intratna prywatna praktyka lekarska zapewniona. Bliższych informacji udzieli

Dr. T. KRUSZKOWA — JANÓWIEC (Wilp.)

zw 18 282

Samochód

kryta limuzyna Ford na 4 osoby, ster, światło elektryczne, siła koni 11/30, w dobrym stanie zaraz do sprzedania. Dr. med. wet. Pommrich, Wolsztyn (Poznańskie). Tel. 7.

dw 1680

Za pół ceny

wyprzedaje

podczas obecnej mej Sprzedaży Posezonowej

Płaszczki i Suknie Łatwe

Jedyna okazja w całym roku!

Stefania Konopińska

Poznań - Gwarna 9 - Tel. 23-23

OSOBY ZLANE STALE



potem, potem

DOPIERO, GDY ZACZNA
REGULARNIE STOSOWAĆ

**ANODOR
MEDIKOS**

POTRAFIA NALEŻYĆ
OCENIĆ, CO ZNACZY

NIGDY

NIE PÓCIĆ SIĘ!

nw 2329

Łańcuchy Renold

Najlepsze łańcuchy do moto-
cykli, samochodów, przemysłu.

Generalne Przedstawicielstwo na Polskę
MOTOR - Dom Importowy, Gdańsk, Sammtgasse 8.

nw 11299

Rzadka okazja!

Salon w stylu francuskim, składający się z następujących przedmiotów: witryna, stół, kanapa, 2 fotele, 4 krzesła, lustro stylowe, lampa; razem za ogólną sumę zł 6750,— na dogodnych warunkach spłaty. Za gotówkę zaś zł 6500,—. Bez lustra i lampy zł 4500,—. Zgłoszenia piśmienne do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 18248



Na raty
miesięcznie
18 zł.

Pierwsza wpłata 36,00 zł



Kromczyński

Poznań
Aleje Marcinkowskiego 5.
bpw 521/22

Kilimy

K. Kuźaj

27 Grudnia 9

K. K.

P.

Leśne jagody

w łubiankach z Przeworska
a to:

gogodze (bruśnice)
czarne jagody borówki
łochynie (pijanice)
jeżyny (czernice)
w ilościach od 100 kg po-
czynając w zwyż wysła
Franciszek Anaszkiewicz
Przeworsk.
zw 18157

Takie ceny muszą zachęcić wszystkich
do kupna podczas naszej
Wielkiej Sprzedaży Jubileuszowej

PLASZCZE przejściowe, dobre materiały . . .	84,—	65,—	46,—	37,—	29,—	zł
PLASZCZE angielskie w modnych deseniach .	149,—	135,—	110,—	84,—	65,—	zł
PLASZCZE gabardynowe, piękne kolory . . .	169,—	150,—	139,—	115,—	90,—	zł
PLASZCZE czarne i granatowe na jedwabiu .	190,—	165,—	140,—	118,—	95,—	zł
SUKNIE wełniane, modne fasony	85,—	67,—	59,—	48,—	27,—	zł
SUKNIE jedwabne	125,—	98,—	75,—	58,—	42,—	zł
SUKNIE woalowe w deseń	66,—	61,—	52,—	43,—	38,—	zł
SUKNIE jedwabne crepe de chine	139,—	120,—	98,—	80,—	66,—	zł
GARSONKI wełniane	92,—	85,—	74,—	65,—	54,—	zł
PULLOWERY wełn. jedwabne	42,—	35,—	31,—	26,—	21,—	zł
KOSTJUMY gabardynowe czarne	98,—	92,—	84,—	75,—	69,—	zł
BLUSKI woalowe	31,—	28,—	23,—	19,—	14,—	zł
BLUSKI jedwabne crepe de chine	75,—	67,—	55,—	46,—	39,—	zł
MAJTECZKI damskie	7,—	6,25	5,50	4,75	3,50	zł
PONCZOCHY florumowe	2,75	2,40	2,25	2,—	1,80	zł
PONCZOCHY jedwabne	12,50	9,75	7,50	6,—	4,75	zł
SUKIENKI dziecięce, wełniane	12,—	11,—	9,50	8,—	7,—	zł

Kapelusze damskie i stroje po zdumiewająco niskich cenach.

J. Sisiecki
Dom Konfekcyjny
SP. AKC.
POZNAŃ - Stary Rynek 98-100

Motor gazowy

„Deutz” 14 Pf., mało uży-
wany, zapalnik magnet.
1 para kamieni francuskich
średnicy 1,35 m. do śrut.
zboża oraz różne

TARCZE

całe i dzielone. Zgłoszenia
LESZNO (Wlkp.)
Skrzynka Poczta 46.
bpw 589

Wyżel

spec. na kaczki również na po-
le i dryling bez kur. 16x8
twardy nabój, 1 klasy mało
używany.

Plac Nowomiejski 1a, parter.
zw 18291

Samochód

po kompletnym remoncie, jak
nowy korzystnie sprzedam.
Wóz 6 osobowy, dalekoturowy.
SZYDŁOWSKI,
Puszczykowo, przy stacji kolejowej.
zw 18229

Przeciw chudości

używać należy naszego wypróbowanego od lat proszku
odżywczego „PLENUSAN”. W krótkim czasie znaczny
przyrost wagi, kwitnący wygląd i pełne kształty ciała.
Wzmocnia również krew i nerwy. Polecany przez lekarzy
i profesorów. 1 pudełko 6,— zł; 3 pudełka 15,— zł. Przy
zapłacie zgóry wysyłka franco. Pw 3247-0,1100

DR. GEBHARD & SP. — GDAŃSK, ODDZ. 153a.

Majster samochodowy

na kierownicze stanowisko przez poważne
przedsiębiorstwo poszukiwany Zgłoszenia z od-
pisami świadectw i życiorysem do „Par” Poznań
Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 33,150
Pw 4545-33,149

Stare zaprowadzona hurtownia papieru i artykułów
piśmiennych, poszukuje zaraz uczciwego, zdolnego

zastępcy

dla odwiedzania klientów tylko na prowincji. Pierwszeń-
stwo mają fachowcy. Zgłoszenia z podaniem referencji jak
i warunków do eksped. Kurjera Poznańskiego pod Tw 212

Fabryka Karoserji

firmy **Hempowicz-Automobile**

Poznań, Patrona Jackowskiego 49, tel. 65-15

poleca karoserje (osobowe, luksusowe,
towarowe, autobusy i ciężarowe) w pierwszo-
rzednym wykonaniu po cenach konkuren-
cyjnych. Wzory jak i jakość wykonania
mogą zainteresowani osobiście zobaczyć,
względnie przekonać się w fabryce na miejscu.

bpw 542

Zalety najdroższego mydła
zagranicznego jak: świetne my-
dlenie się, oszczędność w użyciu,
przepiękny zapach, absolutna
nieszkodliwość dla skóry, jedno-
czy w sobie mydło toaletowe

UNIWERSALNE po 1.25,— zł

z f-mą DROGERJA UNIVERSUM, POZNAŃ

ul. Fr. Ratajczaka 38.

Do nabycia tylko w powyższej
drogerji. Każdy nabywca z entu-
zjazmem poleca je drugiemu!

Pw 9904-18,524

Kucharz

do Sanatorium na 120—150 osób zaraz po-
trzebny. Oferty do Sanatorium „Staszy-
cówka” w Ludwikowie, poczta Mosina.

dw 16-1

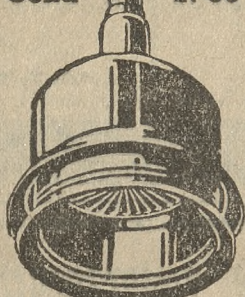
książkowego-korespondenta

z branży zbożowej, znającego stenografię oraz piszącego na
maszynie. Łaskawe zgłoszenia z podaniem referencji,
odpisem świadectw oraz podaniem wymaganej pensji
uprasza firma: „Ziarno”, Sp. z o. p. Pakość (Wlkp.)
zpw 18206

Wyciąć Schować

Szczytem marzeń każdej Gospodyni

Cena zł 60



5 lat gwarancji.

Prosimy przysłać ze sobą
brudną bieliznę, którą po 5 mi-
nutaх zwracamy czysto wy-
praną.

jest nasz samoczynny aparat do
prania „KOMPRESOR”. Opa-
tentowany we wszystkich kra-
jach CAŁY METALOWY. NIG-
DY NIE RDZEWIEJE. NIE
JEST pokryty płótnem. KOM-
PRESOREM pierze się białe
rodziny, składające się z 7 osób
ZAMIAST w 3 dni w 3-4 godzi-
ny, przy największej ochronie bie-
lizny, oszczędności mydła, czasu
i zdrowia.
Na wzór poprzednich, pełnych
powodzenia, pokazów prania od-
bywają się nadal bezpłatne PO-
KAZY PRANIA tym aparatem
przy ul. Wielkiej 4-5. I. piętro we
WTOREK, ŚRODĘ i PIĄTEK
o godz. 5-tej po poł. w języku pol-
skim. W powyższe dni o godz.
3-ciej po poł. w języku niemiec-
kim. zw 18122
Ilustrowane prospekty na ża-
danie. Za zaliczką zł 2,50 drożej
Agencji we wszystkich miastach
Wielkopolski poszukiwani. „Kom-
presor”. Poznań, Wielka 4-5.

Okazja!

Szybko zdecydowanemu reflektantowi sprzedam

mój majątek

2000 mórg pszenno-buraczanej ziemi, położony w Poznań-
skiem przy głównym torze kolei, z całym żniwem oraz in-
wentarzem, nowymi maszynami zabudowaniami, pałacem
w starym parku, z pokładem węgla brunatnego i gliny gar-
narskiej za 1200 000,— zł, przy wpłacie 500—600 000,— zł,
lub zamianę na kamienieć z dopłatą 200—300 000,— zł. Ofer-
ty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 18283

Miód prawdziwy pszczelny karpacki

wysokogórski, leczniczy dla piersiowo chorych z oka-
zi Wystawy Pszczelniczej sprzedaje hurtownie i de-
talnie do 25 bm. zw 18290

Spółdzielnia „PSZCZOŁA”, Lwów,
w hali Zjazdów na P. W. K., teren E.

SKŁAD

(2 okna wystawowe), z przyległą obszerną ubikacją, po-
łożony w jednej z najlepszych ulic miasta Ostrowa, blisko
rynku, nadający się na każdą branżę, stosowne także miej-
sce na ewtl. reprezentację samochodów, jest zaraz wprost
od właściciela do wynajęcia. Łask. zgłoszenia do Agencji
Kurjera Poznańskiego, Ostrow (Wielkop.) nw 3320

Parcele

na Łazarzu, przy ul. Chociszewskiego i Kraut-
bofera, pod dowolną budowę sprzedajemy na do-
godnych warunkach. Zgłoszenia reflektantów przy-
muje „Biuro Pracy”, Poznań, plac Wolności 9.
bpw 538

Powróciłem
Prof. Dr. Karwowski
Choroby skóry i pęcherza. zw 18191

Dentysta Szuwart
powrócił. zw 18280

Magnetyzer dypl.
Waż-Kuczkowski
wrócił z zagranicy i nadal udziela piśmiennie wyjaśnień co do leczenia wszelkich uporczywych chorób. zw 18298
Adresować: Poznań, ul. Szkolna 18.

Potrzebuję od zaraz lub 1. 9. r. b.
fotografa lub fotografistkę
pierwszorzędny retuszer i dobry operator do samodzielnej pracy, w zakładzie fotograficznym. Zgłoszenia z podaniem pensji, przy wolnym utrzymaniu i odpis świadectw uprasza R. Chalicki, Zakład Fotograficzny, Nowe, Pomorze, zd 18277

Poszukuje się na stanowisko
DYREKTORA
Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu

kandydatów odpowiadających następującym warunkom:
1. obywatelstwo polskie;
2. ukończone studia wyższe.
Pierwszeństwo mają kandydaci z gruntowną znajomością przepisów prawnych, na podstawie których Zakład działa i odpowiednią praktyką nabytą w instytucjach ubezpieczeń społecznych lub w odpowiednim dziale administracji państwowej. Pw 4549-33,157
Warunki pracy i wynagrodzenia ustalone zostaną osobną umową. Kandydaci odpowiadający powyższym warunkom zechcą natychmiast składać zgłoszenia z dołączeniem życiorysu na ręce Przewodniczącego Zarządu Zakładu w Poznaniu, ul. Sew. Mielżyńskiego 2.

Biurowa

zaraz na czas przejściowy **poszukiwana**. Znajomość języka polskiego i niemieckiego pożądana. Zgłoszenia w księgarni E. REHFELD'A — KANTAKA 5. dw 1697

Werkmistrza
tokarza i 2 monterów na remonty samochodowe
poszukuje firma bpw 543
HEMPOWICZ-AUTOMOBILE
Poznań, Patrona Jackowskiego 49. Tel. 65-15.
Reflektuje się tylko na pierwszorzędne siły branży automobil.

UCZNIA

syna uczciwych rodziców z ukończoną Miejską Szkołą Handlową **poszukuje** skład sukna w Poznaniu. Pierwszeństwo mają uczniowie z pewną praktyką w tej branży. Pisemne zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 18289

Poszukuje się
kwartetu
lub
kwintetu
dobrze zgranego z najnowszymi instrumentami i repertuarem. Tylko pierwszorzędne siły będą uwzględnione.
„ESPLANADA“
Toruń.
Pw 4548-01,17

2 łóżka
drewniane z materacami tanio na sprzedaż. Podgórna 9, I. zd 38 158

Dentysta-asystent
samodzielny w operatywie, **poszukiwany** zaraz. Zgłoszenia Kurjer zw 18278

FIRANKI
ADAMASZKI
DY WANY
B. Głowacki
POZNAN,
Stary Rynek 97.
Pw 0484

Kursy kroju i szycia
W. Szpotkańskiej
Zgłoszenia przyjmuje się codziennie
POZNAŃ, SW. MARCIN 18.
dw 1649

Samodzielna książkowa

umiejąca również pisać na maszynie, potrzebna od 1 lub 15 września do firmy w Poznaniu. Zgłoszenia z odpisem świadectw i podaniem referencji uprasza się do „PAR”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 34,11 Pw 4557-34,11

Jedyna specjalna wytwórnia konfekcji dziecięcej na byłym zabór pruski — poszukuje

dzielnego podróżującego

na Poznańskie, Pomorze i Śląsk. Panowie dobrze zaprowadzeni, z odpowiednimi kwalifikacjami, mogący wykazać się dodatnią działalnością, zechcą złożyć oferty do ekspedycji Kurjera Pozn. pod zw 18298

Poszukuję zaraz względnie od 1. 9. 1929, starszego, zdolnego

ekspedjenta-dysponenta

z oddziału wełny. Wysokie wynagrodzenie. Reflektuję tylko na pierwszorzędna siłę. W. Orcholski, Tczew. zw 18273

Młodszej zdolnej książkowej

znającej żurnal amerykański, **poszukują** zaraz
WIZA i GÓRECKI T. z o. p., POZNAŃ,
plac Wolności 10. zw 18281

„Rolnik“ w Działdowie
poszukuje wykwalifikowanego
zbożowca

z praktyką w spółdzielniach na stanowisko kierownika i członka Zarządu. Zgłoszenia należy przesyłać: dw 1682

„Rolnik“, Działdowo — Pomorze.

Poszukiwani są

zdolni kierownicy

detalicznych filij obuwia z większą kaucją. Oferty tylko poważnych reflektantów z dokładnym curriculum vitae składać należy sub: „Nr. 600“ do Towarzystwa Reklamy Międz. g. r. Rudolf Mosse, Warszawa, Marszałkowska 124. Tw 214

Poszukuje się 20 młodych, zdolnych
sprzedawców (czyń)

do detalicznych filij obuwia.

Oferty tylko poważnych reflektantów (tek) z dokładnym curriculum vitae i fotografią należy składać: sub: „Nr. 600“ do Tow. Reklamy Międz. g. r. Rudolf Mosse, Warszawa, Marszałkowska 124. Tw 213

Majętność Niechanowo — poszukuje od 15 września r. b.

sekretarki

z odpowiednią praktyką, do prowadzenia wszelkich ksiąg gospodarczych i załatwiania korespondencji na maszynie systemu „Mercedes”. Tylko piśmienne zgłoszenia z odpisem świadectw, których się nie zwraca i z podaniem życiorysu przyjmuje nw 1703

Z. Otmianowski — Niechanowo, pow. Gniezno.

Samochody osobowe

limuzyny i otwarte 2—4—6-osobowe sportowe, podwozia 4—6 i 8-cyl. Renomowane marki. Nowe 6-cyl. limuzyny z oryg. karoserją po cenie do 14 000.— zł. Dogodne warunki zapłaty. „KOMNA” T. z o. p. Automobile, Poznań, ul. Dąbrowskiego 83/85 — Tel. 77-87 i 54-78. nw 2336

Zanim zdecydujesz się na kupno ciągowki
prosimy poinformować się co do zalet
czołga rolniczego Stocka
28 KM.

Najwyższa nagroda Niem. Tow. Roln. 1928.
Najsilniejszy i najracjonalniej pracujący czołg o średniej wielkości.
Pierwszorzędne referencje.

Czołg można oglądać podczas pracy.

Narzędzia przyczepne oryg. Rud. Sack'a.

Dostarczają ze składów wyłączni przedstawiciele

Tow. Akc. T. Kowalski i A. Trylski,

Oddział w Poznaniu,

Tel. 2053 ul. Fr. Ratajczaka 15. Tel. 2053.

dw 1706

Truskawiec-Zdrój

Pierwszorzędne pensjonaty „MARJA HELENA” i „KRZYSIA”, pięknie położone, centrum zdroj, obok łaźni, pokoje słoneczne z pościelą całodziennym utrzymaniem i bez utrzymania, kuchnia smaczna, obfita dietetyczna. — Ceny na trzeci sezon od zł 8 do zł 12. Zgłoszenia na wrzesień przyjmuje Zarząd Pensjonatów. zw 18253

Poszukuję
eleganckiego mieszkania

ca. pięcio-pokojowego, nie wyżej pierwszego piętra. Agencji wykluczeni. Oferty Kurjer zw 18287

Do wynajęcia lub sprzedania!

Ubikacje i tereny fabryczne

zajmowane przez firmę Likwopin Sp. z o. o. w Poznaniu, są od 1 października r. b. (z urzędzeniem lub bez), do **wynajęcia lub sprzedania**. Obiekt nadaje się na wszelkie branże. Informacji udzieli zw 18170
MAJEWICZ — POZNAŃ — STRZELECKA 14.

BUDOWNICZEGO MIEJSKIEGO

z ukończoną szkołą budowlaną w wieku nie ponad 40 lat, poszukuje się. nw 2994

Uposażenie według VIII. grupy ustawy o uposażeniu urzędników państwowych oraz odwołalny 15% dodatek komunalny.

Objęcie posady może nastąpić natychmiast, stabilizacja nastąpi po 3-miesięcznym okresie pracy próbnej.

Należyście udokumentowane wnioski przesyłać należy do dnia 1 września 1929 r.

Magistrat miasta Chojnice, Pom.

Miasto Kostrzyn ogłasza konkurs na następujące posady:

- a) rachmistrza Kasy Miejskiej,
- b) egzekutora miejskiego,

do natychmiastowego objęcia stanowisk.

Kandydaci pod a) winni być dokładnie obeznani z czynnościami związanymi z Kasą Miejską i wykazać się dotychczasową praktyką. dw 1698

Kandydaci pod b) winni być stanowczy i taktowni w obejściu i stawić kaucję w wysokości najmniej 1 000.— zł. Zgłoszenia z własnoręcznie napisanym życiorysem, świadectwami i referencjami skierować należy do Magistratu w Kostrzynie.

Magistrat miasta Ostrzeszowa rozpisuje niniejszem

PRZETARG OFERTOWY

na wykonanie

1. Prac dekarских,
2. Prac blacharskich,

przy rozbudowie Szkoły Powszechnej w Ostrzeszowie, ulica Krakowska i

3. Otykowanie

szkoły powszechnej w Ostrzeszowie, ulica Piastowska.

Oferty na powyższe prace należy wnieść najpóźniej do godziny 12, dnia 29 sierpnia r. b., do Magistratu m. Ostrzeszowa w zamkniętych i opieczętowanych kopertach, zaopatrzonej napisami: „Oferta na..... przy Szkole Powszechnej w Ostrzeszowie”. dw 1700

Publiczne otwarcie ofert nastąpi w tym samym dniu o godzinie 17.

Do oferty należy dołączyć dowód na złożenie w Kasie Miejskiej w Ostrzeszowie wadium w wysokości 5% oferowanej sumy.

Formularze ofertowe (ślepe kosztorysy) otrzymać można w Magistracie — Wydział Budownictwa, w Ostrzeszowie za opłatą 10.— zł, tamże można również przejrzeć rysunki i o rzytać bliższych informacji co do warunków ogólnych, szczegółowych i technicznych, jak również warunków obowiązujących przy ubieganiu się o roboty i dostawy miejskie.

Magistrat zastrzega sobie prawo dowolnego wyboru oferenta, względnie podziału prac na kilku oferentów, lub odrzucenie wszystkich ofert bez podania powodów.

Oferty złożone po upływie oznaczonego terminu i nie odpowiadające wymogom niniejszego ogłoszenia oraz warunkom obowiązującym przy ubieganiu się o roboty miejskie, rozpatrywane nie będą. L. dz. I. 4604/29.

Ostrzeszów, dnia 17. 8. 1929 r.

MAGISTRAT.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Parcele

w Puszczykowie przy kościele i szosie spłodzi Albin Wybiński, Poznań, Półwiejska 18. zdw 38 647

Skład

kolonialny - delikatesowy dobrze prosperujący z urządzeniem, towarem oraz obszernym mieszkaniem przy przynajmniej ulicy Poznań sprzedam z powodu choroby. Zgłoszenia tylko poważne do Kurjera zdw 38 372

Kamienicę

ładna, nowsza, wartości 120.000 zł zamienię na folwark 5-400 morgowy przy dopłacie w gotówce. Oferty Kurjer zdw 38 375

2 fuzje

bezkurkowe w bardzo dobrym stanie, obie dobre strzały, do sprzedania. Pasikowski, św. Marcina 15, dom boczny, II. piętro, od 9-11, 2-4. zdw 38 686

Skład

kolonialny, towarem 3.500, głównej ulicy, nadający dla zegarmistrza, skład rowerów, sprzedam. Adres Kurjer zdw 38 471

Motocykle Rex Akme

najtańsze wygodne spłaty. Motobecane wpłaty 1.600, reszta 10 miesięcy kredyt. Koszyczński, Pasaż Kino Apollo. zdw 38 675



Obrączki

ślubne zegarki najtańszej Matysiak, św. Marcina 9. bpw 1159

Willa

w mieście powiatowym, niedaleko Poznania, bardzo ładna, komfortowa, 9 pokoi, ogród, bardzo korzystnie na sprzedaż. Cena 70 tys. wpłaty podług umowy, służyłyby obiekt dla szybko decydującego się reflektanta wprost od właściciela. Zgłoszenia Kurjer zdw 37 746

Skład

ul. Półwiejska zaraz sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 38 082

Kolejka polna

używana, ca. 1.200 bzm toru rozpiętość 60 cm wzdł 90 cm, wysokość szyn 6,5 cm zaraz na sprzedaż. Oferty pod zdw 38 102

Okazja

Sprzedam koło sześciu słoi w oryginalnym wykonaniu z światłem elektrycznym. Warsztat mechaniczny, Piotra Wawrzyniaka 18. zdw 38 359

Mięte

pieprzowa, ogrodowa kilkanaście funtów sprzedam. Bobrowski, Jankowa 19. zdw 38 388

Meble

tanio i na spłaty poleca Kafkus, Wrocławska 19, przy Placu Świątokrzyskim zdpw 38 814

Okazyjnie

sprzedam zegarek złoty wartości 500 złotych. Adres wskaże Kurjer zdpw 38 893

Dom

wraz z kuchnią i 8 móg rol za cenę 13.000 zł nabyć można w Łopieninie pow. wargowicki. Zgłoszenia kierować prosimy do p. Iwickiego w Łopieninie. zdw 39 117

Gospodarstwo

100 móg, 16 móg laki, budynki pod dachówką, maszynę i kompl. żywym i martwym inwentarzem, natychmiast sprzedam, cena 32 tys. Kłtcha, Kwiecie, powiat Czarnków. zdw 39 118

Dom

murowany 5 ubikacyjny z ogrodem i drzewami owocowymi, 5 minut od dworca do sprzedania Matuszewska Jadwiga, Czerwonak, Poznań Wschód. zdw 39 119

Sprzedam

dobre prosperujące ogrodnictwo handlowe, 14 móg z budynkami przy tem 25 móg dzierżawy, znajduje się 30 km od Poznania. Zgłoszenia Kurjer Poznański nw 2324

Gospodarstwo

50 morgów z martwym inwentarzem w pow. szamotulskim natychmiast sprzedam. Cena 12 tys. dolarów. Zgłoszenia tylko wprost od reflektantów uprasza się do Kurjera Poznańskiego pod zdw 96 379

Folwark

420 morgowy, ziemia pszenno-buraczana, drenowana 1 planie, pełnym żniwem, dworek siedmiopok. w pięknym parku, który ulepsza jeszcze wartko płynący zarybiony strumyk. Folwark, ładnie położony od stacji 4 km. szosa, cena 210.000, włącznie 58.000 hipoteki długoterminowej. Zgłoszenia Wyrykowski, Grobla 9. zdw 39 082

Futro

damskie używane sełowe sprzedam, cena 220 zł. Wskaże Kurjer zdw 39 109

Meble

po znacznie niższych cenach na dogodnych warunkach poleca Pluciński, Wodna 7, zamieszkałym odbiorcom wysła się tylko samochodem. zdw 38 905

Maszyny

dwie do pisania tanio sprzedam. Towarowa 21 IV. zdw 39 072

Skład

przy ul. Wodnej za 4.200 sprzedam. Malecki, Poznań, Rybaki 20a. zdw 39 074

Sypialnia

stylowa (barok) nowa czeczotowa okazjnie do nabycia. Zgłoszenia Kurjer zdw 39 065

Motocykl

przyczepka 2 cylindrowy, mało używany sprzedam złotych 1.500 od 19 godzin. Nowak, Rybaki 8, III. zdw 39 059

Parcela

przy Grudzińcu 5.500 metrów kwadratowych tanio Dukiiewicz Chwaliszewo 70. zdw 39 012



Sygnety

z herbem w kamieniu, Gasiorowski i Frankowski - św. Marcina 34. Telefon 55-28. bpw 350

Futra

damskie różne poleca tanio B. Pałkowska, Maształarska 7. I. bpw 409

Meble

we wielkim wyborze za gotówkę na miesięczne spłaty poleca Stanisławski, Woźna 12 (Butelska). bpw 526

Wagi

precyzyjne i handlowe przyjmuje do reparacji „Apana” Nowy Rynek 2. Tel. 20-64. Firma koncesjonowana przez Główny Urząd Miar w Warszawie. Pw 3988-55.370

Tanio

się ubierzysz, umeblujesz w Domu Komisowym św. Marcina 78a Pw 3078

Młyn

wodny w pełnym ruchu, 70 móg 2 stawy, budynki maszynowe przy mniejszej wpłacie do sprzedania. Oferty „Par”, Poznań, 27 Grudnia 18, pod 58.457. Pw 4543-58.457

Rasowe

psy niemieckie legawie do sprzedania. Pleszew, Plac Kościuski 2. nw 2916

Formy do wyrobu rur betonowych

każdego wymiaru, okrągłe, owalne, jajo, studienne itp. Dostawa szybka, wykonanie pierwszorzędne. 18 W 99 Juliusz Weiss, koleje polne, leśne i fabryczne we Lwowie. nw 3281

Poznański

skład dywanów właściciel Piotr Jakubiak, ul. Wrocławska 20, przy Placu Świątokrzyskim, poleca dywany, chodniki, linoleum po znanych niskich cenach. zdw 37 362

Skład

kolonialny z towarem i urządzeniem 2 pokoje i kuchnia Srem. Adres wskaże Kurjer zdw 38 857

Plaszcz

ciepły, czarny z futrem damski sprzedam za 80 zł. Wskaże Kurjer zdw 39 108

W Puszczykowie

do sprzedania parcele w dobrym miejscu, blisko dworca. Wiadomość: Wierzbicze 29, III. piętro, lewo, od godz. 4-6. zdw 38 390

Pończochy

piękne dobre tanie. A. Szymański, Poznań, św. Marcina 1. specjalny skład pończoch. bpw 517-8

Dom

II. piętro w Bydgoszczy, przy ulicy ruchliwej, z piętrowym śpiącznikiem, dobrze utrzymany, bez obciążenia hipotecznego do sprzedania. Oferty pod „K. H.” do Biura Ogłoszeń „Par”, Bydgoszcz Dworcowa 72. Pw 4547-63.817

Wózek

sportowy z budką oraz skrzypce sprzedam Wodna 10, II., prawo. zdw 38 989

Skład

z małym mieszkaniem przy bardzo ruchliwej ulicy sprzedam. Zgłoszenia do Kurjera zdw 39 034

Obuwie

30 par 39, 40, 41 damskie nowe bardzo korzystnie na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 38 923

Nadal 35 złotych

kosztuje serwis obiadowy porcelana 6 osob. Za 55 zł ładny serwis 12 osob. obiadowy, porcelana. Za 850 serwis do kawy porcelana. Alpaka Henneberg tanio lecz tylko w hurtowni, Wroniecka 24, w podwórzu. zdw 38 944

Fortepian

jak nowy zł 3.600 sprzedam. Oferty do Kurjera zdw 38 953

Place nad morzem

przy plaży, przy lesie, 3 km, od stacji i miasta, od 3 do 7 tysięcy złotych i na rozpięcie, sprzedaje Makowski, Wejherowo, ul. Klaskarna 10. zdw 38 947

Skład

kolonialny z towarem, magla, z mieszkaniem sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 38 875

Zakład fryzjerski

z mieszkaniem sprzedam 750 zł na prowincji. Informacje Pretki, Polna 3. zdw 38 874

Sprzedam

na dogodnych warunkach kompl. warsztat ślusarsko-mechaniczny. Zgłoszenia do Kurjera zdw 38 811

Okazyjne kupno młyna parowego

wybudowany 1927 roku II. piętro, przemiał 120 centnarów na dobę, sila 32 koni, mieszkaniem 3 pokojowym kuchnią w okolicy bezkonkurencyjnej. Poznańskim prywatnie bez ciężarów, osobicie zbadałem, za 35.000, wpłaty 5.000 z powodu śmierci sprzedam. Śnieżne zgłoszenia osobiste Nowak, Poznań, Górna Wilda 50, I. piętro. zdw 38 902-3

Skład

kolonialny i delikatesowy, z mieszkaniem i towarem w Poznaniu przy ruchliwej ulicy zaraz sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 39 006-7

Jadalnie

sypialnie kanapy leżanki, materace nakładki najtańszej za gotówkę na raty Ludwik, Dolna Wilda 76 bpw 3 439-40

Wózek

sportowy tanio sprzedam. Piechota, Wysoka 4, III. podwórze. zdw 38 92

Gościniec

składem kolonialnym, morga ogrodu, 1 km. od dworca, budynki murowane, bez konkurencji, 18 km. od Poznania, wielkiej wsi zaraz na sprzedaż. Cena 13.500, wpłaty 9.000 zł. Zgłoszenia Sowiński, Poznań, św. Marcina 22, telefon 18-97. zdw 39 052-3

Gospodarstwo

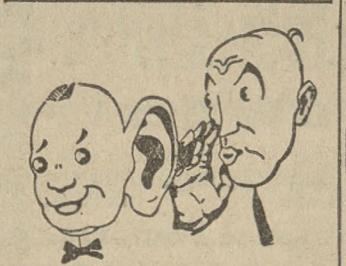
90 móg ziemia pszenno-buraczana na jednym planie, zabudowania maszynowe, twarde kryte. Dom 5 pokoi. Inwentarz kompl. Ciepła 2. Cena 48, wpłaty 22. zdw 38 887-8

Piekarnia

w dużym powiatowym mieście na sprzedaż. Zgl. ul. Półwiejska 36. Piekarnia. zdw 38 899

Fabryki

w Poznaniu i na prowincji całe wolne poleca: Biuro Handlowe „Boltar”, Poznań, Skarbowa 17. Pw 4541-29.62



..... do gołen, bierz tylko mydło Miloderma 1,50 zł i kup je w drogerii Universum, ul. Fr. Ratajczaka 38. Nigdy już zagrzanego kupować nie będziesz. Pw 4283-18 616

Skrzypce

obraz olejny, motorek (wentylator) sprzedam. Prusa 20, IV. prawo. zdw 38 994

Sprzedam

pierzyny i 2 poduszki. Słowackiego 35, II. prawo. zdw 38 987-8

5 KUPNA

Kupię

szafę, leżankę, dywan, chodnik, dobrym stanie. Oferty Kurjer r w 6420

Znaczkę pocztową

polskie i zagraniczne kupię. Oferty Kurjer zdw 38 616

Skład

kolonialny albo towarów krótkich z towarem lub bez z większym mieszkaniem w Poznaniu kupię zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 38 891/2

Kuchenkę

westfalską kupię. Zgłoszenia R. Ciałzyński, skład, Maształarska 5 zdw 38 706

Kupię

dom we większym mieście przy wpłacie 25 tys. z składem. Oferty Kurjer zdw 38 702

Kupię

wóz, platformę do 35 centnarów. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 762

50.000

złotych wpłacie na dom z składem w dobrym położeniu lub kupię inny dochodowy obiekt. Pośrednicy wykluczeni. Spieszne zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod dpw 1684

Metale

mosiądz, miedź, guz, olów kupuję i placę najwyższe ceny. Mucha Strumykowa 1. zdw 37 430

Skład

z mieszkaniem 3-4 pokoi, kupię zaraz wprost od właściciela. Oferty proszę Kurjer zdw 38 908

Kupię

walece podwójne 600 x 300 miesz. maszyna elewatory, odsiewacz (sycht maszyną) transmisje 60 m/m z łożyskami. Wygralak, Gniezno, młyn parowy. zdw 38 792

Kupię

samochód reklamówkę, używany, lecz w dobrym stanie. Oferty z podaniem ceny uprasza się do Kurjera pod dw 1660

Pianino

kupię dobrze utrzymane. Oferty z podaniem cen do Kurjera zdw 39 017

40-50.000

złotych wpłacie na dom ze składem w dobrym położeniu z wolnym mieszkaniem. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia do Kurjera zdw 38 909

Większą ilość żarówek na 110 volt

marka obojętna od 5-50 świec tanio kupi tylko za gotówkę firma „Elektroblysk”. — Lwów, Skarbowska 4. nw 2916

Wille

lub domek blisko Poznania, koleją szukam w zamian za limuzynę „Austro - Daimler” 6 cyl. z ewentualną dopłatą. Zgłoszenia Brzozowski, Hotel „Monopol”. zdw 39 044

6 KAMIENIC

Kamienicę

w centrum Poznania, przynosząca 22.000 rocznie sprzedam przy zaliczce 80.000 zł. Oferty Kurjer zdw 38 874

Kamienica

piętrowa, 9 okien frontu, skład żelaza, jedyny w mieście, duży ogród zaraz za cenę 35 tys. z towarem na sprzedaż. Świeżna egzystencja. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 889

Kamienica

przy ul. Dąbrowskiego, 15 lokatorów, dwa składy, czynsz obczy 13.200 zł rocznie. Cena 110 tysięcy, wpłaty 35 tysięcy zł. reszta do 4 lat. Spieszne zgłoszenia „Pawilon”. Poznań, Marszałka Focha 15. Tel. 62-80. zdw 38 930

Kamienicę

nowoczesna, dochód roczny 6.300. Cena 70.000, wpłaty 35.000 sprzedam Dukiiewicz, Poznań, Chwaliszewo 70. zdw 39 011

Dom

nowy, który nie podlega ochronie lokatorów, cena 24.000, pozostaje 10.000 na 9 lat na hipotecę dzierżawa miesięczna 200 zł, wolne mieszkanie 2 pokojowe i kuchnia Adres wskaże B. Kwaśnik, Gniezno, 3 Maja 34. nw 2920

7 PIENIADZ

8.000 zł

wypożyczyć pod gwarancję pupilarnie pewną lub przystąpię do rentownego, solidnego przedsiębiorstwa ewentl z współpracą. Oferty Kurjer zdw 38 397

Wspólnika lub udziałowca

z kapitałem od 5 tys. i wzywaj poszukuje zaraz. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 38 477

Kapitałom

lokujemy bez kosztów, najkorzystniejszą pożyczkę na pierwszorzędnych hipotekach Bank Spółdzielczy Właścicieli Nieruchomości, Piekary 1. zdw 38 867

Wspólnika

czynnego do hurt. kolonij. z gotówką przyjmie. Zgl. Kurjer zdw 38 644

50.000 zł roczny zarobek

zastępstwo nowopatentowanych artykułów do oddania. Proszę wysłać fabrykę „Baron” 14 rue Lamorinière Anvers, Belgique dw 1461

Akoje

Cukrowni Pelplin sprzedam najwięcej dajacemu. Oferty Kurjer zdw 38 858

Wspólnika

agronoma lub kupca do dobrego interesu od lat 40-45 z kaucją 8.000 zł potrzebny zaraz. Gwarancja będzie. Oferty Kurjer zdw 38 891

Poszukuje

pożyczki 12-15.000 zł na posiadłość miejską za dobrym procentem na jeden rok. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 38 945

Wspólnik

cichy, potrzebny do

Centrum
2 front. odnow. pokoje z telef. i elektr. światłem na poważne biuro odstepie. Adres Kurjer zdw 38 942

Pokój
umeblowany dla panienki inteligentnej wynajm. Koperska 3, I. lewo. zdw 38 935

Pana
na pokój. Górna Wilda 100, II. lewo. zdw 39 031

Pokój
wynajm. dla przyjeżdżających. Grunwaldzka 30. Sobik. zdw 39 028

Pana
na wspólny pokój. Wierzbiciele 39, IV., lewo. zdw 39 033

Od
1 września pokój dla 2 panów z elektrycznym światłem do wynajęcia. Półwiejska 38a, III., prawo. zdw 38 992

Pokój
niekrepujący dla 2 solidnych panów lub dla 1. Wierzbiciele 16, II., wprost. zdw 38 978

Pokój
Strzelecka 11, I. lewo. zdw 38 951

Małżeństwo
wynajm. pokój, używanie kuchni „Fragat”. Kozia 21. zdw 38 966

Pokój
ładny, słoneczny od 1. 9. do wynajęcia. Piekary 24, III. pr. zdw 38 959

Pokój
Szamarzewskiego 38, I. lewo. jw 2391

Pokój
utrzymaniem lub bez zaraz inteligencji. Mińska 13, Tomaszowska. zdw 39 076

Pokoje
umebl. 1-2 balkon. telefon. I. piętro. centrum do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 39 043

Pokoje
dni, tygodnie. Słowackiego 34, I. lewo. zdw 39 062

Pokój
elektryczność poważnemu panu. Wesolowska, Górna Wilda 2. zdw 39 070

Pokój
z klatki schodowej umeblowany, drugi pokój niekrepujący zaraz wynajm. Matejki 40-41, IV. zdw 39 067

„Informator”
polecia pokoje umeblowane od 80 złotych miesięcznie. Dla przyjeżdżających 3-5 dziennie. Ratajczaka 15, (Pasaz Apollo). zdw 39 091

Przyjmę
panienki na wspólną stancję najchętniej z posiedzi. Adres wskazuje Kurjer zdw 39 116

12 SZUKA POKOJU

Młody
przyjeżdżający pan poszukuje pokoju, zupełnie niekrepującego w centrum miasta na parterze lub I. piętrze na kilka miesięcy. Przyzwolona łóżna obowiązkowa. — Oferty Kurjer zdw 38 487

Elegancki
pokój dla przyjeżdżających przy Wytworne Wynajm. Gummer, Poznań, Śniadeckich 32, I. piętro. Pw 4466-55.441

Bezdzietne
małżeństwo szuka pokoju u samotnej osoby z używaniem kuchni. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 808

Pokoju
dużego w śródmieściu, nie wyżej drugiego piętra, parkiet, telefon, łazienka. Oferty Kurjer zdw 1674

Stancji
poszukuje od roku szkolnego dla ucznia VI. kl. w pobliżu gimn. Mickiewicza, z dobrem odżywianiem, potrzebna opieka, w dobrej rodzinie z używaniem fortepianu. Zgłoszenia z podaniem warunków pod adrs. Prus Głowaśka, Mianicki, pow. Śrem. dw 1688

Inteligentna
osoba szuka dużego próżnego pokoju od 1. 9. na stałe. Czynsz za kwartał zgóry. Zgłoszenia do Kurjera zdw 38 844

Student
poszukuje pokoju z osobnym wejściem, możliwie w okolicy Łazarza. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 842

Pokoju
z utrzymaniem poszukuje od 1-go września. Oferty Kurjer pod zdw 38 825

Pokoju
umeblowanego na Łazarzu poszukuje od 1. 9. rb. Oferty do Kurjera zdw 37 328

Panienka
poszukuje małego pokoju bez posiedzi w okolicy Śródk lub Chwaliszewa. Oferty Kurjer zdw 38 926

2 dziewczyny
poszukują pokoju. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 998

Pokoju
skromnie umeblowanego z utrzymaniem przy inteligentnej rodzinie poszukuje spokojny pan. Cena 130-140 zł. Oferty do „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 34.2. Pw 4550-34.2

Pokoju
lepszego na Łazarzu, możliwie poblizu dworca na stałe, czynsz 3 miesiace zgóry poszukuje pan. Warunek niekrepujący osobne wejście z klatki schodowej. Zgłoszenia do 23. 8. Kurjer zdw 39 099

Poszukujemy
umeblowanych pokoi. Zgłoszenia takowych przyjmujemy bezpłatnie „Informator”. Ratajczaka 15 zdw 39 092

13 LOKALE

Ubikacje
ca. 550 mtr. przy ul. Górnej Wildzie 41. zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia T. Jaruszewski, Poznań, Woźna 6, telefon 3266. zdw 38 701

Poszukuje
mniejszych lokali fabrycznych. Łaskawe zgłoszenia pod zdw 38 823

Skład
bielizny, trykotów, centrum Poznania sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 38 921

Lokal
składający się z trzech dużych ubikacji w dobrym punkcie, przy przystanku tramwajowym, wynajm. gospodarz na lokal handlowy lub przemysłowy lub biuro. Adres wskazuje Kurjer zdw 39 020

Ubikacja
w centrum na parterze około 50 kw. m. za dzierżawę zgóry do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 39 066

Skład
w śródmieściu ładny w dobrym biegu, bardzo dobre położenie, z powodu objęcia większego przedsiębiorstwa do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 39 113

14 DZIERŻAWY

Stajnia
na 2-3 konie i wozy (pojedynki) poszukiwana w pobliżu Starego Rynku lub ulicy Krasińskiego. Zgłoszenia zdw 38 815

Skład
kolonialny wielkiej wsi przy zso. 2 morgi ogrodu, mieszkaniem wprost od właściciela zaraz wydzierżawi na 5 lat. Objęcie 2 000 zł. dzierżawa miesięczna 50 zł. Zgłoszenia Sowiński, Poznań, św. Marcina 22, tel. 18-97. zdw 39 046-7

Skład
próżny, przedzieleni nadający się na każdą branżę, większym powiatem mieście, gimnazja, 3 pokoje kuchnia, zaraz wydzierżawi. Dzierżawa miesięczna 100 zł. objęcie urządzenia potrzeba 3 000 zł. Zgłoszenia Sowiński, Poznań, św. Marcina 22, telefon 18-97. zdw 39 050-1

Gościniec
składem kolonialnym 20 km. od Poznania, 2 morgi ogrodu, 4 pokoje kuchnia, wielkiej wsi do wydzierżawienia. Objęcie towaru u urządzenia w tem 2 lata zgóry dzierżawa zapłacona 5 000 zł. Zgłoszenia Sowiński, Poznań, św. Marcina 22, telefon 18-97. zdw 39 048-9

Dzierżawy
większe i mniejsze, od 2 000 morg do 30 morg z inwentarzami, pełnymi zniwami, budynkami maszynami, na lat kilkanaście odda od właścicieli i polecia „Spółdzielnia Osadnicza”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 17a, III. zdw 39 084-5

1.500 morg
ziemi pszennej okolic Gniezna wydzierżawie od 1. 7. 1930 na 10 lat. Oferty agentów nieluwzględniam. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 995

Obszerne
mieszkanie spichrz stajnie zajmowane przez „Rolnika” wydzierżawi od 1 października rb lub sprzeda Spółdzielcy Bank Nadnotecki w Chodzieży dw 1430

15 LETNISK

Nad morzem
15 minut koleja do Gdyni, 3 minuty do stacji kolejowej, wolne pokoje w sierpniu od 2 zł począwszy. Utrzymanie na życzenie. Zgłoszenia w Uniwersytecie Ludowym w Zagórzu, pow. Morski. zdw 39 036

Jaszczurówka Zakopane
Willi „Tatrzańska” nowowbudowana, pierwszorzędną pensjonat, polecia pokoje wraz z utrzymaniem na sezon jesienią po cenie 11 do 13 zł. nw 2918

Morminówko
stacja, poczta Ostroróg, telefon 5, urocz. letnisko wśród lasów nad jeziorem Nowy Zarząd. Pokoje z utrzymaniem od 7 zł. Prospekty wysyłamy. dw 1550

16 OSOBISTE

Obelę
rzucana na M. Cyranowa z Poznania odwołuje. St. Kosicki. zdw 39 001

Pani
blondynka, zielona suknia, 36ty kapelus, która w piątek wieczorem 8-10 z przyjaciółką, później w towarzystwie 2 panów w Warszawiance, Aleje Marcinkowskiego, w bliskości bufetu siedziała, prosi ją pan siedzący jej naprzeciwko, obokrajowej, brunet, czarne ubranie, który był w towarzystwie pana i pani był, o bliższy adres do Kurjera zdw 39 100

21 ZGUBY

Książeczkę
wojskowa wydana przez P. K. U. Nowy Targ na nazwisko Andrzej Wojtkowiak, unieważnia się. zdw 38 112

Teke
zostawione w konnej doróże 7. bm. proszę oddać za wynagrodzeniem. Wróblewska, Jackowskiego 30. zdw 38 822

Unieważniam
niższe kolejowa na nazwisko Fr. Kubacki, skradzioną 22. 7. 1929. Puszczykowo. zdw 38 837

W niedzielę
18 bm. godz. 9. zgubiono w kinie Stylowem na balkonie portmion brązowa z gotówką. Uczciwego znalazcę proszę o zwrot. Florian Stróżyk, ul. Dąbrowskiego 41. zdw 38 928

Unieważniam
zgubioną książeczkę stanu służby oficerskiej wystawioną przez P. K. U. Kraków oraz kartę mobilizacyjną na nazwisko Mieczysław Japa. zdw 38 930

22 ROZMAITE

Wszelkie
reparacje zegarków ora napraw wszelkiej biżuterii wykonuje sumiennie tania firma F. Terkowska, plac Wolności 3 (po filarami) Pw 1726 052-46

Roboty drenarskie
czyszczenie rowów i rysunki drenarskie wykonuje po umiarkowanych cenach, Wawrzyn Winger, przedsiębiorca w Książu. dw 1671

Dziecko
oddam na własne bez wynagrodzenia chłopczyka roczny bardzo ładny. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 37 778

Samochód ciężarowy
na stały przewóz do dyspozycji. Nowy Rynek 3, telefon 14-51. zdw 38 807

Robótki ręczne
rysuje po cenach umiarkowanych Jankowska. Stary Rynek 48, II. bpw 534

Pracownia
eleganckiej bielizny damskiej, mekskiej, pościelowej według najnowszych żurnali. Wykonanie pierwszorzędne. Wielkie Garbary 18, wejście Woźna II. prawo. bpw 515

Zakład kąpielowy
ul. Woźna 18, przy Starym Rynku polecia kąpiele wanienkowe, parowe i wszelkie inne rodzaje. zdw 37 365

Złoczenie i polichromie
nowych i starych ulytary figur mebli, ram i t. d. oraz konserwacje antycznych przedmiotów wykonuje najtaniej i pod gwarancją Art. Zakład malarsko-pozłotniczy S. Kwisa, Poznań, Woźna 18, telefon 23-08. Liczne świadectwa za wykonane prace. rw 6272

Krawcowa
wykonuje szybko suknie do 15 zł Nowakowa Składowa 12. zdw 38 843

Fotograficzne aparaty
wszelkiego rodzaju, szczerby, compur compomid naprawa szybko tania, sumiennie Adam Nowak, Poznań, Łakowa 10, I. Gwarancja wartości zapewniona. zdw 38 824

Przepisywania
maszyna i powielania załatwia Biuro, Piekary 6. zdw 38 938

Horoskopy
życia według stanu słońca podam. Nadesłać datę urodzenia i 50 groszy znaczki. Kurjer zdw 38 937

Krawcowa
polecia się w dom na garderobę dziecięcą i przeróbke po 3 zł dziennie. Zgłoszenia do Kurjera zdw 38 916

Witold Leworski, Wrocławska 36
najkorzystniej i najtaniej obrazy i oprawa obrazów. bpw 523-4

Ubrania
wieczorowe kto wypożyczy? Łaskawe oferty zdw 39 005

Przepisuje
maszyna Kaźmierczyk, Fr. Ratajczaka 11 a 8 wejście. zdw 39 103

Garderobę
damską dziecięcą wykonuje szybko tania, Wiedźwórkowa, ul. Kramarska 27, podcorkowa, III. zdw 38 972

Futra
wszelkiego rodzaju damskie, mekskie wykonuje, przerabia, naprawia, wydrze tania. Mody damskie i mekskie, Nowacki, Piekary 10. zdw 39 122

23 OZENKI

Kawaler
lat 32, rzemieślnik, posiadający kilka tysięcy gotówki, zapozna panne właścicielki składu lub gotówki (dla wspólnego dobra) celem późniejszego ożenku. Rzecz traktuje się poważnie. Oferty z fotografią i bliższymi danymi Kurjer zdw 38 845

Kawaler
lat 20 przystojny, blondyn, pozna panna w celu matrymonialnym, która posiada cośkolwiek gotówki lub pomógłby mu do uzyskania jakiegokolwiek stałej posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 39 094

Szukam
meza dla mej siostry, przystojnej, brunetki, posiadającej w Poznaniu 3 pokoje w mieszkaniu z kompletnym urządzeniem i 3 tysiące gotówki. Panowie urzędnicy na wyższym stanowisku od 35-40 lat mają pierwszeństwo. Oferty uprasza się składać do Kurjera Pozn. zdw 38 964

Kawaler
przystojny w średnim wieku, rolnik wyższym wykształceniem. Wielkop. na stałym stanowisku posiadający większą gotówkę, poszukuje znajomości pań w celu matrymonialnym. Panie z dobrem wychowaniem, posiadające większą gotówkę lub realność, racza nadesłać łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 38 872 Rzecz traktuje się poważnie i honorowo.

Ciemno
blondynka, lat 23, z inteligencji, wykształcona, muzyczna, gospodarna, posiadająca gotówki 40 tys. zł. później jeszcze 35 tys. zł. szuka znajomości w celu matrymonialnym. Panowie przystojni, bez nałogów na stanowiskach, akademickim wykształceniem, do lat 35, zechcą złożyć oferty nieanonimowe. do Kurjera zdw 38 918

Ogrodnik
kawaler, lat 24, który po swych rodzicach obejmuje ogrodnictwo, wartości 50 000 zł. poszukuje panny zdrowej, celem ożenku. Panie mające zamiłowanie do ogrodnictwa z majątkiem, proszę złożyć oferty z zaufaniem do Kurjera Pozn. zdw 38 946

24 NAUKA

Nauczycielki francuskiego
lub Francuski na 2 godziny tygodniowo poszukuje lekarz. Zgłoszenia Kurjer dw 1654

Stenografia, książkowość
Kromczyńska, Ogrodowa 16. zdw 38 267

Francuskiej
konwersacji 3 razy tygodniowo szukam. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 450

Szkoła Gospodarcza
W I. R. w Tuchorzy pow. wolsztyński, przyjmuję zgłoszenia nowych kandydatów na 11 miesięczny kurs rozpoczynający się we wrześniu. Opłata miesięczna 50 zł. utrzymanie pięć razy dziennie. Zgłoszenia przyjmuje Dyrekcja Szkoły. dw 1657

Korepetycyj
w zakresie sześciu klas gimn. udzielam. Oferty Kurjer zdw 38 861

Kursy stenografii
i pisania na maszynach. Kanta 1, II. bpw 536-7

Kursy
stenografii pisanie na maszynach księgowość Tyran Zaworskiej ul. Strzelecka 33 narożnik Placu Świętokrzyskiego. Jeżyce. Poznańska 28/30. bpw 411-2

Gdzie
mogła by się inteligentna osoba, znająca bardzo dobrą krawieczynę, wszelkie prace domowe, nauczyć gotowania. Oferty Kurjer zdw 38 957

25 MUZYKA

Lekcyj
gry na fortepianie, fortepian do ćwiczeń. Mińska 3, III., lewo. zdw 38 809/10

Pianista
rutynowany zaraz wolny. — Zgłoszenia Kurjer zdw 38 974

27 SZUKA PRACY
Ogłoszenia do 40 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej ceny dr bnych

Krawcowa
działa na suknie, ubranka i bieliznę 3 zł dziennie. Oferty Kurjer zdw 38 412

Dzielnia
ekspedjentka poszukuje pracy do dużej cukierni albo restauracji. Okazać może dobre świadectwa. Oferty Kurjer zdw 38 954

Osoba
z lepszemu domu poszukuje posady jako zarządczyni lub wychowawczyni. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 495

Nauczycielka
wychowawczyni, kilka lat praktyki, język niemiecki, poczynki francuskiego i muzyki przyjmie posadę. Zgłoszenia: Kaczmarkówna, Hel. willa św. Piotra. zdw 38 494

Wychowawczyni
młoda, inteligentna, przyjmie posadę w majątku do starszych dzieci w wieku do lat 9. za skromnym wynagrodzeniem. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 38 473

Która
z Majestności przyjmie córkę matki, która uczęszczała na jeden kurs Szkoły Handlowej, jako początkująca siłę do kasy bez wynagrodzenia, jedynie za wyżywienie Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 38 379

Przedstawicielstwa
poważnych firm na Poznańskie lub Pomorze poszukuje rut. kupiec-bławatnik. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 38 474

Osoba
inteligentna poszukuje posady jako gospodyni do samotnego pana. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 403

Dobra
i sumienna pracownica polecia się w dom. Wielkie Garbary 3, suteren. Jazkowska. zdw 38 862

Elektromechanik
nawijacz na prad stały i zmienny, dobry fachowiec poszukuje posady, miejscowość obojętna. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 38 355

Ogrodnik
lat 36, syn ogrodnika, żonaty (dwójka dzieci), dzielny w swym zawodzie, poszukuje od 1. 9. rb. lub od 1. 1. 30 r. posady. Łaskawe oferty proszę Kurjer zdw 38 456

Absolwent
z ukończoną szkołą rolniczą, do breml świadectwami, 1/2 roku praktyki roln., szuka posady elewa gospodarczego lub do dyspozycji właściciela zaraz lub 1. 9. miejscowość obojętna. Zgłoszenia proszę St. Kasperczak, Levice, pow. Miechowski. zdw 38 786

Panienka
córka urzędnika, lat 22, inteligentna, muzyczna kochająca dzieci, umiejąca roboty ręczne oraz szycie pierwszorzędną, znająca się także na gospodarstwie domowym poszukuje posady od 1. 9. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 38 788

Wychowawczyni
z dobrym francuskim, szcieniem, szuka posady zaraz lub 1. 9. Oferty Kurjer zdw 38 626

Dzielnia
ekspedjentka poszukuje pracy do dużej cukierni albo restauracji. Okazać może dobre świadectwa. Oferty Kurjer zdw 38 054

Młodszy
ekspedjent z branży kolonialnej zmienia posadę od 1 września w Poznaniu lub na prowincji. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 37 354

Czelista
rutynowany wzgl. trio salonowe od 1. 9. 1929 wolne. Zgłoszenia Grudziądz. Nadgórna 37. „dla Czelisty”. zdw 38 157

Praktykant
wolny poszukuje zaraz posady, celem dalszego wydoskonalenia się w rolnictwie. Zgłoszenia Józef Malek, Mikołów pow. Pszczyzna G. śl., Droga Podlewska 92. zdw 38 156

Ogrodnik
starszy, żonaty z małą rodziną, z długoltnia praktyką i do brymi świadectwami, znający się do kładnie na centralnem ogrzewaniu i szklarniowie poszukuje posady zaraz lub później, ewent. portierstwa lub stróżostwa. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 38 596

Młodzieniec
z ukończoną szkołą handlową mający 2 letnią praktykę biurową oraz pisze biegle na maszynie poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera zdw 38 126

Aptekarska
siła pomocnicza z 8 letnią praktyką, obeznana z wszelkimi pracami poszukuje od 1. 10. 29. posady. Oferty Kurjer zdw 38 128

Kasjerka
młoda, sumienna i uczciwa, z do brymi referencjami poszukuje odpowiedniej posady od 1. lub 15. września Łaskawe oferty proszę skierować do Kurjera Pozn. zdw 38 134

Panienka
inteligentna która pracowała przy bufecie szuka posady do składu piekarskiego lub cukierni wymagania skromne. Zgłoszenia Kurjer zdw 39 124

Bufetowa
poszukuje posady zaraz lub 1. 9. do cukierni lub restauracji za skromnym wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 39 123

Dziewczyna
kucharka poszukuje posady od 1. 9. w lepszym domu, także do wszystkiego. Zgłoszenia Kurjer zdw 39 083

Kucharka
poszukuje od 1. 9. stałej posady w lepszym domu także do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 38 151

Ogrodnik
kawaler, obeznany z wszelkimi pracami w zakresie ogrodnictwa wchodzącami poszukuje zaraz posady. Oferty Kurjer zdw 38 206

Pani
średnio wykształcona poszukuje posady lektorki. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 38 631

Nauczycielka
rutynowana, młoda z pierwszorzędnymi świadectwami, dobra muzyka szuka odpowiedniego zajęcia w Poznaniu lub blisko. Oferty Kurjer zdw 38 635

Bona
freblanka do brymi świadectwami, kilkoletnia praktyka, szcieniem przyjmie posadę, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 38 370

Inteligentna
pani poszukuje posady jako zarządczyni domu u samotnej pani lub pana Oferty proszę podać z warunkami pod zdp 38 854.

Nauczycielka
z chlubnymi rekomendacjami szuka odpowiedniej posady. Kurjer Poznański pod zdw 37 282

Kierownik tartaku
Pomorzanin z długoltnia praktyką w swoim zawodzie mogący się wykazać bardzo do brymi świadectwami i referencjami szuka posady zaraz lub później w branży drzewnej. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zdp 82 163

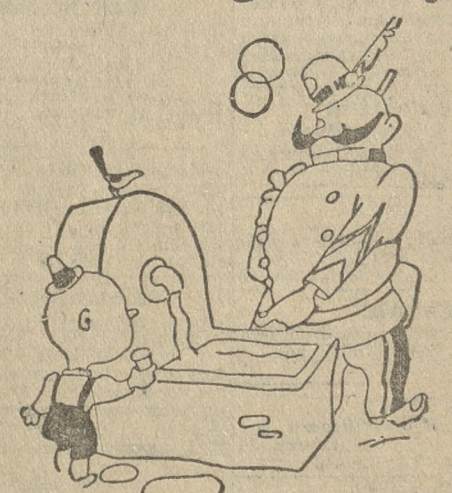
Ogrodnik z dobrymi świadectwami i poleceniami poszukuje posady od 1. 9. jako samodzielny lub pomocnik. Adres wskaże Kurjer zdw 39 032	Młodsza uczciwa ekspedientka z całym utrzymaniem poszukuje posady do składni piekarsko-cukierniczej od 1. 9. Oferty Kurjer zdw 38 537	Fotograf dzielnego do samodzielnego prowadzenia interesu lub wspólnika poszukuje zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod nr 3 318	Dziewczyna uczciwa i czysta do wszystkiego (z gotowaniem) może się zgłosić. Słowackiego 4. II. prawo. zdw 38 818	Chłopiec syn uczciwych rodziców poszukuje miejsca do posyłek w banku, biurze lub większym przedsiębiorstwie. Oferty Kurjer jw 2938	Biuro Wniosków i Obrony Prawnej, św. Wojciech 26. II. piętro, załatwia wszelkie choćby najtrudniejsze sprawy: sądowe, karne, ekshumacyjne i rozwodowe. Specjalność sprawy handlowe. zdw 38 866
Służąca do wszystkiego szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 39 088	Biuralistka z praktyką pisząca na maszynie poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 655	Dentystycznego technika samodzielnego z długoletnią praktyką poszukuje Złagoda w Krotoszynie. Skrzynka pocztowa 26. nw 3 307	Potrzebne uczennice do krawiecczyni damskiej zaraz lub później ewent. stół i stacja na miejscu. Zgłoszenia do p. Feld. Cieszkowskiego 9. parter, lewo. zdw 38 806	Poszukuje młodszego zdolnego pomocnika fryzjerskiego. Dąbrówka Mała. Marsz. Piłsudskiego 2. Piskorz Jan. Pw 4544-71.235	Linotypista potrzebna na stałą posadę. Krótkie oferty, odpisy świadectw, warunki dziennik „Rozwój”. Łódź, nr 3280
Bufetowa sumienna, pracowita, znająca „Ekspress”. poszukuje posady bufetowej lub obsługi gości. Oferty Kurjer zdw 39 029	Krawcowa biegła szyje tanio poza domem. Matejki 38. 4. piętro, lewo. zdw 38 648	Pomocnik fryzjerski dzienny potrzebny zaraz lub później Szymanowski, Ostrów, Rynek 18. nw 3290	Poszukuje służące uczciwej i czystej do wszelkiej pracy domowej z gotowaniem. A. Matelska, Różana 4a. zdw 38 774	Pomocnik fryzjerski potrzebny. Chwaliszewo 4. zdw 39 014	Podróżujący tylko dobrze zaprowadzony do sprzedaży drzewa tartego na Poznań. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 434
Handlowiec branży kolonialnej poszukuje posady ekspedienta, magazyniera i t. p., może złożyć kaucję 800 zł. Oferty Kurjer zdw 39 016	Ekspedientka z branży kolonialnej z pięcioletnią praktyką poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 37 533	Technik - konstruktor lub starszy rutynowany rysownik maszynowy potrzebny zaraz na kilka tygodni wzgl. dla prac poza godzinami. Gottschalk. Spokoina 12. zdw 38 816	Uczeń z lepszym wykształceniem szkolnym zaraz potrzebny. J. Gadebusch Drogerja i perfumerja, Poznań, Nowa 7. zdw 38 762	Potrzebna robotnica i chłopak. Wytwórnia łóżek metalowych. Półwiejska 22. zdw 39 013	Bona - freblanka I. kl. potrzebna do 3 dzieci, 3 lat (chłopcy i 6 letnich dziewczynek, pożądanie muzykalna. Zgłoszenia z podaniem pensji i dołączeniem fotografii Maj. Białazy, poczta Czarnków. zdw 33 601
Poszukuje bufetu na własny rachunek kaucja 1 000 do 1 500 zł. Oferty Kurjer zdw 39 015	Młodsza księżkowa poszukuje posady w przedsiębiorstwie handl. lub na majątku. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 38 785	Inteligentni panowie panie znajdują dobrze płatną posadę Artykuły niezbędne gospodarstwu domowemu. Zgłoszenia niedziele 10-12. Wały Królowej Jadwigi 1. II. lewo. zdw 38 828	Cukiernik młodszy zaraz potrzebny Cukiernia Kawiarnia, Chodzież Wlkp., ul. Raczkowskiego 4. dw 1678	Dziewczyna uczciwa do wszystkiego z gotowaniem od 1. 9. potrzebna. Smigelska 27. Grudnia 19. I. front. zdw 39 042	Ucznia do drogerji poszukuje zaraz F. G. Fraas Nast., Wielka 14. Pw 4519-33.112
Gospośnia w średnim wieku, praktyczna, uczciwa, czysta, znająca dobrą obywatelską kuchnię i wszystko co w zakresie gospodarstwa mieszkowego i wiejskiego wchodzi, szuka posady od 1. 9. 29 r. Zgłoszenia Kurjer Poznań. zdw 38 932	Panienska z ukończoną Szkołą Wydziałową poszukuje posady w biurze Oferty Kurjer Poznański zdw 37 327	Sędziogo emerytowanego do dozoru spraw procesowych poszukuje poważne biuro handlowe. Oferty z podaniem żądanych wynagrodzeń prosimy nadesłać do „skrzynki pocztowej 131”. Pw 4402-32.97	Od 15 września poszukuje do meji Apteki rutynowanej siły pomocniczej, żeńskiej, biegle taksującej. Stara Apteka, Kepno. dw 1877	Chłopcy do posyłek potrzebni. Bukowska 1. Studenckie Koło. zdw 39 018	Dobre polecona służąca umiejąca gotować, prac i prasować potrzebna od 1. 9. rb dla dwóch osób. — Przecznicza 10. parter, prawo. zdw 38 443
Szofer kawaler, posiadający 4 miesięczną praktykę na autobusie poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 38 990	Gospodyni kucharka w średnim wieku, zafana, czysta, dobrze gotuje przyjmie posadę do wszystkiego do samotnej osoby lub małej rodziny. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 445	Poszukuje od 1. 9. 1929 bony freblanki, inteligentnej, sumiennej, łagodnej, usposobionej, z pozwoleniem nauczania do klas przygotowawczych, ze znajomością szycia i robót freblowskich do jednej dziewczynki 7-letniej na wyjazd do Poznania. Oferty z podaniem warunków skierowywać proszę do Kurjera Poznańskiego zdw 37 115	Kucharka z dobrem gotowaniem do bezdzietnego małżeństwa na prowincję bez prania na stałą posadę potrzebna od 1. 9. Pierwszorzędne świadectwa wymagane. Oferty skierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego dw 1676	Niania łagodnego usposobienia do pójścia letniego dziecka, na mniejszą pensję, pensja dobra, zaraz. Zgłoszenia Słowackiego 34. I. lewo. zdw 39 064	Akwizytor na druki powielane poszukiwany. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 939
Ogrodnik kawaler, lat 26, dzielny bardzo swem zawoździe, specjalista chodzący Cyklam z pierwszorzędnymi świadectwami poszukuje posady na lepszym majątku od 15. 9. 29. Oferty Kurjer zdw 38 984	Nauczycielka poszukuje odpowiedniej posady. Oferty Kurjer zdw 38 466	Poszukuje młodszy pomocnik potrzebny zaraz. Kerber, Kórnik. nw 2 921-2	Od 1 września rb potrzebna do 8 letniej dziewczynki nauczycielka-towarzyszka z muzyką i konwersacją francuską. Filipowiczowa. Przybini, pow. leszczyński. dw 1087	Kucharka na mniejszą pensję czysta, spokojna, która pracowała na wsi potrzebna zaraz lub 1 września. Zgłoszenia Słowackiego 34. I. lewo. zdw 39 063	Służąca z dobrem gotowaniem, czysta potrzebna „Marysienka”, ulica Fredry 6. zdw 39 095
Służąca z co najmniej gotowaniem znajdującą się obecnie w posadzie poszukuje od 1. 9. 29 z powodu zmiany miejsca. Oferty Kurjer zdw 38 965	Służąca uczciwa i czysta umiejąca dobrze gotować oraz do wszelkich prac domowych poszukuje posady zaraz lub od 1. 9. najchętniej do 2 lub 3 osób. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 457	Fryzjerski młodszy pomocnik potrzebny zaraz. Kerber, Kórnik. nw 2 921-2	Pomocnik fryzjerski potrzebny. Ul. Krawieckiego 30. zdw 38 940	Za wypożyczenie 6 000 zł posada kierownicza. Gwarancja, wysoki procent. Oferty Kurjer zdw 39 045	Freblanka przychodnia do dziewcząt 3 i 4 letni, potrzebna. Zgłoszenia Kurjer zdw 39 079
Dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego z praniem lub za pokojówką od 1. 9. Oferty Kurjer zdw 38 970	Maszynistka poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 38 351	Butony brylantowe 14 karatów, czyste i piękne, okazują się do nabycia	Pomocnik fryzjerski potrzebny. Górna Wileńska 82. zdw 39 071	Powazne przedsiębiorstwo poszukuje jeszcze kilku inteligentnych panów i pań. Posada stała. Zarobek wysoki. Dla uzdolnionych awans. Tylko poważni refleksanci mogą się zgłosić oświadczeniem z dokumentami i świadectwami w dniu 20. bm. od godz. 10-13 i od 15-17 Poznań. Kierownictwo Okręgu. Pocztowa 31a I. piętro, lewo. Pw 4551-34.1	Służąca potrzebna zaraz ul. Wielka 14. II. parter, prawo. zdw 39 102
Starsza gospodyni zdolna, z dobrymi świadectwami poszukuje posady zaraz. Adres: Radomska, 3. Maj 69, Konin. dw 1694	Służąca do wszystkiego szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 38 554	W. SZULC w Poznaniu, pl. Wolności 5. Pw 4559-34.3	Pomocnik fryzjerski potrzebny. Górna Wileńska 82. zdw 39 071	Wypozyczenie 6 000 zł posada kierownicza. Gwarancja, wysoki procent. Oferty Kurjer zdw 39 045	Poszukuje osoby pracowniwej, uczciwej, kochającej dzieci do zarządu domem z gotowaniem i prasowaniem zaraz. Oferty Kurjer zdw 39 078
W piekarni lub cukierni szuka inteligentna panienska zajęcia. Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek nr 6416	Urzędniczka do wszystkiego szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 38 554	Urzędniczka do wszystkiego szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 38 554	Dziewczyna do lekkich prac fabrycznych od 15-18 lat potrzebna. „Nowit”. Marcelińska 6. zdw 38 958	Poszukuje akrobaty (tiki), humorysty (tiki) lub innych artystów. „Park Rozrywkowy”. Droga Debińska. zdw 39 112	Czeladnik rzeźnicki, młody samodzielný, do ręcznych maszyn, może się zaraz zgłosić. St. Iwiński, mistrz rzeźnicki, Września, ul. Sienkiewicza. dw 1702
Panienska zdolna z lepszą rodziną poszukuje jakiegokolwiek posady, najchętniej do biura jako początkująca. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego Stary Rynek nr 4617	Pracznica szuka prania. Oferty Kurjer zdw 38 411	Pracznica szuka prania. Oferty Kurjer zdw 38 411	Panna potrzebna do 1 września do dwójki artystów. Wymagane dobre gotowanie, znajomość obsługi pokojowej. Zgłoszenia: Mickiewicza 27, parter, prawo, godz. 6-8. zdw 38 868	Kobiety do sprzedaży gazet potrzebne zaraz. Zgłoszenia Polonia, ul. Zielona 1. zdw 39 106	Kuśnierka potrzebna zaraz Nowacki, Piekary 10. zdw 39 121
Młoda zdolna panienska poszukuje posady w cukierni lub piekarni. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego Stary Rynek nr 6418	Polecam się do krawieczyny domowej — także na wyjazd. Zgłoszenia Müller, Aleje Marcinkowskiego 28, II. piętro w podwórzu. zdw 38 531	Panna na płaszcze damskie wpracowana kuśnierstwie potrzebna zaraz. — Rybaki 8, II. parter, lewo. zdw 38 883	Dziewczyna potrzebna do 1 września do dwójki artystów. Wymagane dobre gotowanie, znajomość obsługi pokojowej. Zgłoszenia: Mickiewicza 27, parter, prawo, godz. 6-8. zdw 38 868	Dziewczyna do sprzedaży gazet potrzebne zaraz. Zgłoszenia Polonia, ul. Zielona 1. zdw 39 106	Poszukuje wychowawczyni z niemieckim, sześciolatnią dziewczynką. Śniadeckich 4. II. piętro, mieszkanie Zubkowskiego. zdw 39 120
Urzędniczka poszukuje posady za kaucją lub na wykopki do kwitków. Kurjer zdw 39 002	Księżkowy - korespondent księżkowść amerykańska i włoska, piszący maszyną dobry organizator, lat 26 z prezenacją, przeniesiony do rezerwy poszukuje pracy w poważnym przedsiębiorstwie, wymagania umiarkowane, złoży ewentualnie kaucję. Kurjer zdw 38 569	Służąca potrzebna od 1 września do dwójki artystów. Wymagane dobre gotowanie, znajomość obsługi pokojowej. Zgłoszenia: Mickiewicza 27, parter, prawo, godz. 6-8. zdw 38 868	Karmelkarza dobrego fachowca poszukuje się zaraz. Kurjer zdw 39 941	Pomocnik malarski potrzebny. Kesicki, Południowska. zdw 39 115	Pomocnik drogerzysty dzienny, dobry ekspedient, dekorator, amator fotografii i sumienny natychmiast potrzebny. Zgłoszenia z podaniem referencji i wymaganej pensji. Mieczysław Smigelski, drogerja pod Łabędziem, Ostrów (Wlkp.), Kolejowa 12, telefon 128. dw 1705
Szofer lat 22 z 5 miesięczną praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 39 009	Nauczycielka młoda poszukuje posady na wsi. Oferty Kurjer zdw 39 058	Służąca potrzebna od 1 września do dwójki artystów. Wymagane dobre gotowanie, znajomość obsługi pokojowej. Zgłoszenia: Mickiewicza 27, parter, prawo, godz. 6-8. zdw 38 868	Dziewczyna z dobrem gotowaniem potrzebna zaraz. Sokołowska, Marsz. Focha 43, dawn. Głogowska 100. zdw 39 035	Pomocnik malarski potrzebny. Kesicki, Południowska. zdw 39 115	Pomocnik drogerzysty dzienny, dobry ekspedient, dekorator, amator fotografii i sumienny natychmiast potrzebny. Zgłoszenia z podaniem referencji i wymaganej pensji. Mieczysław Smigelski, drogerja pod Łabędziem, Ostrów (Wlkp.), Kolejowa 12, telefon 128. dw 1705
Nauczycielka młoda poszukuje posady na wsi. Oferty Kurjer zdw 39 058	Osoba inteligentna, lat 22, z ukończoną pensją, poszukuje posady towarzyszącej - lektorki. Oferty Kurjer zdw 39 057	Kowal potrzebny. Suwalski, Marszałka Focha 72. zdw 38 919	Służąca potrzebna zaraz. Müller, Szweska 11. II. zdw 39 021	Pomocnik malarski potrzebny. Kesicki, Południowska. zdw 39 115	Pomocnik drogerzysty dzienny, dobry ekspedient, dekorator, amator fotografii i sumienny natychmiast potrzebny. Zgłoszenia z podaniem referencji i wymaganej pensji. Mieczysław Smigelski, drogerja pod Łabędziem, Ostrów (Wlkp.), Kolejowa 12, telefon 128. dw 1705
Maszynistka w polskim i niemieckim biegle poszukuje posady ewent. przejeżdżającej. Zgłoszenia Kurjer zdw 39 075	Pani znajdującą się w przykrem położeniu prosi poważne przedsiębiorstwo o posadę dla córki dzielnej maszynistki, znającej język niemiecki w słowie i piśmie i stenografję polską. Zgłoszenia Kurjer zdw 39 073	Bufetowa potrzebna zaraz. Restauracja Oaza, Dąbrowskiego 53. zdw 38 882	Potrzebna służąca do wszystkiego samodzielną, nawskroś uczciwa, miejsce stałe do 2 osób do lepszemu domu zaraz lub 1. 9. Zgłoszenia Kurjer zdw 39 080	Pomocnik malarski potrzebny. Kesicki, Południowska. zdw 39 115	Pomocnik drogerzysty dzienny, dobry ekspedient, dekorator, amator fotografii i sumienny natychmiast potrzebny. Zgłoszenia z podaniem referencji i wymaganej pensji. Mieczysław Smigelski, drogerja pod Łabędziem, Ostrów (Wlkp.), Kolejowa 12, telefon 128. dw 1705
Pierwszorządny jazzbandzista skrzypek wolny. Oferty Kurjer pod dw 1463 a	Technik budowlany z 3 semestr. dobry rysownik, był właścicielem przedsiębiorstwa budowlanego, lat 27, wolny od służby wojskowej, szuka jakiegokolwiek posady w budownictwie ewent. jako rysownik na godzinę. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 37 718	Służąca potrzebna. Fietz, Półwiejska 2. zdw 38 922	Biuro potrzebny zaraz kaucja 500 zł, pensja miesięczna 150 zł. Oferty Kurjer zdw 39 008	Pomocnik malarski potrzebny. Kesicki, Południowska. zdw 39 115	Pomocnik drogerzysty dzienny, dobry ekspedient, dekorator, amator fotografii i sumienny natychmiast potrzebny. Zgłoszenia z podaniem referencji i wymaganej pensji. Mieczysław Smigelski, drogerja pod Łabędziem, Ostrów (Wlkp.), Kolejowa 12, telefon 128. dw 1705
Dziewczyna poszukuje posady od 1. 9. do dzieci oraz lekkich prac domowych. Oferty do Kurjera zdw 39 097	Księżkowa z długoletnią praktyką poszukuje stałej posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 050	Dzielnia agentka na kupunek artykuły potrzebne. Polmetal, Zupańskiego 17, II. zdw 38 898	Dziewczyna uczciwa, czysta z gotowaniem na cały dzień bez spania potrzebna. Wrocławska 19, III. prawo. zdw 39 018	Pomocnik malarski potrzebny. Kesicki, Południowska. zdw 39 115	Pomocnik drogerzysty dzienny, dobry ekspedient, dekorator, amator fotografii i sumienny natychmiast potrzebny. Zgłoszenia z podaniem referencji i wymaganej pensji. Mieczysław Smigelski, drogerja pod Łabędziem, Ostrów (Wlkp.), Kolejowa 12, telefon 128. dw 1705
Poszukuje posady woźnego lub portjera albo numerowego do hotelu, mam dłuższą praktykę, język niemiecki o ile konieczne z kaucją 500-1.000 zł. Oferty Kurjer zdw 39 104	Panna inteligentna lat 20, dobra siła biurowa, władająca dobrze niemieckim językiem, pewna w liczeniu poszukuje posady z skromnym wynagrodzeniem od zaraz lub później. Oferty do Kurjera zdw 38 079	Potrzebna dziewczyna kucharka i bufetowa do restauracji oraz woźny do banku z kaucją. Znaczek na odpowiedź. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 900	Poszukujemy biegłej maszynistki, możliwie ze znajomością języka polskiego i niemieckiego na przeciąg jednego miesiąca ewt. w godzinach popołudniowych lub wieczornych. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 977	Pomocnik malarski potrzebny. Kesicki, Południowska. zdw 39 115	Pomocnik drogerzysty dzienny, dobry ekspedient, dekorator, amator fotografii i sumienny natychmiast potrzebny. Zgłoszenia z podaniem referencji i wymaganej pensji. Mieczysław Smigelski, drogerja pod Łabędziem, Ostrów (Wlkp.), Kolejowa 12, telefon 128. dw 1705
Osoba inteligentna, znająca dobrą krawieczynę, kuśnierstwo oraz gospodarstwo domowe (prócz kuchni) zmienia posadę. Oferty Kurjer zdw 38 956	Stenotypistka początkująca poszukuje posady. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 38 187	Sekretarka - kasjerka inteligentna, sumienna, możliwie kaucja, zaraz ul. 27 Grudnia 19, III. lewo. zdw 38 903	2 fryzjerki zaraz potrzebne. Marszałka Focha 84, nar. Emilji Szanielskiej. zdw 38 976	Pomocnik malarski potrzebny. Kesicki, Południowska. zdw 39 115	Pomocnik drogerzysty dzienny, dobry ekspedient, dekorator, amator fotografii i sumienny natychmiast potrzebny. Zgłoszenia z podaniem referencji i wymaganej pensji. Mieczysław Smigelski, drogerja pod Łabędziem, Ostrów (Wlkp.), Kolejowa 12, telefon 128. dw 1705
Służąca z gotowaniem, pracowita, uczciwa, dobrymi świadectwami, poszukuje posady od 1. 9. na probostwo. Oferty filja Kurjera, Marszałka Focha 36, Poznań. zdw 38 529	Zaraz poszukuje osoby zafanę na wieś do dwójki dzieci 1-3 lat. Uwzględnić tylko kilkunastu świadectw. Pismienne: Chelmońskiego nr 21, lokal Banku Rolnego N. R. zdw 38 152	Masażystka doświadczone, przychodząca potrzebna. Szweska 9, Skrzynka. zdw 38 933	Fryzjerska dobra siła na stałą i dobrą posadę. Wierzbice 27. zdw 38 979	Pomocnik malarski potrzebny. Kesicki, Południowska. zdw 39 115	Pomocnik drogerzysty dzienny, dobry ekspedient, dekorator, amator fotografii i sumienny natychmiast potrzebny. Zgłoszenia z podaniem referencji i wymaganej pensji. Mieczysław Smigelski, drogerja pod Łabędziem, Ostrów (Wlkp.), Kolejowa 12, telefon 128. dw 1705

„COLOSSEUM“, św. Marcin 65. Piętno Przeszłości!

Sensacyjny komedjodramat

W roli głównej. Pw 4509-38,96
Dorothy Dwan i Robert Armstrong.

Humor zagraniczny



— Nie pij tej wody — to nie woda do picia, mógłbyś dostać tyfusu.
— To nie dla mnie, to dla brata.

(London Opinion) S. F.

Przedpłata

na wrzesień 1929 r. za oba wydania razem w tymczasowym do-
datku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe”. w Po-
znaniu w eksped. zł 4.00 w agencjach w mieście zł 4.50 z odnośnikiem
do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.80.
kwartalnie zł 14.50, pod opaską w Polsce zł 9.00 pod opaską w innych krajach zł 11.00.
W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie strajków i t. p.
wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania
się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej 60 gr. na stronie
czwarnej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami po-
lcznymi 200 gr. od 1-lamowej milimetra. Ogłoszenia skompi-
kowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego
przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stroja: do wydania wie-
czornego do godz. 10, w dni przedświąteczne do godz. 9 przed południem. Drobne ogłosze-
nia słowo napisowe (truste) 30 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem
a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.